

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра міжнародної економіки

УДК

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

_____ Олег ШЕРЕМЕТ _____ Світлана ГУТКЕВИЧ

«___» _____ 2024 р.

«___» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка»
зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
на тему: «Фінансовий ринок в умовах глобалізації»

Виконала

Грінченко Ярослава Валентинівна

здобувачка 2 курсу, групи ЗМЕ 2-9М

Керівник проф., д.е.н. _____

Гуткевич Світлана Олександрівна

Рецензент _____

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____

Київ – 2024 р

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ННІ Економіки і управління

Кафедра міжнародної економіки
Освітній ступінь – магістр
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

«__» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Грінченко Ярослави Валентинівни

1. Тема роботи: «Фінансовий ринок в умовах глобалізації»
керівник роботи : проф., д.е.н. Гуткевич Світлана Олександрівна
затверджені теми наказом по інституту від «__» __ 20__ року №__
2. Строк подання студентом роботи _____
3. Інформаційною базою дослідження є нормативно-законодавча база; наукова література: матеріали наукових конференцій і досліджень, книги та монографії, підручники та навчальні посібники; фінансові новини та аналітика; документи від міжнародних фінансових організацій, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк і Банк міжнародних розрахунків (БІС); статистичні дані та звіти, які надають різні організації і міжнародні агентства для аналізу обсягів та динаміки фінансового ринку.
4. Зміст основних положень роботи:
Розділ 1. Наукові основи фінансового ринку
Розділ 2. Аналіз глобального фінансового ринку
Розділ 3. Перспективи розвитку глобального фінансового ринку

5. Дата видачі завдання: 01.09.2023

6. Календарний план виконання кваліфікаційної роботи

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ РОБОТИ

Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
Підготовка I-го розділу	30.09.2023	виконано
Підготовка II-го розділу	28.10.2023	виконано
Підготовка III-го розділу	25.11.2023	виконано
Завершення написання роботи	01-08.12.2023	виконано
Передзахист кваліфікаційних робіт	19-20.12.2023	виконано
Здача готової роботи	07.02.2024	виконано

Здобувач _____ **Ярослава ГРІНЧЕНКО**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник _____ **Світлана ГУТКЕВИЧ**
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

до кваліфікаційної роботи магістра на тему: «Фінансовий ринок в умовах глобалізації»

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Робота містить 16 таблиць, 9 рисунків, кількість використаних джерел - 106.

Ключові слова: фінансовий ринок, глобалізація, інвестиції, ліквідність, державне регулювання, глобальні інвестиційні фонди, капіталовкладення, міжнародний валютний ринок, міжнародні банки, міжнародні фінансові інвестиції, глобальні фінансові ризики.

Мета і завдання роботи. Метою дослідження є аналіз наукових основ дослідження впливу глобалізації на фінансовий ринок та визначення специфіки його функціонування в умовах глобалізації.

Основні завдання дослідження:

- розкрито суть, визначено структуру та значимість фінансового ринку;
- визначено роль глобального фінансового ринку в умовах глобалізації;
- сформульовано основні особливості фінансового ринку;
- проаналізовано взаємозв'язок фінансових ринків в умовах глобалізації;
- визначено оцінку регулювання глобальних фінансів;
- проаналізовано банківську діяльність у забезпеченні стабільності фінансового ринку;
- розкрито перспективи розвитку глобального фінансового ринку;
- сформульовано фактори впливу на фінансовий ринок;
- визначена екологічна політика та її вплив на фінансовий ринок.

Предметом дослідження є фінансовий ринок в умовах глобалізації.

Об'єкт дослідження - взаємодія глобалізаційних процесів і фінансових ринків.

Методи дослідження. Було використано такі методи, як: монографічний, статистичний аналіз: табличний, графічний, порівняльний аналіз різних фінансових ринків та експертні оцінки, абстрактно-логічний та аналіз літературних джерел.

Практична значимість полягає в можливості ефективного управління фінансовими ресурсами, враховуючи вплив глобальних економічних та фінансових тенденцій, дозволяючи компаніям та інвесторам приймати обґрунтовані рішення щодо розміщення капіталу, мінімізації ризиків та отримання максимальної вигоди в умовах глобального фінансового середовища.

Наукові результати. Основні положення та результати викладено в наукових виданнях та доповідалися на науково-практичних конференціях та семінарах: «Актуальні проблеми: студент в системі сучасної освіти» (2020, НУХТ); «Проблеми формування продовольчих систем» (2021, НУХТ), International scientific conference of young scientist and students “Youth scientific achievements to the 21st century nutrition problem solution” Part 3 (April-May 2022, Kyiv, Ukraine); «Вплив міжнародного академічного туризму на освітній простір» (2023, НУХТ).

ABSTRACT

to master's degree work on the topic:

«Financial market in the context of globalization»

The **master's** work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of sources used. The work contains 16 tables, 9 figures, the number of sources used - 106.

Keywords: financial market, globalization, investments, liquidity, state regulation, global investment funds, international currency market, international banks, international financial investments, global financial risks.

The purpose and objectives. The purpose of the master's thesis is to analyze the scientific foundations of the study of the impact of globalization on the financial market and determine the specifics of its functioning in the context of globalization.

The main tasks of the master's degree work:

- the role of the global financial market in the context of globalization;
- the main features of the financial market; interconnection of financial markets in the context of globalization;
- assessment of the regulation of global finance;
- banking in ensuring the stability of the financial market;
- prospects for the development of the global financial market;
- factors of influence on the financial market;
- environmental policy and its impact on the financial market.

The subject of research is the financial market in the context of globalization.

The object of study interaction of globalization processes and financial markets.

Methods of analysis. The following methods were used: monographic, statistical analysis: tabular, graphic, comparative analysis of various financial markets and expert assessments, abstract-logical and analysis of literary sources.

Practical significance lies in the possibility of effective management of financial resources, taking into account the impact of global economic and financial trends, allowing companies and investors to make informed decisions on the placement of capital, minimize risks and maximize benefits in the global financial environment.

Scientific results. The main provisions and results are presented in scientific publications and were reported at scientific conferences and seminars: "Actual problems: student in the system of modern education" (2020, NUFT); "Problems of Food Systems Formation" (2021, NUFT), International scientific conference of young scientist and students "Youth scientific achievements to the 21st century nutrition problem solution" Part 3 (April-May 2022, Kyiv, Ukraine); "The impact of international academic tourism on the educational space" (2023, NUFT).

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ	10
1.1 Фінансовий ринок: сутність, структура, значимість	10
1.2 Визначення ролі глобального фінансового ринку в умовах глобалізації.....	18
1.3 Основні особливості фінансового ринку	24
Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГЛОБАЛЬНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ	32
2.1 Аналіз та взаємозв'язок фінансових ринків в умовах глобалізації ...	32
2.2 Оцінка регулювання глобальних фінансів	60
2.3 Аналіз банківської діяльності у забезпеченні стабільності фінансового ринку.....	70
Висновки до розділу 2	79
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ	81
3.1 Напрями розвитку глобального фінансового ринку	81
3.2 Фактори впливу на фінансовий ринок	91
3.3 Екологічна політика та її вплив на фінансовий ринок.....	102
Висновки до розділу 3	112
ВИСНОВКИ.....	115
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	118
ДОДАТКИ	126

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Фінансовий ринок є одним з важливих складових сучасної економіки, і його розвиток і функціонування мають значущий вплив на стабільність та процвітання країн. Останні десятиліття відзначаються інтенсивним процесом глобалізації, який змінює умови та характер фінансових ринків у всьому світі. Глобалізація призводить до посилення взаємозв'язків та взаємозалежності між різними фінансовими ринками, регулюючими органами та учасниками фінансових операцій.

Глобалізація суттєво впливає на фінансовий ринок, визначаючи його роль і актуальність у сучасних умовах. Процес, який полягає у зростанні економічної взаємодії та інтеграції між країнами, викликає ряд трансформацій у фінансовій сфері, які варто розглядати. По-перше, глобалізація розширює доступ до фінансових ринків. Компанії, інвестори та уряди отримують можливість здійснювати операції на міжнародному рівні, що стимулює обмін капіталом та сприяє розвитку економік. По-друге, зростання глобальної економічної взаємодії призводить до виникнення нових фінансових інструментів та ринків. Поширення інновацій в області фінансів, таких як криптовалюти чи деривативні інструменти, стає можливим завдяки глобальній конективності. По-третє, глобалізація сприяє створенню єдиної світової фінансової системи, що може мати як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, це сприяє стабільності та зменшенню ризиків. З іншого боку, проблеми на одному ринку можуть легко переноситися на інші частини світу. По-четверте, глобалізація змінює природу фінансових криз. Кризи, що виникають у одній країні, можуть швидко розповсюджуватися через глобальні фінансові потоки, наголошуючи необхідність спільних регуляторних та монетарних дій.

Зміни в умовах фінансового ринку, зумовлені глобалізацією, вимагають глибокого розуміння цього процесу та вивчення його впливу на фінансову систему та економіку в цілому. Важливим напрямом є забезпечення

стабільності та регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації, що вимагає розробки та вдосконалення відповідних інструментів та стратегій.

Глобалізація фінансових ринків важлива через збільшену міжнародну взаємодію в області інвестицій та фінансів, забезпечуючи доступ до капіталу, сприяє економічному розвитку та створює нові ризики для національних економік. Дослідження цього явища допомагає розуміти його вплив та розробляти стратегії управління фінансовими ризиками на світовому рівні.

Вивчення фінансового ринку в умовах глобалізації є актуальним питаннями, що вимагає системного аналізу для вирішення складних завдань, що стоять перед економікою у контексті глобальних трансформацій. Отже, дослідження спрямоване на глибоке вивчення та розуміння глобального фінансового ринку і його впливу на сучасний світ.

Метою дослідження є аналіз теоретичних основ дослідження впливу глобалізації на фінансовий ринок та визначення перспектив його функціонування в умовах глобалізації.

Для досягнення поставленої мети були вирішені **наступні завдання**:

- розкрито суть, визначено структуру та значимість фінансового ринку;
- визначено роль глобального фінансового ринку в умовах глобалізації;
- дано аналіз основним особливостям фінансового ринку;
- проаналізовано взаємозв'язок фінансових ринків в умовах глобалізації;
- дано оцінку регулювання глобальних фінансів;
- проаналізовано банківську діяльність у забезпеченні стабільності фінансового ринку;
- визначено основні напрями розвитку глобального фінансового ринку;
- розглянуто фактори впливу на фінансовий ринок;
- дано екологічна політика та її вплив на фінансовий ринок.

Об'єктом дослідження є взаємодія глобалізаційних процесів і фінансового ринку.

Предметом дослідження є розвиток фінансового ринку в умовах глобалізації.

Практична значимість полягає в можливості ефективного управління фінансовими ресурсами, враховуючи вплив глобальних економічних та фінансових тенденцій, дозволяючи компаніям та інвесторам приймати обґрунтовані рішення щодо розміщення капіталу, мінімізації ризиків та отримання максимальної вигоди в умовах глобального фінансового середовища.

Методи дослідження. Було використано такі методи, як: монографічний, статистичний аналіз: табличний, графічний, порівняльний аналіз різних фінансових ринків та експертні оцінки, абстрактно-логічний та аналіз літературних джерел.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-законодавча база; наукова література: матеріали наукових конференцій і досліджень, книги та монографії, підручники та навчальні посібники; фінансові новини та аналітика; документи від міжнародних фінансових організацій, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк і Банк міжнародних розрахунків (БІС); статистичні дані та звіти, які надають різні організації і міжнародні агентства для аналізу обсягів та динаміки фінансового ринку.

Структура обумовлена її метою, завданням, об'єктом та предметом. Основний зміст роботи викладено 117 на сторінках друкованого тексту. Список використаних нормативно-правових актів, наукових статей, публікацій (монографій) та інших літературних джерел налічує 106 найменувань. Робота включає вступ, три розділи, висновки до кожного розділу та загальні висновки, список використаних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

1.1 Фінансовий ринок: сутність, структура, значимість

Розвиток глобального ринку є складним процесом, який визначається рядом ключових напрямів. По-перше, зростання міжнародної торгівлі в результаті поліпшень у транспорті та зв'язку, а також зменшення торговельних бар'єрів, сприяє інтеграції різних ринків у єдину глобальну систему. По-друге, швидкий технологічний прогрес сприяє зближенню економік та дозволяє компаніям легше входити на світові ринки. По-третє, розвиток міжнародних фінансових систем та банківської сфери створює умови для ефективного обігу капіталу та інвестицій між країнами [99].

Лібералізація торгівлі та утворення регіональних та міжнародних торговельних угод, які вирішують ріст міжнародної торгівлі і технологічного процесу, сприяють створенню відкритого та конкурентоспроможного глобального ринку. Зростає роль міжнародних організацій, таких як Всесвітня Торгова Організація (ВТО), у встановленні стандартів і правил для всіх учасників глобального ринку. На практиці, компанії стають більш глобально орієнтованими, ведучи бізнес на різних ринках та користуючись перевагами економії масштабу та локалізації. Однак цей процес супроводжується викликами, такими як потреба в адаптації до різноманітності культур, законів та економічних умов у кожній країні. Такі напрями створюють динамічне середовище, де глобальний ринок постійно трансформується та адаптується до нових умов і впливів.

Формування глобального ринку - це складний процес, що включає в себе кілька ключових етапів та контурів сегментації. По-перше, зростання міжнародної торгівлі та інвестицій сприяє інтеграції ринків різних країн, формуючи єдиний глобальний економічний простір [2]. Глобальний ринок схильний до сегментації через різноманітні культурні, економічні та соціальні впливи. Кожен регіон має свої унікальні характеристики та особливості, що

вимагають від підприємств адаптації своїх стратегій та продуктів. Сегментація також може відбуватися за галузевими чи географічними ознаками. У структурному плані глобальний ринок інтегрує, з одного боку, ринки національні, транснаціональні та міжнародні (регіональні), а з іншого – факторні ринки та ринки товарів, послуг, інвестицій, інновацій (рис. 1.1) [51].

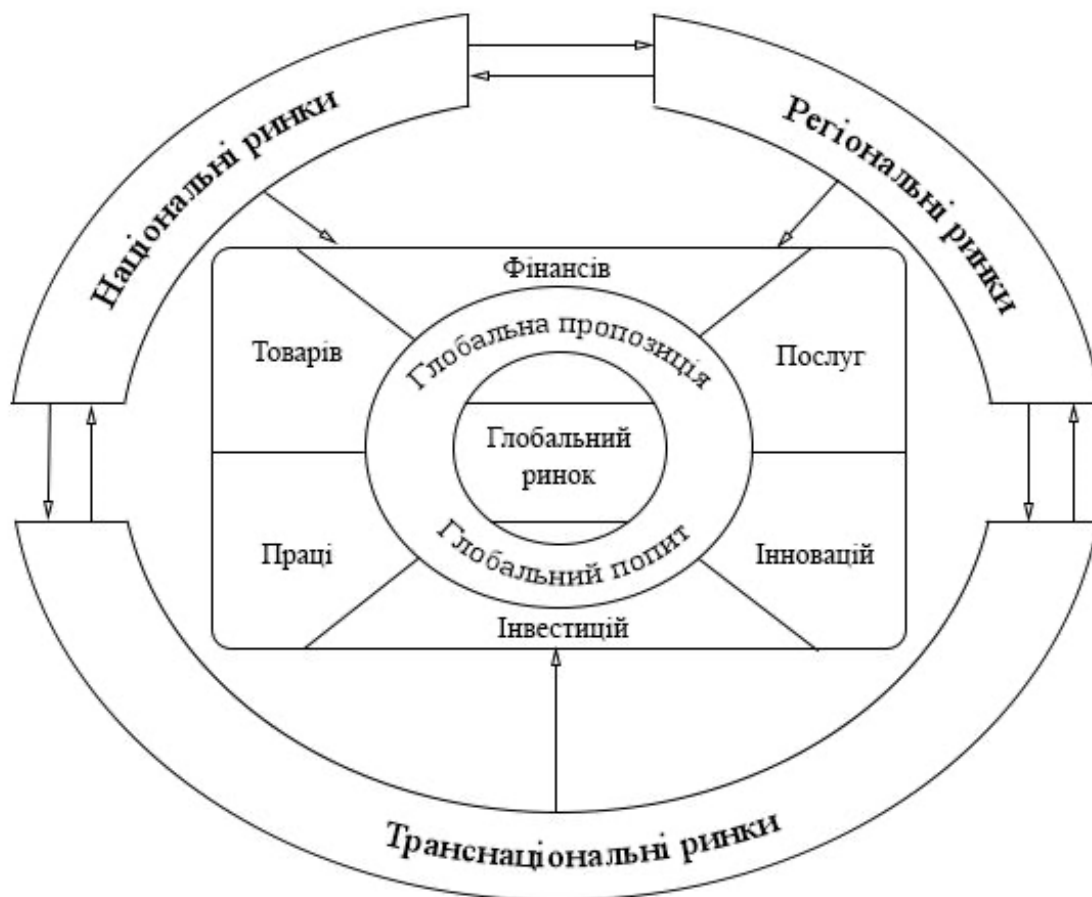

Рис. 1.1 Схема формування глобального ринку та контури його сегментації

Джерело: розроблено на основі даних [51]

На рис. 1.1 показано процес формування глобального ринку, що розпочинається з лібералізації торгівлі та утворення регіональних та міжнародних торговельних угод. Ці механізми сприяють відкриттю нових можливостей для міжнародної торгівлі та обміну ресурсами. Основною особливістю схеми є акцент на взаємодії між країнами та регіонами, що призводить до створення відкритого та конкурентоспроможного глобального ринку. Цей процес дозволяє компаніям масштабувати свою діяльність та займати стратегічні позиції на світовому ринку. Сегментація глобального

ринку виділяється у контурах, які визначають ключові ринкові сегменти та їхні характеристики. Ця сегментація може бути заснована на різних факторах, таких як географічні, демографічні, технологічні чи економічні. На основі аналізу доцільно підсумувати, що схема ілюструє важливий процес формування глобального ринку, який включає в себе етапи лібералізації торгівлі, утворення торговельних угод та подальшу сегментацію ринку для оптимізації бізнес-стратегій у глобальному масштабі.

Важливою частиною формування глобального ринку є технологічний прогрес, який робить можливим швидкі та ефективні комунікації між різними регіонами та країнами. Це сприяє створенню єдиного інформаційного простору та об'єднанню ринків. Сегментація глобального ринку також впливає на конкурентні відносини. Компанії стають конкурентоспроможними, враховуючи особливості та потреби різних сегментів клієнтів, і розробляють стратегії, що враховують глобальні та локальні вимоги. Однією з ключових тенденцій в контексті глобального ринку є розвиток глобальних ланцюгів постачання, що дозволяють компаніям оптимізувати виробництво та постачання в умовах глобальної сегментації. Глобальний ринок і визначення його сегментації, створює умови для ефективної взаємодії компаній та споживачів у всьому світі.

Глобальний фінансовий ринок є важливою складовою сучасної світової економіки. Його природа і функції стали предметом багатьох досліджень і обговорень серед економістів і фінансових експертів. Поняття глобального фінансового ринку відображає складну інтернаціоналізовану систему фінансових інструментів, учасників та операцій, які охоплюють різні країни та регіони світу. Фінансовий ринок - це система, що об'єднує усі учасників, інструменти та установи, які дозволяють купувати, продавати, обмінювати та торгувати фінансовими активами, які включають гроші, цінні папери, валюту, облігації, акції, деривативи та інші фінансові інструменти [21].

Рух фінансових потоків в економіці є ключовим процесом, що визначає функціонування фінансової системи. Цей рух включає в себе обмін грошима та фінансовими активами між різними суб'єктами економіки. Інвестори та

позичальники здійснюють операції зі збереженими коштами та іншими фінансовими ресурсами. Інвестори розглядають різні можливості для вкладення грошей, включаючи придбання акцій, облігацій, нерухомості та інших активів. У той час як позичальники можуть звертатися до фінансових установ для отримання кредитів та позик. Рух фінансових потоків також включає в себе виплати дивідендів та відсотків інвесторам, а також обмін валют для міжнародної торгівлі та інвестицій. Цей рух фінансових потоків має велике значення для стабільності та розвитку економіки, і вивчення його динаміки є важливою частиною аналізу фінансового ринку та макроекономічних тенденцій.

Основні особливості сутності фінансового ринку можна розглядати через призму деяких авторів і їхніх поглядів на цю тему. Нами проаналізовано думки деяких вчених та експертів щодо особливостей фінансового ринку (див. табл. 1.1) [80].

Таблиця 1.1

Думки вчених та експертів щодо особливостей фінансового ринку

Вчені та експерти	Особливості фінансового ринку
Йозеф Стігліц (Joseph Stiglitz):	<ul style="list-style-type: none"> - «Фінансовий ринок є ключовою складовою економічної системи, яка визначає розподіл капіталу та ресурсів». - «Спрощений доступ до фінансових інструментів може призводити до нестабільності і криз».
Джордж Сорос (George Soros):	<ul style="list-style-type: none"> - «Фінансовий ринок завжди характеризується невизначеністю та непередбачуваністю». - «Принцип рефлексивності: ринкові учасники впливають на сам ринок, змінюючи його динаміку».
Роберт Шиллер (Robert Shiller):	<ul style="list-style-type: none"> - «Психологічні аспекти мають велике значення на фінансовому ринку через вплив інвесторського настрою». - «Фінансові бульбашки виникають на ринку через перебільшене упередження та емоційні реакції».

Вчені та експерти	Особливості фінансового ринку
Джон Мейнард Кейнс (John Maynard Keynes):	<ul style="list-style-type: none"> - «Непередбачуваність і невизначеність є важливими чинниками на фінансовому ринку». - «Учасники ринку часто приймають рішення на основі очікувань і невпевненості».
Мілтон Фрідмен (Milton Friedman):	<ul style="list-style-type: none"> - «Ринковий механізм є ключовим для ефективного функціонування фінансового ринку». - «Важливо забезпечити конкуренцію та вільний рух капіталу для забезпечення ефективності ринку».

Джерело: складено на основі [80]

Отже, вищеназвані автори вносять різні питання та підходи до розуміння фінансового ринку, але загалом можна виділити деякі загальні ідеї, такі як важливість стабільності, ролі психологічних факторів та необхідності конкуренції для ефективного функціонування ринку. Загалом, фінансовий ринок відіграє критичну роль у глобальній економіці, сприяючи збору та розподілу капіталу, ліквідності та управлінню ризиками. Він є механізмом, який забезпечує функціонування фінансової системи та підтримує економічний розвиток.

Фінансовий ринок включає різноманітних учасників, такі як: банки, страхові компанії, інвестиційні фонди, інвесторів, корпорації, уряд та інших учасників, які взаємодіють для обміну фінансовими інструментами та послугами. На таблиці 1.2 показано основних учасників фінансового процесу та детальний опис кожного з них [36]. По-перше, індивідуальні інвестори є ключовими учасниками фінансового ринку. Це можуть бути приватні особи, які інвестують свої гроші в різні фінансові інструменти, такі як акції, облігації чи інвестиційні фонди. Індивідуальні інвестори грають важливу роль у формуванні попиту та пропозиції на ринку, впливаючи на ціни та ліквідність. Другий важливий учасник - корпорації та банки. Корпорації видають та торгують своїми корпоративними облігаціями та акціями на фінансовому ринку, забезпечуючи собі доступ до капіталу для розширення бізнесу. Банки, які грають роль посередників, забезпечують фінансові послуги, такі як

кредитування та інвестування, сприяючи економічному розвитку. Третім класом учасників є інституційні інвестори, такі як пенсійні фонди, страхові компанії та інвестиційні фонди. Вони керують великими портфелями та вкладають гроші в різноманітні фінансові активи з метою забезпечення високої доходності та диверсифікації ризиків. Четвертими учасниками є центральні банки. Вони відіграють важливу роль у макроекономіці, регулюючи грошовий обіг та управляючи валютним резервом країни. Втручання центральних банків може впливати на рівень інфляції та стабільність фінансової системи.

Таблиця 1.2

Учасники глобального фінансового ринку

Учасник	Опис
Банки	фінансові інтермедіари, що надають послуги з обміну, кредитування та зберігання активів
Інвестиційні фонди	управляють грошовими коштами інвесторів, інвестують в різні фінансові інструменти
Страхові компанії	надають страхові послуги для захисту від фінансових ризиків
Корпорації	використовують фінансові ринки для привласнення капіталу та управління ризиками
Індивідуальні інвестори	фізичні особи, які інвестують свої кошти в фінансові активи
Уряди	залучають капітал на міжнародних ринках, випускають державні облігації
Міжнародні організації	міжнародні фінансові організації, такі як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світовий банк

Джерело: складено на основі [36]

Фінансовий ринок представляє собою розгалужений механізм, що включає різноманітні сегменти для обігу фінансових інструментів. Основні компоненти цієї структури включають грошовий ринок, де торгують короткостроковими інструментами, такими як казначейські векселі; капітальний ринок, де здійснюється обіг більш тривалих інструментів, таких як облігації та акції; та валютний ринок, де відбувається обмін різних валют (рис. 1.2). На рисунку 1.2 представлена типова схема фінансового ринку,

взаємодія ринкових сегментів та створення комплексної системи для здійснення різноманітних фінансових операцій і забезпечення ліквідності у світовому економічному середовищі.

Рис. 1.2 Структура фінансового ринку

Джерело: розроблено на основі даних [99]

Структура фінансового ринку включає різні сегменти та підсистеми, де відбувається обіг різних фінансових інструментів та послуг. Нами проаналізовано основні складові структури фінансового ринку. Так, грошовий ринок включає короткострокові фінансові інструменти та угоди, які мають строк від одного дня до року. Це місце, де банки та фінансові установи позичають гроші один одному, обмінюють короткострокові облігації та здійснюють короткострокові інвестиції. Грошовий ринок сприяє регулюванню ліквідності у фінансовій системі. Наступна складова фінансового ринку є капітальний ринок, який включає довгострокові фінансові інструменти зі строком від одного року і більше. Сюди входять акції, облігації, венчурний капітал та інші інструменти [102]. Капіталізація підприємств та залучення довгострокового фінансування для інвестицій та розвитку є основними

завданнями цього ринку. Важливо відзначити фондовий ринок, який є частиною капітального ринку, де відбувається купівля-продаж акцій та інших фінансових інструментів. Учасники можуть торгувати акціями компаній, інвестиційними фондами, та іншими фінансовими інструментами на біржі або позабіржово. Фондовий ринок важливий для залучення капіталу на відкрите акціонерне товариство та для інвесторів, які шукають можливості інвестування. Грунтовною складовою фінансового ринку є валютний ринок, який охоплює купівлю-продаж різних валют. Це місце, де обмінюються національні валюти, що є важливим для міжнародної торгівлі та інвестицій. Валютний ринок включає в себе ринок валютних угод, ринок валютних опціонів та інші фінансові інструменти пов'язані з обміном валют. Вагомим також є товарний ринок, який стосується торгівлі різними сировинними товарами та сільськогосподарською продукцією. Сюди входять ринки нафти, золота, сільськогосподарських товарів, металів та інших сировинних ресурсів. Учасники ринку можуть торгувати фізичними товарами або деривативами, пов'язаними зі сировинними товарами. Значний вплив відіграє фондовий ринок нерухомості - ринок охоплює купівлю-продаж нерухомості, такої як житлові будинки, комерційні приміщення та земельні ділянки. Він важливий для інвесторів та розробників нерухомості, а також для осіб, які шукають житло або комерційні об'єкти [86]. На завершення варто відзначити деривативний ринок. На деривативному ринку угоди базуються на деривативах, таких як опціони та ф'ючерси. Цей ринок дозволяє учасникам захищати себе від ризиків цінних змін на фінансовому ринку. Деривативи можуть бути пов'язані з акціями, облігаціями, валютами, сировинними товарами та іншими фінансовими інструментами [38, 70].

Підсумовуючи, ці різні сегменти фінансового ринку мають свої особливості та виконують свої функції, і вони важливі для розвитку фінансової системи та підтримки економічного зростання. Учасники фінансового ринку використовують ці ринки для здійснення різних операцій, таких як інвестування, залучення фінансування, обмін валютами та зменшення ризиків.

Глобалізація фінансового ринку призводить до того, що різні країни стають взаємозалежними у фінансовому відношенні, і зміни на одному ринку можуть мати вплив на ринки у інших країнах. Це створює багато можливостей для інвестицій і ризику, а також ставить під сумнів стабільність фінансової системи. Тому важливо для країн і регуляторів ретельно вивчати та регулювати глобальний фінансовий ринок, щоб забезпечити його стійкість і безпеку [3].

Загалом, фінансовий ринок є невід'ємною частиною економіки та важливим інструментом для забезпечення розвитку та стабільності. Він допомагає забезпечити ефективне розподілення ресурсів та сприяє інноваціям та росту в економіці. Проте, важливо підкреслити, що глобалізований фінансовий ринок також стикається з викликами та ризиками, такими як фінансові кризи, зростання нерівності, надмірна спекуляція та можливість поширення фінансових збоїв через глобальну мережу. Однак при належному регулюванні та нагляді глобалізований фінансовий ринок може сприяти сталому розвитку та економічному процвітанню як окремих країн, так і світової економіки в цілому.

1.2 Визначення ролі глобального фінансового ринку в умовах глобалізації

Можливо розглядати глобальний фінансовий ринок, як систему фінансових інститутів, установ, компаній та осіб, які здійснюють обмін фінансовими активами і послугами на світовому рівні. Цей ринок включає у себе різноманітні фінансові інструменти, такі як акції, облігації, деривативи, валюти та інші, а також різні види фінансових установ, включаючи банки, інвестиційні фонди, страхові компанії та інші. Глобальний фінансовий ринок визначається своєрідною мережею зв'язків та взаємодій між різними частинами світу, які взаємодіють за допомогою різних електронних та традиційних платформ для торгівлі фінансовими інструментами. Він відіграє ключову роль у забезпеченні ліквідності, розподілі капіталу та ризиків, а також сприяє формуванню цінових механізмів у світовій економіці [4].

Процесом інтеграції та взаємодії різних напрямів економічного, соціального, культурного та політичного життя на світовому рівні є глобалізація. Цей процес включає в себе зростання міжнародної торгівлі та інвестицій, швидке поширення інформації та технологій, а також взаємопроникнення культур та цінностей різних націй.

Глобалізація фінансового ринку має вплив на визначення категорій, що означає розширення масштабів та глибини фінансових взаємовідносин між різними країнами та регіонами. Це включає в себе легший доступ до міжнародних фінансових ринків для компаній та урядів, а також зростання потоків капіталу, які перетинають національні кордони. Глобалізація фінансового сектору сприяє швидшій передачі інформації, зниженню торговельних бар'єрів та створенню єдиного світового фінансового простору.

Фінансовий ринок впливає на економічний зріст та розвиток в різноманітних напрямках. Як показав аналіз, він забезпечує можливість залучення капіталу для інвестицій у нові технології, виробництво та інфраструктуру, сприяючи тим самим створенню робочих місць та розвитку бізнесу. Ліквідність, що забезпечується фінансовим ринком, дозволяє підприємствам та інвесторам швидко обмінювати активи та здійснювати фінансові операції.

Капіталовкладення на ринку допомагають розподіляти ризики та залучати капітал для великих проектів, які можуть бути недоступні для окремих інвесторів чи компаній. Крім того, фінансовий ринок сприяє розвитку інноваційних ініціатив, фінансуючи дослідження та розробки нових продуктів та послуг. Доступ до фінансових послуг через фінансовий ринок полегшує широкому колу осіб та підприємствам отримання кредитів, іпотеки, страхових послуг та інших фінансових продуктів. Це сприяє фінансовій включеності та забезпечує можливість реалізації різноманітних фінансових потреб. Фінансовий ринок також впливає на економічний зріст шляхом стимулювання конкуренції між фінансовими установами та компаніями. Ця конкуренція може призвести до покращення якості послуг та зниження вартості фінансових продуктів для споживачів [5].

Роль фінансового ринку в економіці полягає в забезпеченні доступу до капіталу для підприємств, уряду та інших суб'єктів, ефективному розподілі капіталу, зменшенні фінансового ризику, підтримці ліквідності, фінансуванні державних програм і ініціатив, розвитку інвестицій та залученні іноземних інвестицій. Фінансовий ринок є важливим механізмом для стабільного функціонування економіки та сприяє її розвитку та зростанню. Значимість фінансового ринку у економіці є надзвичайно важливою, оскільки фінансова система впливає на всі фактори економічної діяльності. Нами проаналізовано ключові ролі фінансового ринку у економіці.

Глобальний фінансовий ринок тісно взаємодіє з різними аспектами економіки, технологій та культури. Забезпечення капіталу є однією з ключових функцій фінансового ринку, де підприємства, держави та інші суб'єкти можуть залучати кошти через емісію акцій і облігацій. Це, в свою чергу, дозволяє їм фінансувати проекти, розширювати бізнес та створювати нові робочі місця [6]. Крім того, фінансовий ринок сприяє розподілу капіталу до економічних секторів, де він є найбільш ефективним та необхідним. Це сприяє розвитку нових технологій, інновацій та підтримці перспективних галузей. Однією з ключових функцій фінансового ринку є також зменшення ризику. Учасники ринку можуть використовувати різноманітні операції для мінімізації фінансових втрат, забезпечуючи стабільність і надійність фінансових операцій. Фінансовий ринок також грає важливу роль у забезпеченні ліквідності для учасників, надаючи можливість швидко обмінювати активи на гроші та навпаки. Це допомагає підтримувати нормальне функціонування підприємств та фінансових установ. Державне регулювання може використовувати фінансовий ринок для залучення коштів для фінансування своїх програм та ініціатив. Випуск державного боргу у формі облігацій, які продаються на ринку, дозволяє забезпечити стале фінансування державних видатків. Крім того, фінансовий ринок створює можливості для інвесторів отримувати прибуток та розширювати свій портфель через різноманітні інструменти, такі як акції, облігації та фонди [62]. Сприяючи економічному зростанню та створенню робочих місць, глобальний фінансовий ринок також допомагає

привертати іноземні інвестиції, що сприяє розвитку економіки та технологічному обміну.

Важливим показником розвитку фінансової глобалізації є динаміка фінансових активів у розвитку фінансової глобалізації, оскільки вона відображає рівень інтеграції фінансових ринків та має визначальний вплив на глобальну економіку. Цей показник вказує на обсяги міжнародних інвестицій, допомагає в інтеграції світових ринків та формуванні міжнародних фінансових потоків. Зміни в динаміці фінансових активів також впливають на стабільність валютних ринків, сприяють розподілу ризиків, розвитку фінансових інновацій та формуванню глобальних стратегій управління капіталом. Всі ці напрями допомагають створити більш ефективну та взаємопов'язану фінансову систему в умовах глобалізації [100].

Глобальний фінансовий ринок і міжнародна торгівля тісно взаємопов'язані і взаємодіють між собою, створюючи важливий економічний контекст для світового господарства. Фінансові ринки і торгівля взаємодіють на кількох рівнях, визначаючи спільні тренди та впливаючи на економічну динаміку. Вони є важливими каталізаторами для міжнародної торгівлі, забезпечуючи необхідні фінансові інструменти та ресурси для компаній, учасників ринку та урядів, щоб ефективно здійснювати міжнародні операції та розширювати свою діяльність за кордон. Ключовий напрям цього зв'язку полягає в забезпеченні фінансового капіталу для міжнародних підприємств. Компанії, що беруть участь в міжнародній торгівлі, можуть залучати капітал на глобальних фінансових ринках для розвитку та фінансування своїх міжнародних проєктів, включаючи виробництво, логістику та маркетинг [87].

Динаміка валют, процентних ставок та інших фінансових показників на глобальних ринках може впливати на конкурентоспроможність товарів та послуг на міжнародному ринку. Коливання валютних курсів можуть впливати на вартість експортованих та імпортованих товарів, визначаючи рівень прибутковості та затрат для компаній та країн. Міжнародні фінансові інструменти, такі як валютні ф'ючерси, опціони та інші деривативи, дозволяють учасникам міжнародної торгівлі ефективно управляти валютним

ризиком, що стає особливо важливим у умовах великого обсягу та швидкісного характеру світової торгівлі [70].

Необхідність фінансового забезпечення та доступу до капіталу для здійснення міжнародної торгівлі викликає попит на послуги міжнародних фінансових установ і банків, які активно діють на світових ринках. Загалом глобальний фінансовий ринок та міжнародна торгівля взаємодіють як взаємопідтримуючі процеси, що визначають ефективність та стабільність світового економічного середовища.

Глобальний фінансовий ринок та міжнародна торгівля взаємодіють у тісному взаємозв'язку, впливаючи на економічну динаміку світового співтовариства. Обмін валютами на глобальних фінансових ринках визначає вартість міжнародних торговельних операцій, впливаючи на конкурентоспроможність товарів та послуг. Фінансові ринки забезпечують потрібну ліквідність та капітал для підтримки міжнародних операцій, включаючи кредитування та інвестиції. Захист від ризику, надання фінансових інструментів та послуг допомагають підприємствам мінімізувати негативний вплив коливань валютних курсів та інших ризиків. Такий взаємозв'язок створює ефективну інфраструктуру для глобальної торгівлі, сприяючи розвитку економік та стабільності фінансової системи. Глобальний фінансовий ринок і міжнародна торгівля взаємодіють у складному та взаємозалежному способі, визначаючи ключові напрями світової економіки (див. рис.1.3) [93].

Рис. 1.3 Схема зв'язку між фінансовим ринком та міжнародною торгівлею

Джерело: розроблено на основі даних [93]

На основі проведеного аналізу зв'язків глобального фінансового ринку та міжнародної торгівлі представлена схема (рис. 1.3), яка вказує на взаємодію між собою важливим чином, утворюючи тісний зв'язок, який впливає на економічну діяльність країн та компаній у всьому світі. По-перше, обмін валютами на глобальних фінансових ринках, таких як валютний ринок та форекс, допомагає полегшити обмін різними валютами, необхідний для міжнародних торговельних операцій. По-друге, глобальні фінансові ринки відіграють ключову роль у фінансуванні міжнародної торгівлі. Підприємства можуть залучати капітал на міжнародних ринках через випуск облігацій чи залучення кредитів для фінансування своєї торговельної діяльності. Третій напрям полягає в тому, що рухи на глобальних валютних ринках мають великий вплив на валютні курси, що безпосередньо впливає на конкурентоспроможність товарів та послуг на міжнародному ринку. Зміни впливають на цінову конкурентоспроможність та обсяги міжнародної торгівлі. Також, глобальні фінансові ринки є платформою для міжнародних інвестицій, дозволяючи інвесторам розміщувати кошти у різноманітних активах та сприяючи залученню капіталу для розвитку та збільшення обсягів

міжнародної торгівлі. Фінансові кризи на глобальних ринках впливають на міжнародну торгівлю і ускладнюють фінансові умови та відносини міжнародних партнерів. Усі ці напрями свідчать про тісний і важливий зв'язок між глобальним фінансовим ринком і міжнародною торгівлею, який формує основу для сталого функціонування світової економіки [43].

Таким чином, як показав аналіз, глобальні фінансові ринки та міжнародна торгівля взаємодіють у складному та взаємозалежному способі, створюючи необхідний фінансовий інфраструктурний фонд для ефективного функціонування світової економіки. Узагальнюючи, фінансовий ринок є важливою складовою сучасної економіки, яка впливає на різноманітні напрями її розвитку, сприяючи інвестиціям, зростанню підприємництва та поліпшенню фінансової стабільності, надає можливість залучення капіталу для реалізації різноманітних інвестиційних проектів, що сприяє створенню нових робочих місць.

1.3 Основні особливості фінансового ринку

Система, в якій здійснюється обіг та обмін фінансових активів, таких як гроші, цінні папери, банківські вклади та інші фінансові інструменти є фінансовий ринок, який виступає як платформа, де компанії, урядові установи та індивідуальні інвестори можуть здійснювати торгівлю та взаємодіяти для управління фінансовими ресурсами. Важливість фінансового ринку в економіці надзвичайно велика, і його роль є важливою для стабільності та розвитку будь-якої країни. Нами проаналізовано кілька ключових особливостей, які підкреслюють важливість фінансового ринку [71]:

- ресурсна мобілізація дозволяє мобілізувати та направляти фінансові ресурси в економіку. Це може бути здійснено через випуск акцій, облігацій та інших фінансових інструментів, що дозволяє компаніям та уряду залучати капітал для інвестицій у реальний сектор.
- ефективне функціонування підприємств забезпечує доступ до капіталу для підприємств, що сприяє їхньому розвитку та розширенню. Підприємства можуть використовувати ці кошти для вдосконалення

виробництва, впровадження нових технологій, а також для розширення ринків збуту.

- розподіл ризиків: дозволяє розподілити ризики між різними учасниками економіки. Інвестори можуть розподіляти свої інвестиції, а компанії можуть застосовувати різноманітні фінансові інструменти для захисту від ризиків зміни валютних курсів, цін на сировину тощо.

- підтримка монетарної політики взаємодіє з центральним банком та іншими фінансовими установами для забезпечення стабільності грошового обігу, управління інфляцією та здійснення монетарної політики.

- стимулювання інновацій є важливим, оскільки підприємства, які розвивають нові технології чи послуги, можуть залучити інвестиції через ринок цінних паперів.

Фінансові ринки є важливою складовою сучасної економічної системи, де відбувається обмін фінансовими активами між різними учасниками. Ці ринки грають критичну роль у визначенні цінності грошових інструментів, створенні можливостей для інвестування та забезпеченні ліквідності, торгується широкий спектр фінансових інструментів, включаючи акції, облігації, валюту, товари та похідні. Акційний ринок дозволяє компаніям залучати капітал, продаючи частку своєї власності інвесторам. Облігаційний ринок, з свого боку, дозволяє урядам та компаніям залучати кошти шляхом випуску боргових цінних паперів [72]. Вони класифікуються за різними критеріями, включаючи тип фінансових інструментів, термін погашення, та інші. Нами визначено основні різновиди фінансових ринків, які представлені на таблиці 1.3 [73].

Таблиця 1.3

Основні різновиди фінансових ринків

Види	Значення
Грошовий ринок	<ul style="list-style-type: none"> - ринок короткострокових фінансових інструментів з терміном погашення до одного року; - включає ринки короткострокових облігацій, трюмові векселі, депозитні сертифікати та інші.

Види	Значення
Капіталові ринки	<ul style="list-style-type: none"> - акційний ринок: торгівля власністю компаній у вигляді акцій; - інвестори можуть купувати та продавати частки компаній; - облігаційний ринок: торгівля облігаціями - борговими цінними паперами з обіцянкою повернення позичених коштів.
Товарні ринки	<ul style="list-style-type: none"> - ринок сировини, товарів та послуг; - включає енергетичні товари, метали, сільськогосподарські продукти та інші товари.
Ф'ючерсні ринки	- торгівля ф'ючерсами - контрактами на купівлю або продаж майбутніх поставок акцій, товарів, валют та інших активів за фіксованою ціною та терміном.
Валютний ринок (Forex)	<ul style="list-style-type: none"> - торгівля валютами; - централізований ринок для обміну національних валют за певними обмінними курсами.
Ринок опціонів	- торгівля опціонами - контрактами, які дають право, але не зобов'язання, купити чи продати актив за фіксованою ціною до визначеного терміну.
Міжбанківський ринок	- ринок, де банки та фінансові установи обмінюються фінансовими інструментами та готівкою.

Джерело: складено на основі [73]

На основі аналізу визначено такі різновиди фінансових ринків, такі як грошовий, капіталовий, товарний, ф'ючерсний, валютний (Forex), ринок опціонів та міжбанківський, впливають на економічний розвиток з різних перспектив. Грошовий ринок забезпечує обмін короткостроковими фінансовими інструментами, сприяючи ліквідності та ефективному управлінню короткостроковими фінансовими потребами. Капіталові ринки, як ринок акцій та облігацій, формують структуру власності та надають засоби для довгострокових інвестицій, що сприяє сталому економічному розвитку. Товарні ринки, через торгівлю ф'ючерсами та опціонами, дозволяють захищати себе від коливань цін та ефективно управляти ризиками. Ф'ючерсні ринки створюють можливість учасникам захищати себе від ризиків цінних коливань та забезпечують ліквідність. Валютний ринок визначає валютні курси та є ключовим для глобальної торгівлі та економічної стабільності. Ринок опціонів, через угоди на купівлю та продаж прав на активи за фіксованою ціною, дозволяє захищати від ризиків та розробляти стратегії інвестування. Міжбанківський ринок, де банки обмінюються фінансовими ресурсами,

визначає рівень ліквідності та впливає на рівень процентних ставок. Враховуючи їхні характеристики, ці ринки утворюють складну фінансову систему, що сприяє розвитку економіки та надає різноманіття інструментів для учасників ринку.

Ринки є ключовим елементом фінансової системи, виконуючи різні функції, які важливі для ефективного функціонування економіки. Однією з основних ролей ринків є забезпечення ліквідності. Ринки надають можливість швидко конвертувати фінансові активи в готівку без значних втрат вартості, що є важливим для учасників ринку, які потребують миттєвого доступу до коштів. Додатково, ринки виступають механізмами ціноутворення. Вони визначають ціни на фінансові інструменти відповідно до умов попиту та пропозиції, відображаючи ринкову динаміку та інформацію. Це дозволяє учасникам ринку приймати обґрунтовані рішення щодо інвестування та торгівлі [89]. Ринки також є засобом залучення капіталу та надання можливостей інвестування. Інвестори шукають на ринках вигідні умови для розміщення свого капіталу та отримання прибутку. Ринки створюють сприятливі умови для цього, розширюючи можливості для розвитку та зростання економіки. Крім того, ринки дозволяють ефективно розподіляти ризики. Учасники ринку можуть обмінювати ризиками, використовуючи різноманітні фінансові інструменти та контракти. Це допомагає зменшити вплив ризиків та забезпечує більш стабільне функціонування економічної системи.

Аналіз показав, ринки виконують важливі функції у забезпеченні ліквідності, формуванні цін, створенні можливостей для інвестування та залученні капіталу, а також в управлінні та розподілі ризиків, що сприяє стійкому та ефективному розвитку економіки.

Фінансовий ринок є складною системою, у якій взаємодіють різноманітні учасники, виконуючи різні функції та сприяючи розвитку економіки. Основні учасники цього ринку включають банки, інвестиційні фонди та брокерів та трейдерів (додаток А) [103]. Банки виступають як ключові фінансові посередники, забезпечуючи не лише зберігання коштів, а й кредитування для підприємств та приватних осіб. Їхні функції також

включають управління ризиками та забезпечення ліквідності. Інвестиційні фонди збирають кошти від інвесторів для подальших інвестицій у різноманітні фінансові інструменти. Вони відіграють важливу роль у диверсифікації ризиків та максимізації прибутку. Брокери та трейдери виконують функцію посередників у процесі купівлі-продажу фінансових інструментів, забезпечуючи ліквідність та ефективну роботу ринку [87]. Взаємодія всіх учасників є важливою для забезпечення ефективного функціонування ринку та задоволення різноманітних потреб економічної системи. Їх ролі та функції взаємодоповнюються, сприяючи створенню ліквідного та стабільного фінансового середовища.

Світові фінансові кризи є складними і багатограними явищами, які виникають з різних причин і мають різноманітні наслідки для глобальної економіки. Нами проаналізовано і визначено наступні етапи світових фінансових криз [63]:

I - 1907 рік: ця криза виникла в Сполучених Штатах через нестабільність фінансових ринків та банківські збитки. Вона підштовхнула до створення федеральної резервної системи в 1913 році.

II - 1929–1933 “Велика депресія”: почалася у США після краху фондового ринку 1929 року, розповсюдилася на всю світову економіку і викликала великі соціальні та економічні зрушення.

III - 1973–1974 «Криза нафтового шоку»: зумовлена підвищенням цін на нафту через ОПЕК, ця криза спричинила інфляцію та затримку економічного зростання в численних країнах.

IV - 1997–1998 «Фінансова криза в Азії»: крах фінансових ринків в країнах Азії, таких як Таїланд, Індонезія та Корея, спричинив економічні труднощі і поширився на інші регіони.

V - 2007–2008 «Глобальна фінансова криза»: викликана кризою на ринку нерухомості в США, ця криза швидко розповсюдилася по світі, призводячи до краху банків, зменшення виробництва та високого рівня безробіття.

VI - 2010–2012 «Криза в Єврозоні»: спровокована великими дефіцитами та боргами країн Єврозони, особливо греції, ця криза призвела до напруженостей

в Єврозоні та вимагала інтервенції міжнародного валютного фонду та Європейського Центрального Банку.

Іналіз еволюції розвитку фінансового ринку на основі прикладів показав, як фінансові кризи виникають з різних причин, таких як невдачі фінансових установ, шоківі події на ринках, надмірні ризики та інші фактори. Вирішення таких криз зазвичай вимагає координації дій різних країн та введення заходів для стабілізації фінансової системи.

Важливу роль у регулюванні фінансового ринку, контролюючи його діяльність для забезпечення стабільності та відсутності системних ризиків відіграє держава. Функція регулювання є ключовою для забезпечення ефективності та стабільності фінансового ринку. Державне регулювання виступає в ролі регулятора, впроваджуючи різноманітні політичні та юридичні механізми для контролю за діяльністю учасників ринку та забезпечення його надійності [45].

Однією з основних функцій державного регулювання є забезпечення фінансової стабільності. Це включає в себе вдосконалення механізмів нагляду за фінансовими установами, контроль за ризиковими операціями та вчасне реагування на можливі системні загрози. Державне регулювання створює та впроваджує правила, які мають запобігти несанкціонованій діяльності та сприяти виявленню та вирішенню проблем. Крім того, регулювання має на меті захист прав та інтересів інвесторів та інших учасників ринку. Державне регулювання встановлює стандарти дискламації та відкритості, щоб забезпечити інформованість учасників ринку та запобігти маніпуляціям.

У державного регулювання також є завдання забезпечити відсутність дискримінації та забезпечити рівний доступ до ресурсів фінансового ринку для всіх учасників. Це допомагає уникнути недостатньої конкуренції та забезпечити ефективну роботу ринку. Однак державне втручання повинно бути збалансованим, оскільки надмірне регулювання може обмежувати інновації та розвиток ринку. Ефективна система регулювання враховує інтереси всіх сторін, забезпечуючи відкритий, прозорий та стабільний фінансовий ринок.

Таким чином аналіз показав декілька загальних розділень, що кожен ринок може має свої особливості та підтипи в залежності від конкретних обставин та регіональних особливостей. Ці особливості свідчать про те, що фінансовий ринок виступає важливим каталізатором економічного зростання та забезпечує стабільність у фінансовій системі.

Висновки до розділу 1

Аналіз показав, що фінансовий ринок є ключовою складовою економічної системи, яка відіграє важливу роль у розвитку країни. Дослідження сутності, структури і значимості фінансового ринку важливо для розуміння функцій та впливу фінансових інструментів на економіку. Сутність фінансового ринку полягає в його ролі у передачі ресурсів та формуванні цінності фінансових інструментів. Щодо структури, фінансовий ринок складається з грошового ринку та ринку капіталу. Грошовий ринок спрямований на короткострокові фінансові операції, в той час як ринок капіталу орієнтований на довгострокове інвестування та випуск цінних паперів. Значущість фінансового ринку виявляється в його ролі у забезпеченні ліквідності, сприянні розвитку економіки через фінансування підприємств та проектів, а також у створенні можливостей для диверсифікації інвестицій та зменшення ризиків.

У сучасних умовах глобалізації глобальний фінансовий ринок відіграє ключову роль у формуванні та регулюванні світової економіки. Його вплив простирається на всі напрями фінансової системи, визначаючи умови функціонування фінансових інститутів, рух капіталу та обмін валют. Глобальний фінансовий ринок є основним каталізатором міжнародної торгівлі та інвестицій, забезпечуючи необхідну ліквідність та фінансову стабільність. Однак його вплив також може мати негативні наслідки, про що свідчать фінансові кризи та коливання, які можуть перекинутися через національні кордони та спричинити глобальні економічні турбулентності. У контексті глобалізації, глобальний фінансовий ринок стає важливим інструментом для

забезпечення міжнародного співробітництва та обміну ресурсами. Здатність швидкого реагування на зміни у світовій економіці робить його ключовим гравцем у формуванні нових економічних стратегій та розвитку нових ринків. Отже, глобальний фінансовий ринок стає важливим фактором у визначенні подальших перспектив світової економіки в умовах глобалізації.

Фінансовий ринок відіграє ключову роль у функціонуванні економіки, забезпечуючи капіталовкладення та фінансування для різних секторів. Взаємодія різних суб'єктів та інструментів на ринку формує його динамічну природу, визначаючи його важливість у забезпеченні стабільності та розвитку економіки. Взаємодія на фінансовому ринку породжує різноманітні ризики, включаючи кредитний, ринковий та процентний. Суб'єкти ринку, такі як банки, інвестиційні фонди, корпорації та індивідуальні інвестори, активно працюють з цими ризиками, щоб забезпечити стійкість своїх фінансових позицій. Фінансовий ринок виступає важливим механізмом для формування цін на фінансові активи та визначення рівня доходності. Його роль у розподілі капіталу та стимулюванні інвестицій сприяє економічному зростанню та розвитку. Такий вплив ринку на економіку відображається у важливості його функцій у фінансовій системі країни.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГЛОБАЛЬНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

2.1 Аналіз та взаємозв'язок фінансових ринків в умовах глобалізації

Глобалізація - це процес взаємодії та інтеграції економік, культур, технологій та інших напрямів життя різних країн у світовому масштабі. Це явище спричиняє створення глобальної економіки, де різні національні ринки стають взаємозалежними. Глобалізація суттєво впливає на фінансові ринки. Зростання світового обсягу торгівлі та інвестицій створює складні та динамічні умови для учасників ринків. Конкуренція на глобальному рівні змушує компанії та фінансові установи шукати нові стратегії та інструменти. Валютні курси піддаються змінам через різноманітні фактори, такі як торговельний баланс та ставки інфляції. Це створює виклик для учасників ринку, які мають адаптуватися до коливань валютних ринків. Глобалізація також призводить до розповсюдження ризиків, оскільки події в одній частині світу можуть мати далекосяжні наслідки для інших регіонів. У зв'язку з цим, управління ризиками стає критичним викликом діяльності на фінансових ринках. Зміни в регулятивному середовищі відбуваються на глобальному рівні, оскільки країни спільно працюють над стандартами та правилами для забезпечення стабільності світових фінансів. Усі ці чинники взаємодіють, створюючи виклики та можливості для учасників фінансових ринків у глобальному середовищі [7].

Глобалізація визначається як процес взаємного зв'язку та взаємопроникнення економік, культур, політичних і соціальних систем у масштабах всього світу. Цей процес суттєво впливає на фінансові ринки, що створює необхідність розгляду різних теорій глобалізації та їхнього впливу на фінансовий сектор (табл. 2.1) [64].

Перша теорія - теорія конвергенції: згідно з цією теорією, глобалізація призводить до зменшення різниці між різними ринками та економіками. На

фінансових ринках це проявляється у формі стандартизації фінансових інструментів та процесів, що полегшує міжнародні фінансові операції. Друга теорія - теорія дивергенції: інша точка зору вказує на те, що глобалізація може підсилювати різниці між ринками та країнами. Це може бути наслідком того, що економіки виявляють різний рівень придатності до впливу глобальних факторів, що впливає на стабільність фінансових ринків. Третя теорія - теорія нової світової економіки: за цією теорією, глобалізація призводить до створення нового світового порядку, де фінансові ринки виступають ключовою складовою. Вплив глобальних фінансових інституцій, таких як Міжнародний Валютний Фонд (МВФ) та Світовий Банк, стає значущим у регулюванні та сприянні стійкості глобальної економіки. Четверта теорія - теорія "Глобального фінансового капіталізму": ця теорія розглядає глобалізацію як процес концентрації фінансового капіталу в руках обмеженого числа великих міжнародних корпорацій та фінансових установ [58]. Вона підкреслює вплив цих акторів на формування фінансових ринків та їхню велику роль у прийнятті фінансових рішень. П'ята теорія - вплив технологічних інновацій: окремо варто розглянути вплив технологічних інновацій, таких як інтернет та блокчейн, на глобалізацію фінансових ринків. Ці інновації дозволяють швидший та безпечніший обмін фінансовими активами, впливаючи на структуру та функціонування ринків [41].

Таблиця 2.1

Вплив теорій глобалізації на фінансові ринки: аналіз основних концепцій

Теорія	Основна ідея	Вплив на фінансові ринки
Теорія конвергенції	Глобалізація призводить до зменшення економічних та фінансових різниць між країнами, і вони поступово зближуються за рівнем розвитку.	За цієї теорії можливе збільшення єднання фінансових ринків різних країн, зниження різниць у структурі ринків та рівнів рентабельності.

Теорія	Основна ідея	Вплив на фінансові ринки
Теорія імперського ступеня	Глобальна імперська експансія веде до встановлення контролю над економічними ресурсами країн та фінансовими інститутами.	За цією теорією можливий розширений вплив великих економік на фінансові ринки країн, що може призвести до концентрації капіталу та ризиків.
Теорія нової світової економіки	Глобалізація спричиняє створення нового порядку, в якому розвинені країни можуть визначати економічні умови для менш розвинених країн.	Можливий нерівний доступ до фінансових ресурсів, що може призводити до економічних нерівностей та нестабільності на фінансових ринках.
Теорія гіперглобалізації	Глобалізація веде до глибокої інтеграції всіх напрямів економіки та суспільства.	Інтенсивний обмін фінансовими активами, велика ліквідність та швидкість транзакцій на фінансових ринках.
Теорія регіоналізації	Глобалізація може викликати формування регіональних блоків або альянсів, де країни об'єднують свої ресурси.	Регіональна інтеграція може впливати на фінансові ринки, зокрема, створюючи нові можливості та виклики для учасників ринку.

Джерело: складено на основі [41]

Отже, теорії глобалізації надають різноманітний погляд на процеси і явища, що відбуваються в умовах посилення економічних, соціокультурних та політичних зв'язків між країнами. В контексті фінансових ринків, теорії глобалізації вказують на різні напрями та взаємозв'язки, які виникають у глобальному економічному середовищі.

Механізми глобалізації в фінансовому секторі відіграють ключову роль у формуванні та розвитку світової економіки. Глобалізація в фінансовому секторі визначається комплексом процесів, що спрямовані на створення єдиного, взаємозалежного та глобального фінансового середовища. Цей

механізм включає в себе кілька ключових напрямів, які формують новий порядок у світових фінансах.

По-перше, ефективність розподілу капіталу, тому що глобалізація дозволяє капіталові рухатися вільно між країнами, шукати найвигідніші інвестиційні можливості та забезпечувати ефективний розподіл фінансових ресурсів. Це сприяє туди, де капітал може бути ефективно використаний для стимулювання економічного зростання та інновацій. По-друге, підвищення ліквідності ринків через те, що глобалізація фінансових ринків збільшує ліквідність, тобто здатність швидко обмінювати фінансові активи. Це дозволяє учасникам ринку легше купувати та продавати активи, що сприяє загальній стабільності та прозорості ринків. По-третє, розвиток нових фінансових продуктів - глобалізація сприяє створенню та розвитку нових фінансових інструментів і продуктів. Це включає деривативи, інвестиційні фонди, облігації та інші інструменти, які можуть задовольняти різноманітні потреби різних інвесторів [81]. По-четверте, зниження вартості капіталу дозволяє компаніям та урядам залучати капітал за межами своїх кордонів, що може призводити до зниження вартості капіталу. Це сприяє доступності кредитів та інших фінансових ресурсів. По-п'яте, сприяння економічному зростанню оскільки глобалізація допомагає у створенні сприятливого середовища для економічного зростання через розширення можливостей інвестування, торгівлі та інновацій. По-шосте, зменшення ризиків та диверсифікація портфеля, яка дозволяє інвесторам розподіляти свій портфель активів між різними країнами, що допомагає зменшувати ризики та забезпечує більшу стабільність портфеля в умовах глобальних змін. Нарешті, підвищення конкуренції та ефективності, що стимулює фінансові установи та компанії до більшої ефективності, інновацій та поліпшення обслуговування клієнтів.

Глобалізація фінансового сектору важлива, оскільки вона сприяє розвитку світової економіки, поліпшенню доступності фінансових ресурсів та створює умови для стабільності та ефективності глобальних фінансових ринків.

Суть механізму глобалізації в фінансовому секторі полягає у створенні єдиного та взаємозалежного фінансового середовища на світовому рівні. Це досягається через ряд ключових процесів та змін, що впливають на фінансові ринки, установи та учасників. Знання механізмів глобалізації в фінансовому секторі важливо з кількох причин. По-перше, це дозволяє економістам та фахівцям у галузі фінансів аналізувати вплив глобальних фінансових подій на економіку конкретних країн. Розуміння цих механізмів є ключовим для прогнозування можливих наслідків та розробки стратегій управління фінансами. По-друге, знання механізмів глобалізації допомагає розуміти зв'язки між ринками, банками та іншими учасниками фінансового сектору по всьому світу. Це стає особливо важливим у контексті швидкого переміщення капіталу та ризиків через кордони. По-третє, знання глобальних механізмів допомагає у виявленні можливих фінансових викликів та ризиків, які можуть виникнути через взаємодію різних економічних систем. Це дозволяє приймати більш обґрунтовані рішення щодо управління ризиками та розвитку політики фінансового регулювання. Крім того, в контексті зростаючої важливості глобальних фінансових ринків індивідам, компаніям та урядам важливо мати належні знання про механізми глобалізації для того, щоб ефективно використовувати можливості та зменшувати ризики, пов'язані з глобальною економікою [24].

Фінансові ринки у контексті глобалізації відіграють ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування світової економіки. Глобалізація фінансових ринків робить можливим залучення капіталу з різних країн для фінансування проектів та підприємств. Це сприяє розвитку інфраструктури, технологій та інших галузей економіки. Глобальні фінансові ринки надають можливість інвесторам з різних частин світу вкладати свої кошти в різноманітні активи, такі як акції, облігації та інші фінансові інструменти. Підприємства мають можливість залучати ризиковий капітал для розвитку та інновацій з міжнародних джерел, що допомагає їм в сучасному конкурентному середовищі. Інвестори можуть глобально диверсифікувати свої інвестиційні портфелі, розподіляючи ризики та забезпечуючи стабільність доходів навіть в

умовах регіональних чи секторальних економічних труднощів. Глобальні фінансові ринки забезпечують ліквідність для різноманітних активів, що робить їх більш привабливими для учасників ринку та зменшує ризик непрозорості та великих коливань цін. Фінансові ринки також дозволяють різним національним економікам взаємодіяти, сприяючи обміну ресурсами, технологій та інновацій, що сприяє загальному економічному зростанню [14].

Аналіз показав, що загальна сутність глобальних фінансових ринків полягає в їхній здатності створювати умови для глобального економічного розвитку, забезпечуючи ефективний обіг капіталу, розподіл ризиків та сприяючи розвитку різних економічних секторів усього світу.

Механізми глобалізації в фінансовому секторі - це комплекс процесів та засобів, що сприяють інтеграції та взаємодії фінансових ринків, установ та інструментів на глобальному рівні. Ці механізми визначають новий порядок у світових фінансах (рис.2.1) [54].

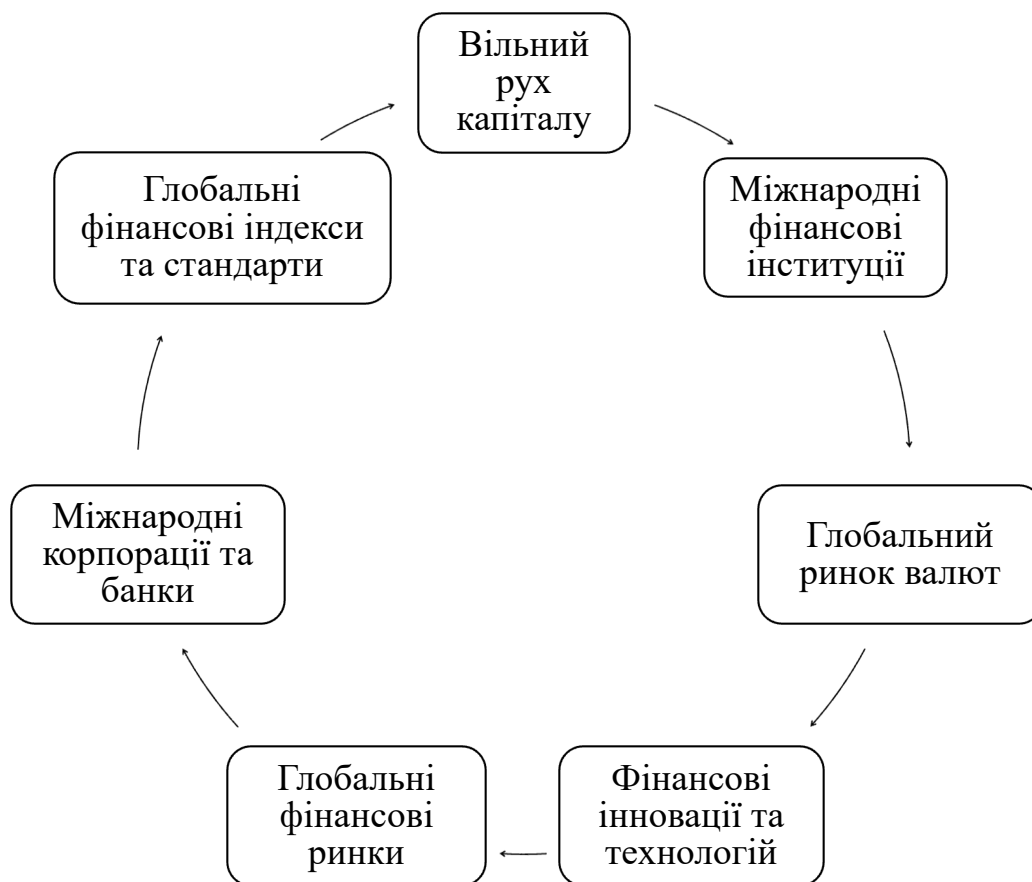

Рис. 2.1 Схема глобалізації в фінансовому секторі
Джерело: розроблено на основі даних [54]

Вільний рух капіталу став важливим елементом глобалізації, значно впливаючи на глобальні фінансові потоки. Цей процес означає можливість вільної пересування фінансових ресурсів через національні кордони, що має ряд важливих наслідків та ефектів. Вільний рух капіталу відіграє ключову роль у глобальному фінансовому середовищі. Цей механізм стимулює інвестиції, дозволяючи капіталові швидко переміщатися між країнами та проектами. Це сприяє розвитку міжнародної торгівлі та підтримці економічного зростання. Забезпечуючи ефективне розподілення капіталу, вільний рух капіталу сприяє швидкій реакції на зміни у фінансовому оточенні. Інвестори можуть урізноманітнити свої портфелі, мінімізуючи ризики та максимізуючи дохід. Однак цей підхід також може призводити до фінансової нестабільності та вразливості країн до зовнішніх впливів. Таким чином, роль вільного руху капіталу вимагає уважного балансу між стимулюванням економіки та збереженням фінансової стабільності.

Аналіз впливу вільного руху капіталу на глобальні фінансові потоки [39]:

1. Зростання ліквідності та доступність капіталу: Вільний рух капіталу сприяє збільшенню ліквідності фінансових ринків та забезпечує підприємства, установи та країни більшим доступом до фінансування.

2. Ризик та фінансова нестабільність: З одного боку, вільний рух капіталу може призводити до збільшення фінансової нестабільності, оскільки країни стають вразливішими до зовнішніх шоків та капіталові ризики.

3. Міжнародні інвестиції та розвиток: Вільний рух капіталу стимулює міжнародні інвестиції та сприяє розвитку, дозволяючи країнам приваблювати іноземні капітали для інфраструктурних проектів та економічного зростання.

4. Валютний обмін та оборот: Вільний рух капіталу сприяє активному валютному обміну, що важливо для міжнародної торгівлі та економічної інтеграції.

Вільний рух капіталу суттєво впливає на глобальні фінансові потоки та має свої переваги та недоліки (див. табл. 2.2). З одного боку, цей механізм забезпечує глобальну ліквідність та стимулює міжнародні інвестиції, сприяючи економічному зростанню та розвитку. Доступ до фінансування стає

більшим, що сприяє розширенню підприємств та модернізації країн. З іншого боку, вільний рух капіталу може призводити до фінансової нестабільності та вразливості економік перед зовнішніми впливами. Можливість спекулятивних атак та ризиків фінансових криз виростає внаслідок великої легкості переміщення капіталу [83].

Таблиця 2.2

Переваги та недоліки вільного руху капіталу

Переваги	Недоліки
1. Глобальна ліквідність: забезпечує велику кількість ліквідності на світових ринках, що полегшує торгівлю та інвестування.	1. Фінансова нестабільність: велика легкість переміщення капіталу може призвести до фінансової нестабільності та криз.
2. Міжнародні інвестиції: сприяє притоку іноземних інвестицій, що може бути ключовим чинником розвитку економік.	2. Спекулятивні атаки: іноземні інвестори можуть використовувати вільний рух капіталу для спекулятивних атак на валюту та фінансовий сектор країни.
3. Диверсифікація портфеля: інвестори можуть урізноманітнити свої портфелі, розміщуючи активи на різних ринках та країнах.	3. Нерівномірність розвитку: деякі країни можуть зазнавати негативного впливу від великого притоку чи витоку капіталу, що призводить до нерівномірності у розвитку.

Джерело: складено на основі [83]

В цілому, вплив вільного руху капіталу на глобальні фінансові потоки є подвійним, враховуючи як позитивні, так і негативні напрями, і вимагає уважного балансу для забезпечення стабільності та розвитку світового фінансового середовища.

Глобалізація фінансових ринків в сучасному світі є ключовою тенденцією, що формує економічну ландшафтну карту та впливає на розвиток національних та міжнародних економік. Цей процес збільшує обсяги торгівлі, інвестицій та фінансових взаємозв'язків між різними країнами та регіонами. По-перше, глобалізація фінансових ринків зумовлена зростанням технологічних можливостей та впровадженням електронних систем. Це сприяє швидкій та ефективній обробці фінансових транзакцій, роблячи їх доступними для учасників ринку у будь-якій точці світу. По-друге, глобальна

конкуренція стає суттєвим стимулом для фінансових установ. Компанії змагаються за клієнтів та інвесторів на світовому рівні, що приводить до появи нових фінансових інструментів, послуг та стратегій, спрямованих на задоволення різноманітних потреб глобального ринку. По-третє, глобалізація фінансів сприяє розподілу ризиків та диверсифікації портфеля для інвесторів. Міжнародна інвестиційна стратегія дозволяє зменшити вплив ризиків, пов'язаних з конкретними регіональними або секторальними труднощами. По-четверте, глобалізація фінансових ринків створює умови для економічного зростання та розвитку [66]. Залучення міжнародного капіталу та інвестицій сприяє створенню нових робочих місць, розвитку інфраструктури та технологій, що сприяє підвищенню якості життя в різних країнах.

Існують кілька ключових тенденцій глобалізації фінансових ринків, які визначають сучасну картину світових фінансів. Деякі з них включають [54]:

1. Цифрова трансформація: зростання використання технологій, зокрема блокчейну та фінтех-інновацій, створює нові можливості для глобальної фінансової інтеграції. Це включає розвиток криптовалют, цифрових платіжних систем, та інших інновацій, які полегшують міжнародні фінансові операції.

2. Збільшення міжнародної торгівлі та інвестицій: глобальні фінансові ринки залишаються в основі світової торгівлі та інвестицій, а розширення міжнародних торгових та інвестиційних угод підсилює цю тенденцію. Домовленості про вільну торгівлю та інші міжнародні угоди впливають на глобальні фінансові взаємозв'язки.

3. Збільшення ролі ринків розвинутих країн: ринки розвинутих країн набувають все більшої ваги у глобальних фінансових процесах. Зростання їхнього економічного впливу призводить до розширення можливостей для інвестицій та розвитку нових фінансових інструментів.

4. Зміна регуляторного середовища: регуляторні зміни впливають на глобальні фінансові ринки, зокрема в сферах боротьби з відмиванням грошей, контролю над криптовалютами та регулюванням фінтех-послуг. Різні країни активно впроваджують нові правила для забезпечення стабільності та надійності фінансових ринків.

5. Зміни валютних курсів та міжнародної фінансової архітектури: зміни в міжнародних валютних курсах та перегляди структури міжнародної фінансової системи, включаючи розгляд можливості нових світових резервних валют, впливають на глобальні фінансові відносини.

6. Геополітичні фактори: геополітичні події та напруги можуть впливати на глобальні фінансові ринки, створюючи коливання в цінах активів та змушуючи інвесторів переоцінювати свої стратегії.

Ці тенденції взаємодіють та визначають нові реалії глобальних фінансових ринків, враховуючи швидку зміну умов і технологічних можливостей. У підсумку, глобалізація фінансових ринків визначає новий етап у розвитку світової економіки. Вона створює умови для широкого спектру можливостей та викликів, які вимагають адаптації учасників ринку до змін, а також розвитку нових стратегій та інструментів для оптимального використання глобальних фінансових можливостей.

Глобалізація фінансових ринків є невід'ємною частиною сучасної світової економіки. За останні десятиліття ми спостерігаємо зростання міжнародних фінансових взаємозв'язків, а це обумовлено не лише розширенням торгівлі товарами та послугами, але й активним розвитком фінансових технологій і засобів комунікації. Отже розглянемо вплив цих тенденцій на глобальні фінансові ринки.

Однією з ключових сфер, яка визначає тенденції глобалізації фінансових ринків, є розвиток фінансових технологій, відомих як FinTech. FinTech включає в себе використання інноваційних технологій для покращення та автоматизації фінансових послуг. Наприклад, блокчейн-технології дозволяють забезпечити безпеку та прозорість фінансових операцій, алгоритмічне трейдингове програмне забезпечення допомагає приймати швидкі та точні фінансові рішення.

Розвиток FinTech розширює можливості доступу до фінансових послуг для багатьох людей по всьому світу. Мобільні додатки та онлайн-платформи дозволяють клієнтам здійснювати банківські операції, інвестувати та управляти своїми фінансами з будь-якого місця планети [59]. Це створює нові

можливості для індивідів, підприємств і навіть країн залучати капітал, вкладати кошти та розвивати економіку. З іншого боку, розвиток фінансових технологій ставлять певні виклики перед регуляторами із забезпеченням фінансової стабільності та захистом інвесторів. Важливо розробити ефективну систему регулювання, яка б дозволяла використовувати переваги новітніх технологій, не порушуючи при цьому основних принципів фінансової безпеки.

Однією з ключових складових глобалізації є також засоби комунікації. Завдяки розвитку Інтернету та технологій зв'язку, інформація про фінансові ринки та події стає доступною миттєво. Це важливо для трейдерів, інвесторів та регуляторів, які мають змогу оперативно реагувати на зміни на ринках. З іншого боку, ця безперервна стрічка новин і інформації може також призвести до збільшення волатильності на фінансових ринках. Трейдери, реагуючи на кожен новий сигнал, можуть зумовити стрімкі коливання цін активів. Це ставить завдання перед регуляторами та учасниками ринку в розробці стратегій, спрямованих на зменшення ризиків і стабільність ринків [84]. Глобалізація засобами комунікації не лише зменшує відстань між країнами, але й створює умови для глибокого взаєморозуміння та співпраці. Однак, важливо враховувати етичні та культурні виклики, які можуть виникнути внаслідок такого глобального об'єднання. Засоби комунікації визначають новий рівень взаємодії у сучасному світі, який потребує розуміння та ефективного використання.

Отже, розвиток фінансових технологій та засобів комунікації є ключовими факторами глобалізації фінансових ринків. Вони відкривають нові можливості для інвестування та фінансового розвитку, але вимагають ефективного регулювання для забезпечення стабільності і захисту учасників ринку. Зростання доступу до фінансових послуг та швидкі засоби комунікації обумовлюють необхідність постійного аналізу та адаптації стратегій управління ризиками для успішного функціонування в умовах сучасного глобального фінансового середовища.

У процесі глобалізації світової економіки різні країни систематично вдаються до зовнішніх заохочень на фінансових ринках з метою стимулювання

інвестиційної активності, компенсації дефіциту державного бюджету, впровадження соціально-економічних реформ та рефінансування поточних боргових зобов'язань. Походження функціонування світового фінансового ринку спричиняє зростання залежності різних країн від зовнішнього фінансування, яке здійснюється через інфраструктуру та механізми міжнародного ринку боргового капіталу. Отже, для отримання більш детального уявлення важливо вивчати динаміку міжнародного ринку боргового фінансування в окремих сегментах.

Один із основних фінансових інструментів на міжнародному борговому ринку - це боргові зобов'язання. У науковій літературі існує різноманіття визначень цього поняття, кожне з яких висвітлює певні напрями його створення. Однак найбільш поширеним у сучасних дослідженнях є погляд на боргове зобов'язання як "джерела капіталу, що не призводить до передачі права власності, і що визначає зобов'язання емітента виплатити отримані ним кошти у вигляді боргу" [106].

Міжнародні боргові цінні папери включають папери, які емітуються нерезидентами на закордонних ринках, де переважно присутні довгострокові боргові зобов'язання у формі облігацій і нот, які, відповідно, складають близько 75% і приблизно 20% ринку. Частка короткострокових не перевищує 4-5% [8]. Сучасні умови функціонування фінансового ринку відзначаються значним зростанням обсягів ринку міжнародних цінних паперів, розширенням його географії та диверсифікацією фінансових інструментів.

За даними Банку Міжнародних Розрахунків у період 2016-2020 років обсяги нетто-емісії міжнародних цінних паперів збільшилися до 913,4 млрд. доларів, що становить зростання на 35,4% протягом зазначеного періоду дослідження (див. табл. 2.3). Нами проаналізовано динаміка даних щодо міжнародних боргових цінних паперів за всіма видами емітентів та строками погашення.

Таблиця 2.3

Динаміка обсягів нетто-емісії міжнародних боргових цінних паперів за видами емітентів

Вид емітента за національною приналежністю	2016		2018		2020	
	млрд.дол	% до підсумку	млрд.дол	% до підсумку	млрд.дол	% до підсумку
Розвинуті країни	175,7	26,0	237,7	27,1	258,5	28,3
Країни, що розвиваються	344,7	51,1	461,4	52,6	469,5	51,4
Міжнародні організації	139,0	20,6	163,3	18,5	170,8	18,7
Офшорні юрисдикції	15,1	2,2	15,79	1,8	14,6	1,6
Всього	674,5	100,0	877,2	100,0	913,4	100,0

Джерело: складено на основі [65]

Аналіз показав, що за національною приналежністю емітентів питома вага тих, що розвиваються, становить 51,4%, у той час як частка емітентів із розвинених країн збільшується до 28,3%. Подібно, частка міжнародних організацій залишається стабільною, коливаючись від 18,5% до 20,6%, а питома вага офшорних юрисдикцій помітно зменшується до 1,6%. За місцем реєстрації емітентів, питома вага країн, що розвиваються, складає 28,7%, розвинених країн - 25,3%, а офшорних юрисдикцій - 25,1%.

Отже, в сукупному обсязі нетто-емісій лідирують країни, що розвиваються, в той час як частка розвинених країн у порівнянні з ними приблизно у два рази менше. Дані свідчать про абсолютне зростання обсягів міжнародних боргових цінних паперів, що фактично знаходяться в обігу на світовому борговому ринку, за весь період на 39,6%. Обсяг цих паперів зросли на 8657,3 млрд. доларів США і досягли 30,5 трлн. доларів. Це свідчить про те, що зростання емісій боргових цінних паперів стає суттєвим фактором у глобальній економіці, зокрема для країн, які розвиваються. За останній період це стало однією з основних стратегій для залучення фінансових ресурсів та

забезпечення розвитку економіки. Для розвинених країн, хоча частка їхніх емісій менша, цей підхід також залишається значущим інструментом фінансування та управління економічною стабільністю.

Таблиця 2.4

Динаміка міжнародних боргових цінних паперів, які знаходяться в обігу, на міжнародному борговому ринку

Вид емітента	2016		2018		2020	
	млрд. дол.	% до підсумку	млрд. дол.	% до підсумку	млрд. дол.	% до підсумку
Розвинуті країни	17270,1	78,9	22057,9	79,1	24306,2	79,6
Країни, що розвиваються	2748,4	12,6	3870,9	13,9	4519,2	14,8
Міжнародні організації	1489,5	6,8	1587,3	5,7	1557,3	5,1
Офшорні юрисдикції	370,2	1,7	362,0	1,3	152,6	0,5
Всього	21878,1	100,0	27848,2	100,0	30535,4	100,0

Джерело: складено на основі [65]

Нами проаналізовано (див. табл. 2.4), що на кінець 2019 року розвинені країни складають 79,6% від загального обсягу міжнародних боргових цінних паперів, країни, що розвиваються - 14,8%, офшорні юрисдикції - 0,5%, а міжнародні організації - 5,1%. За структурою міжнародного ринку боргових цінних паперів за функціональними емітентами, банки та інші фінансові організації володіють найбільшою часткою - 73,5%.

Таблиця 2.5

Структура та динаміка міжнародному ринку боргових цінних паперів за видами функціональних емітентів

Вид емітента	2016		2018		2020	
	млрд. дол.	% до підсумку	млрд. дол.	% до підсумку	млрд. дол.	% до підсумку
Обсяг міжнародних боргових цінних паперів, в обігу						
Банківські установи	6918,7	31,6	8883,6	31,9	9985,1	32,7
Інші фінансові організації	8835,3	40,4	11445,6	41,1	12458,4	40,8
Нефінансові установи і організації	2992,9	13,7	4065,8	14,6	4794,1	15,7
Уряди	1941,8	8,9	2060,8	7,4	2076,4	6,8
Всього обсягів	21878,1	100,0	27848,2	100,0	30535,4	100,0

Джерело: складено на основі [65]

Нами проаналізовано (див. табл. 2.5.), що у той самий період, за обсягом нетто-емісій лідирують нефінансові організації, що складає 43,4%. Важливо відзначити, що їхній внесок у загальний обсяг цього сегмента міжнародного боргового ринку становить всього 15,7%. Банківські установи мають найменший обсяг нетто-емісій. Умови міжнародної фінансово-економічної нестабільності та проблеми у банківському середовищі значно підвищили рівень ринкового ризику. Це призвело до збільшення вартості зовнішніх банківських запозичень. Міжнародні інвестори зробили активніший вибір на користь боргових цінних паперів підприємств реального сектора економіки, розглядаючи їх як менш ризиковані.

Також важливо відзначити кредитну підтримку національних банків від центральних банків з метою забезпечення необхідного рівня ліквідності. Ці заходи дозволили банківському сектору продовжувати функціонування, уникаючи значної емісії боргових цінних паперів на міжнародному ринку. Лідируючу роль на міжнародному ринку боргових цінних паперів відіграють розвинені країни. Зокрема, банки та інші фінансові організації розвинених країн складають 90%, а нефінансові організації - близько 4/5. Аналізуючи суверенні борги, виділяється зменшення частки урядів розвинених країн (50,6%), у той час як уряди країн, що розвиваються, становлять близько 46%. Щодо структури нетто-емісій, банки та інші фінансові інститути країн, що розвиваються, істотно перевищують розвинені країни. Банки країн, що розвиваються, емітували на 127,3 млрд дол. боргових цінних паперів більше, ніж обсяг погашення. У той час як банки розвинених країн емітували на 118,3 млрд дол. менше, ніж було погашено [65].

Отже, розвинені країни перевищили кількісні показники обсягів ринку країн, що розвиваються, тільки по нефінансовим організаціям. Це обумовлено нестабільним становищем фінансових організацій та загостренням проблем швидкого зростання зовнішньої заборгованості розвинених країн. Інтерес міжнародних інвесторів зсунувся в бік придбання боргових цінних паперів більш надійних компаній (3/4 сукупної величини нетто-емісій забезпечили Франція, США і Німеччина), а також боргових зобов'язань фінансових

організацій країн, що розвиваються (близько 70% нетто-емісій банків країн, що розвиваються, забезпечили азійські країни, де лідируюча роль належала КНР).

Таблиця 2.6

Склад та динаміка міжнародних облігацій і нот за видами відсоткової ставки

Вид фінансового інструменту	2016		2018		2020	
	млрд. дол.	% до підсумку	млрд. дол.	% до підсумку	млрд. дол.	% до підсумку
Фінансові інструменти з фіксованою ставкою	15140,1	72,1	20635,5	74,1	22474,1	73,6
Фінансові інструменти з плаваючою ставкою	5450,6	26,0	6906,4	24,8	7847,6	25,7
Фінансові інструменти, пов'язані з акціями	403,9	1,9	306,3	1,1	213,7	0,7
Всього	20994,6	100,0	27848,2	100,0	30535,4	100,0

Джерело: складено на основі [65]

На основі даних (табл. 2.6) нами досліджено, що 96% обсягу міжнародного ринку боргових цінних паперів представляють середньо- і довгострокові боргові інструменти, зокрема облігації і ноти. На противагу, короткострокові інструменти з термінами погашення до 1 року складають всього 4%. Зокрема, серед довгострокових інструментів переважають цінні папери з фіксованою ставкою купона, які становлять 73,6% від загального обсягу облігацій і нот. На другому місці за популярністю знаходяться цінні папери з плаваючою ставкою купона (25,7%), а облігації "пов'язані з акціями" складають приблизно 0,7%, включаючи 0,2% опціонів.

Щодо розподілу емітентів, приблизно 78,9% належать до розвинених країн, 12,5% до країн, що розвиваються, близько 7,0% представлені різними міжнародними організаціями, і офшорні юрисдикції займають 1,6% від загального обсягу міжнародних облігацій і нот.

Таблиця 2.7

Структура типів міжнародних облігацій і нот за категоріями країн світу

Вид емітента	Обсяг міжнародних облігацій і нот, в обігу		Обсяг нетто-емісії міжнародних облігацій і нот	
	млрд. дол.	% до підсумку	млрд. дол.	% до підсумку
Розвинуті країни	24092,4	78,9	214,6	24,3

Вид емітента	Обсяг міжнародних облігацій і нот, в обігу		Обсяг нетто-емісії міжнародних облігацій і нот	
	млрд. дол.	% до підсумку	млрд. дол.	% до підсумку
Країни, що розвиваються	3816,9	12,5	453,1	51,3
Міжнародні організації	2137,5	7,0	191,7	21,7
Офшорні юрисдикції	488,6	1,6	22,9	2,6
Всього	30535,4	100,0	883,3	100,0

Джерело: складено на основі [65]

Аналіз структури нетто-емісій міжнародних облігацій і нот (див. табл. 2.7) вказує на те, що розвинені країни становлять 24,3% від загального обсягу, тоді як міжнародні організації та країни, що розвиваються, мають питому вагу 73,0%, з країнами, що розвиваються, складаючи 51,3%. Це свідчить про зростання важливості країн, що розвиваються, на первинному емісійному сегменті міжнародного ринку цінних паперів [65].

Структура міжнародних короткострокових боргових цінних паперів, комерційні папери і інші інструменти визначаються як основні елементи. Комерційні папери, що представляють векселі, емітовані різними позичальниками, відрізняються від зовнішньоторговельних векселів і тратт, оскільки їх випускають для задоволення потреб позичальників в короткострокових коштах. Інші короткострокові інструменти включають банківські акцепти і депозитні сертифікати. Детальна структура фінансових інструментів грошового ринку за видами емітентів подана у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Структура фінансових інструментів грошового ринку за видами емітентів

Вид емітента	Комерційні папери		Інші інструменти грошового ринку	
	млрд. дол.	% до підсумку	млрд. дол.	% до підсумку
Фінансові установи	430,8	82,6	358,5	99,1
Нефінансові установи і організації	38,1	7,3	2,2	0,6
Уряди	29,2	5,6	0,4	0,1
Міжнародні організації	22,9	4,4	0,7	0,2
Всього	521,6	100,0	361,8	100,0

Джерело: складено на основі [65]

На даному сегменті міжнародного боргового ринку фінансові інститути володіють абсолютною перевагою, виключно утримуючи домінування на короткостроковому сегменті. Практично 80% загального обсягу міжнародного грошового ринку контролюють розвинені країни, в той час як країни, що розвиваються, забезпечують близько 14%. Важливо відзначити, що країни, що розвиваються, визначають структуру нетто-емісій. Таким чином, розвиток сегмента міжнародних короткострокових боргових цінних паперів відзеркалює тенденції середньо- і довгострокових інструментів. Це включає значне зростання участі країн, що розвиваються (особливо країн БРІКС) на міжнародному ринку боргових зобов'язань.

Результати розміщення на міжнародному ринку боргових цінних паперів значно залежать від організатора емісії. Зараз серед провідних організаторів операцій переважають транснаціональні банки. Десять банків (JP Morgan Chase, Citigroup, Deutsche Bank, Barclays, Bank of America Merrill Lynch, Morgan Stanley, Goldman Sachs & Co., HSBC Holdings PLC, Credit Suisse і BNP Paribas SA) складають майже 60% від усього обсягу розміщених на міжнародному ринку облігацій [10]. На сучасному міжнародному ринку боргових цінних паперів панує монополія найбільших банків світу.

Після аналізу сучасного стану та особливостей структури емісійного сегмента міжнародного ринку боргового фінансування зроблені наступні висновки. У сукупному обсязі емісійного сегмента міжнародного ринку боргових цінних паперів понад 75% належать позичальникам із розвинених країн, проте за величиною нетто-емісій лідирують країни, що розвиваються, з Китаєм на чолі. Позичальники з країн, що розвиваються, і деякі з розвинених країн часто використовують механізм реєстрації спеціалізованих компаній в офшорних юрисдикціях. Основна частка боргових цінних паперів, які перебувають в обігу, емітована обмеженим числом позичальників, з трьох країнами, що володіють 34% сукупного боргу на емісійному сегменті ринку. Хоча близько 75% вартісного обсягу боргових цінних паперів сформовано банками та іншими фінансовими інститутами, в структурі нетто-емісій лідирують нефінансові інститути. Монополію в емісійному сегменті має

невелика кількість найбільших транснаціональних банків, які є організаторами різних угод. Стосовно структури боргових цінних паперів, середньо- і довгострокові інструменти переважають (96%), з фіксованою купонною ставкою в основі. Близько 4/5 сукупного обсягу емісійного сегмента міжнародного боргового ринку номіновано лише в двох валютах: доларах і євро. Глобалізація має значний вплив на фінансову стабільність як на місцевому, так і на світовому рівні. Однією з основних переваг глобалізації є можливість ефективнішого розподілу капіталу та ризиків. Проходження фінансових потоків через різні частини світу сприяє диверсифікації портфельів та зменшенню ризиків для інвесторів. З іншого боку, глобальні фінансові кризи можуть бути передачею проблем із одного регіону на інший через взаємодію фінансових ринків. Наприклад, криза у одній країні може викликати хвилю виведення капіталу, що може вразити інші країни та викликати хвилю паніки. [46]

Одним із методів забезпечення фінансової стабільності в умовах глобалізації є міжнародне співробітництво та регулювання. Міжнародні організації, такі як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світова банк, грають ключову роль у врегулюванні міжнародних фінансових відносин та наданні технічної допомоги країнам в управлінні економікою та фінансовим сектором. З глобалізацією фінансові ринки постають перед викликами і можливостями створення більш інтегрованого та єдиного світового фінансового ринку. Це може мати ряд позитивних наслідків. По-перше, інтеграція фінансових ринків може призвести до більшого доступу до капіталу для розвинутих країн та компаній. Іноземні інвестиції можуть стати джерелом фінансування для проектів та розвитку, що допомагає вирівнювати рівень розвитку між країнами. По-друге, єдина світова фінансова система може забезпечити більш ефективний розподіл ресурсів і зменшення витрат на операції. Зниження бар'єрів і обмежень може полегшити обіг капіталу та зробити фінансові ринки більш прозорими і легкодоступними. Однак така інтеграція також може викликати певні проблеми, такі як збільшення системного ризику та важкість контролю за фінансовою стабільністю [1].

Отже, утворення єдиного світового фінансового ринку потребує збалансованого підходу, щоб забезпечити максимальні переваги глобальної інтеграції при мінімізації ризиків і забезпеченні фінансової стабільності.

Валютні ринки є ключовою складовою міжнародної фінансової системи і відіграють важливу роль у забезпеченні функціонування глобальної економіки. Валюти виконують ряд ключових функцій, які визначають їхню роль на міжнародному ринку.

Зокрема, валюти є основним засобом обміну на міжнародному рівні, де міжнародний торгівельний обмін відбувається через розрахунки у національних валютах або основних світових валютах, таких як долар США, євро, ієна, англійський фунт та інші. Крім того, валюти використовуються як засіб збереження вартості, де люди, компанії та країни утримують свої резерви в валюті для забезпечення стабільності та можливості використання цих коштів у майбутньому. Паралельно валюти є предметом інвестицій для багатьох учасників фінансових ринків, які здійснюють операції на валютному ринку для отримання прибутку від зміни валютних курсів. Тут валютні операції включають форекс-торгівлю, ф'ючерси та інші інструменти. Деякі валюти, наприклад долар США, використовуються як резервні валюти центральними банками та фінансовими установами завдяки їхній стабільності та впевненості в цінності. Також важливою функцією є використання валютних ринків компаніями, що здійснюють міжнародну торгівлю, для управління валютним ризиком. Це досягається за допомогою інструментів, таких як ф'ючерси та опціони, які дозволяють забезпечити стабільність доходів в умовах коливань валютних курсів [15].

Аналіз показав, що всі ці функції валют демонструють важливість валютних ринків у глобальній економіці. Міжнародні валютні відносини сприяють ефективному функціонуванню міжнародної торгівлі, інвестицій та фінансових операцій, а також забезпечують механізми для управління валютним ризиком та збереження стабільності в глобальній економіці.

Валютні ризики є невіддільною частиною діяльності компаній та інвесторів на фінансовому ринку. Ці ризики виникають внаслідок коливань

обмінних курсів та можуть суттєво впливати на фінансове становище суб'єктів господарювання. Валютні ризики пов'язані з можливістю втрат або отримання прибутку через зміни в обмінних курсах. Для підприємств, які ведуть діяльність за межами своєї країни, важливо враховувати можливі коливання вартості валют, з якими вони працюють. Основні джерела валютних ризиків включають економічні, політичні та фінансові фактори.

Економічні фактори, такі як інфляція, рівень безробіття та зміни у виробництві, можуть впливати на обмінні курси. Політичні нестабільності, війни чи конфлікти також можуть призвести до різких змін у вартості валют. Фінансові ризики, такі як зміни відсоткових ставок та фінансовий стан країни, також можуть впливати на валютні курси. Одним з методів управління валютними ризиками є використання фінансових інструментів, таких як форвардні та ф'ючерсні контракти, опції та свопи. Ці інструменти дозволяють захистити компанії від негативного впливу коливань валютних курсів, але вони також мають свої обмеження та ризики. На фінансовому ринку важливо розуміти, як валютні ризики можуть впливати на ціни фінансових інструментів, таких як акції, облігації та товари. Інвесторам слід уважно аналізувати глобальні та регіональні економічні та політичні події, оскільки вони можуть викликати значні зміни валютних курсів та впливати на доходність їхніх інвестицій. Валютні ринки визначаються обміном різних національних валют. Під час взаємодії на валютних ринках, учасники стикаються з валютними ризиками, які можуть впливати на їхні фінансові інструменти. На таблиці 2.9 нами проаналізовано основні напрями валютних ризиків та їх вплив на фінансові інструменти [85].

Таблиця 2.9

Напрями валютних ризиків та їх вплив на фінансові інструменти

Напрямок валютного ризику	Означення	Вплив
Валютний курсовий ризик	Це ризик втрат або прибутку, пов'язаний зі змінами вартості однієї валюти в порівнянні з іншими.	Інвестори та компанії, що мають експозицію до іноземних валют, можуть втратити або здобути в залежності від напрямку руху валютних курсів.

Напря́м валютного ризику	Означення	Вплив
Трансляційний ризик	Це ризик, пов'язаний з впливом змін валютних курсів на фінансовий звіт компанії, особливо якщо вона має філіали або дочірні підприємства за кордоном.	Зміни валютних курсів можуть впливати на звітність компаній та їх прибутковість, особливо якщо вони оприлюднюють фінансові результати в інших валютах.
Операційний валютний ризик	Це ризик, пов'язаний з негативним впливом на операційну діяльність компанії внаслідок змін валютних курсів.	Збільшення вартості іноземних елементів виробництва або зниження вартості валюти, в якій продукція продається, може вплинути на прибутковість компаній.
Валютний ризик у портфелях	Це ризик, що виникає внаслідок експозиції інвестиційного портфеля до різних валют.	Зміни валютних курсів можуть суттєво впливати на вартість інвестиційних портфелів, особливо якщо вони включають іноземні активи або інвестиції.

Джерело: складено на основі [85]

Для зменшення валютних ризиків, компанії та інвестори можуть використовувати різні стратегії, такі як валютне забезпечення, використання фінансових інструментів, таких як ф'ючерси та опціони, а також ретельне управління валютним портфелем. Основна мета полягає в тому, щоб зберегти фінансову стабільність та захистити вартість активів у змінливому валютному середовищі. Узагальнюючи, валютні ризики є неодмінною складовою фінансового ринку. Їх вивчення та ефективне управління стає ключовим завданням для підприємств та інвесторів, що бажають досягти стабільності та успіху у глобальному економічному середовищі [52].

Міжнародні портфельні інвестиції є важливим елементом глобальної фінансової системи, який дозволяє інвесторам розподіляти свій капітал між різними країнами та активами для забезпечення оптимального ризик-доходу. Однак цей процес не є безпечним, інвестори стикаються з різноманітними ризиками, які вимагають уважного аналізу та стратегічного планування. Перший і, можливо, найважливіший ризик - це валютний ризик. Зміни в обмінних курсах можуть значно вплинути на вартість інвестицій. Якщо валюта країни інвестора втрачає вартість порівняно з валютою, в якій обчислюється прибуток, це може призвести до значних збитків. Управління валютним

ризиком стає ключовим елементом успішного управління портфелем. Другий ризик пов'язаний з політичним середовищем. Політичні зміни, економічні реформи чи геополітичні події можуть викликати нестабільність на ринках та вплинути на вартість активів. Інвесторам слід враховувати політичні ризики країн, в які вони вкладають кошти, та адаптувати свої стратегії відповідно. Третій ризик - економічний. Зміни в економічних показниках, таких як ВВП, інфляція та безробіття, можуть вплинути на фінансові ринки та вартість інвестицій. Світова економічна нестабільність може викликати хвилюючі коливання на ринках. Ринковий ризик також важливий. Зміни на фінансових ринках, такі як спад цін акцій чи облігацій, можуть суттєво вплинути на вартість портфеля. Цей ризик підкреслює важливість диверсифікації та обережного аналізу ринкових умов [73]. До інших ризиків також слід віднести ліквідність та системний ризик. Недостатня ліквідність на ринку може ускладнити купівлю чи продаж активів. Системні ризики виникають з змін в глобальній економіці та фінансовій системі, які можуть впливати на всі види інвестицій.

Щоб зменшити вплив цих ризиків, інвесторам слід уважно аналізувати кожен елемент свого портфеля, ефективно управляти валютним ризиком, враховувати політичні та економічні фактори, інтегрувати стратегії диверсифікації та тримати в резерві ліквідні активи. Вирішальним є глибокий розуміння міжнародного економічного середовища та готовність адаптувати стратегії відповідно до змін на ринках.

Глобалізація сучасної економіки створює нові можливості та виклики для інвесторів, які вибирають, де розміщувати свій капітал. Глобальні фактори впливають на рішення щодо капіталовкладень, оскільки економіки стають все більше взаємозалежними, а світовий ринок стає сценою для розгортання бізнесу та інвестицій. Економічна стабільність та розвиток грають важливу роль у визначенні привабливості країн для капіталовкладень. Країни з надійною економічною ситуацією та перспективами розвитку можуть привертати інвесторів. З іншого боку, негативні явища, такі як економічні кризи чи рецесії, можуть знімати інтерес інвесторів. Геополітичні ризики

також впливають на рішення інвесторів. Глобальні конфлікти та політичні нестабільності можуть суттєво впливати на бізнес-правила та робити інвестиції менш привабливими. Наприклад, політичні кризи чи війни можуть змінити умови гри для інвесторів. Валютні ризики виникають зі змінами в обмінних курсах, що впливає на вартість інвестицій для тих, хто розміщує свій капітал у різних валютах. Ефективне управління валютним ризиком стає важливим аспектом глобальних капіталовкладень. Технологічні інновації також впливають на вибір секторів для капіталовкладень. Інвестори можуть шукати можливості у країнах чи компаніях, які є лідерами у використанні новітніх технологій та інновацій. Соціальні та екологічні фактори стають все більш важливими при прийнятті рішень інвесторами. Зростаюча увага до соціальної відповідальності та екологічних стандартів може впливати на рішення інвесторів. Компанії, які враховують ці напрями, можуть бути більш привабливими для тих, хто приділяє увагу етиці та сталому розвитку. Ринкова кон'юнктура також грає важливу роль у визначенні того, як інвестори розподіляють свій капітал. Глобальні тенденції на фінансових ринках та сировинних ринках можуть впливати на рішення щодо розподілу капіталу. Зміни в цінах на сировинні товари, облігації та акції можуть визначати вигідні напрямки для інвестицій [16].

У світлі цих факторів, інвесторам необхідно здійснювати глибокий аналіз глобального економічного середовища, розуміти міжнародні взаємозв'язки та готовність адаптувати свої стратегії відповідно до змін. Гнучкість та глибоке розуміння глобальних факторів дозволяють інвесторам ефективно управляти своїми портфелями та максимізувати ризик-дохідне співвідношення в умовах постійної економічної динаміки [104].

Фінансові кризи є неодмінною частиною історії світової економіки, і їх вплив на глобальний фінансовий ринок є важливим напрямом для розуміння та ефективного управління фінансовими ресурсами. Глобальний фінансовий ринок, який є мережею взаємопов'язаних фінансових інституцій, компаній та ринків у різних країнах, є вузловим механізмом для поширення та посилення наслідків фінансових криз. Фінансові кризи можуть бути ініційовані різними

факторами, такими як невірне управління ризиками, боргові проблеми, падіння ринкових цін, банківські проблеми або економічні труднощі. Значна кількість глобальних фінансових криз спричинена взаємодією цих чинників, яка може бути підсиленою глобальними зв'язками. Глобальний фінансовий ринок діє як магніт, залучаючи капітал та інвестиції з усього світу. Тому, коли фінансові труднощі виникають в одній країні, їхні впливи можуть швидко поширюватися на інші ринки через каскадні ефекти та взаємозалежності. Вони супроводжуються частими валютними коливаннями та проблемами ліквідності. Зміни в обмінних курсах та зниження ліквідності можуть виникнути через негативні явища в одній частині світу, розповсюджуючи свої наслідки через глобальні фінансові відносини. Глобальні фінансові ринки реагують на фінансові кризи швидко та інтенсивно. Падіння цін акцій, зростання волатильності та загальний спад довіри можуть бути спостережені. Владні органи, включаючи центральні банки та міжнародні фінансові організації, намагаються втручатися та стабілізувати ситуацію, проводячи політичні заходи та глобальні економічні реформи [76].

Фінансові кризи є джерелом важливих навчань для економічних аналітиків, урядовців та учасників ринку. Вони підкреслюють необхідність реформування фінансових систем, підвищення регулювань та поліпшення міжнародного співробітництва для створення більш стійкої та ефективної фінансової системи.

В сучасному світі, де глобальна економіка все більше інтегрована, розуміння взаємозв'язку між фінансовими кризами та глобальним фінансовим ринком є вирішальним для розвитку стратегій управління ризиками, забезпечення стійкості фінансової системи та здатності адаптуватися до змін у глобальному економічному середовищі. Фінансові кризи є неодмінною складовою функціонування світової економіки, відзначаючи собою нестабільність та ризики для фінансових систем. Їхнє виникнення та розвиток часто супроводжується широким поширенням через глобальний фінансовий ринок, створюючи ефект доміно та впливаючи на різні сфери економіки. Нами

розглянуто, як фінансові кризи поширюються та як це впливає на світову економіку [60].

Фінансові кризи можуть поширюватися через різні механізми. Один із найважливіших - це взаємозалежність фінансових установ та ринків. Коли одна компанія чи банк зазнає проблем, це може викликати ланцюгову реакцію, створюючи тиск на інші установи. Глобальні фінансові ринки виступають як передові лінії для поширення фінансових турбулентностей. Зміни в одному регіоні миттєво впливають на ціни активів, обмінні курси та загальні ринкові настрої, викликаючи хвилі впливу, які можуть швидко розповсюджуватися на інші частини світу. Поширення фінансових криз може відбуватися через зв'язки між різними ринками та секторами економіки. Криза у фінансовому секторі може вплинути на реальний сектор через скорочення кредитування, зменшення інвестицій та споживчого попиту. Фінансові кризи супроводжуються валютними та кредитними ризиками, які можуть легко розповсюджуватися через глобальні фінансові потоки. Зниження вартості однієї валюти може викликати хвилю реакції на ринках інших валют, створюючи нестабільність. Міжнародні фінансові установи, такі як Міжнародний Валютний Фонд (МВФ) та Світовий Банк, грають важливу роль у стримуванні поширення фінансових криз [105]. Але вони також можуть виступати як каталізатори, сприяючи глобальному поширенню фінансових викликів через свої рекомендації та умови для надання фінансової допомоги. Поширення фінансових криз підкреслює важливість стратегій управління ризиками. Інвестори та установи повинні бути готові до несподіваних труднощів, визначати можливі ризики та розробляти стратегії для зменшення їх впливу.

Поширення фінансових криз є складним та багатогранним явищем, що потребує уважного аналізу та ефективного управління для забезпечення стійкості глобальної економіки. Розвиток міжнародних механізмів співробітництва та удосконалення стратегій управління ризиками є важливими компонентами управління фінансовими турбулентностями та забезпеченням стійкості світової фінансової системи.

Причини глобальних фінансових криз [61]:

1. Надмірна нечіткість у кредитуванні: глобальні фінансові кризи часто спричиняються надмірною нечіткістю у секторі кредитування, коли банки та інші фінансові установи видають велику кількість кредитів без належної перевірки платоспроможності позичальників.

2. Фінансова інновація та складні фінансові інструменти: використання складних фінансових інструментів та інноваційних продуктів може призвести до зростання ризиків, оскільки їхня складність може ускладнити відслідковування та управління ризиками.

3. Недостатнє управління ризиками: недостатнє управління ризиками на різних рівнях, від індивідуальних компаній до фінансових систем, може призвести до накопичення ризикованих позицій та невірною розподілу капіталу.

4. Глобальні дисбаланси в торгівлі та бюджеті: дисбаланси у зовнішній торгівлі та бюджетні диспропорції можуть породжувати економічні труднощі, що впливають на фінансові ринки та можуть сприяти виникненню криз.

5. Глобальні зміни в процентних ставках: зміни у світових процентних ставках можуть впливати на ліквідність та вартість капіталу, що в свою чергу викликає коливання на фінансових ринках.

6. Психологічні фактори та паніка: емоційна реакція учасників ринку, така як паніка чи надмірний ентузіазм, може вести до значних коливань на фінансових ринках та сприяти виникненню криз.

Глобальні фінансові кризи мають різноманітні наслідки для економіки та фінансової системи. Однією з найважливіших наслідків є спричинення економічної рецесії. Вони можуть викликати зменшення виробництва, зростання безробіття та спад споживчого попиту. Внаслідок цього інвестори та фінансові установи можуть понести великі втрати через падіння цін активів та зниження ринкової капіталізації. Крім того, кризи можуть призвести до банкрутства деяких фінансових установ, що може мати системні наслідки для економіки. Втрати робочих місць та соціальна неспокійність є ще однією серйозною проблемою, особливо в регіонах, які найбільше постраждали від

кризи. Після таких подій можливі зміни у фінансових регуляціях з метою підвищення стійкості фінансової системи. Інвестори, в свою чергу, можуть переглядати свої стратегії та надавати перевагу більш консервативним інвестиціям в умовах нестабільності. Не менш важливим наслідком є вплив на міжнародний торговельний баланс. Глобальні фінансові кризи можуть впливати на торговельні баланси країн через зміни в експорті та імпорті, впливаючи на глобальні торговельні відносини. Загальною тенденцією є те, що глобальні фінансові кризи мають далекосяжні наслідки, які впливають на різні напрями економіки та суспільства. Тому вдосконалення механізмів регулювання та управління ризиками залишається ключовим завданням для сталого розвитку світової фінансової системи [77].

Фінансові ринки, збурені невеликими подіями чи кризовими ситуаціями, можуть викликати великі та широкомасштабні наслідки через величезні фінансові зв'язки та взаємозалежності. Поширення фінансових турбулентностей через ринки визначається декількома ключовими механізмами:

- фінансові інструменти часто пов'язані між собою. зміни вартості одного інструменту можуть викликати реакції на ринках інших, оскільки інвестори намагаються адаптувати свої портфелі до нових умов.
- зростання глобальної інвестиційної спільноти призводить до того, що велика кількість інвесторів має участь на різних ринках світу. така широка участь може призвести до швидкого поширення паніки чи ентузіазму через різні ринки.
- події на міжнародній арені можуть впливати на фінансові ринки через реакцію інвесторів на геополітичний ризик. наприклад, політичні нестабільності чи конфлікти можуть призвести до великих змін на ринках.
- психологічні фактори відіграють значну роль у поширенні фінансових турбулентностей. паніка серед інвесторів може призвести до масового продажу активів та подальшого зниження цін.

- спад ліквідності на одному ринку може вплинути на здатність інвесторів купувати чи продавати активи. це може призвести до злиття ринків та додаткового поширення турбулентностей.
- великі світові банки та фінансові установи, що діють на різних ринках, можуть впливати на поширення турбулентностей через свої фінансові зв'язки та експозиції.
- зміни в обмінних курсах можуть викликати зміни у вартості активів та забезпечити додатковий стимул для поширення фінансових турбулентностей.

Поширення фінансових турбулентностей через ринки є складним і багатогранним процесом, визначеним великою кількістю факторів та механізмів. Глобальні фінансові зв'язки, взаємозалежності фінансових інструментів та психологічні фактори грають важливу роль у формуванні та поширенні фінансових турбулентностей. Розуміння цих механізмів є ключем до розроблення ефективних стратегій управління ризиками та стабільності фінансових ринків.

2.2 Оцінка регулювання глобальних фінансів

Глобальні фінанси — це сукупність фінансових відносин, що виникають між різними країнами та міжнародними організаціями. Це об'єднання різноманітних економічних систем і фінансових ринків в єдину глобальну систему, яка впливає на економічний розвиток країн та світову стабільність. Однією з ключових характеристик глобальних фінансів є інтернаціоналізація фінансових ринків, що означає зростання обсягів та різноманітності міжнародних фінансових трансакцій. Глобальні фінанси охоплюють безліч напрямів економічного життя, такі як міжнародна торгівля, інвестиції, обмін валют, міжнародні фінансові інституції та інші. Важливим напрямом глобальних фінансів є також притік та витік капіталу між країнами, що визначає економічну динаміку та стабільність світового господарства. Глобальні фінанси важливі з ряду причин. По-перше, вони сприяють

ефективнішому розподілу ресурсів, оскільки дозволяють країнам спеціалізуватися в тих галузях, де вони мають конкурентні переваги. Це призводить до зростання виробництва та збільшення добробуту. По-друге, глобальні фінанси є ключовим чинником управління ризиками. Країни можуть використовувати фінансові інструменти для захисту від коливань валютних курсів, інфляції та інших економічних ризиків. По-третє, глобальні фінанси сприяють розвитку нових технологій та інновацій, оскільки вони забезпечують доступ до капіталу для досліджень та розвитку. Однак, разом із своїми перевагами, глобальні фінанси також вносять виклики, такі як фінансові кризи, які можуть мати серйозні наслідки для економічної стабільності. Також, вони можуть призводити до нерівності між країнами та соціальними групами. Усі ці факти свідчать про те, що глобальні фінанси є складною та важливою частиною сучасного світу. Ефективне управління глобальними фінансами вимагає співпраці між країнами, розробки стійких фінансових політик та регулювань, а також уваги до соціальних та екологічних викликів [21].

Глобальний фінансовий ринок постійно зазнає впливу різноманітних чинників, що формують його тенденції та напрямки розвитку. Існує кілька ключових тенденцій, які впливають на глобальний фінансовий ринок:

1. Цифрова трансформація та технологічний розвиток: швидкі та революційні зміни у технологічній сфері значно впливають на фінансові послуги. Використання штучного інтелекту, блокчейн-технологій, фінтех-стартапів та інших інновацій допомагає оптимізувати операції, знижувати ризики та підвищувати доступність фінансових послуг.

2. Глобалізація та міжнародна торгівля: ринки стають все більш взаємозалежними, і міжнародні фінансові взаємодії стають ключовим елементом економічної стабільності. Глобальні конфлікти та торговельні відносини мають значний вплив на фінансовий ринок.

3. Екологічні та соціальні ініціативи: ріст уваги до проблем екології та соціальної відповідальності також впливає на фінансовий ринок. Інвестори все більше враховують екологічні та соціальні сфери при прийнятті рішень щодо інвестування.

4. Низькі процентні ставки: багато країн зберігають низькі процентні ставки для підтримки економічного зростання та відновлення після світових криз. Це впливає на різні сфери фінансового ринку, включаючи інвестиції та кредитування.

5. Фінансова стабільність та регулювання: світові фінансові організації та національні уряди активно працюють над удосконаленням системи регулювання для запобігання фінансовим кризам та забезпечення стабільності ринків.

6. Пандемія та її наслідки: пандемія Covid-19 викликала значні турбуленції на фінансових ринках. Урядові стимули та глобальні економічні зміни відзначаються великим впливом на ринки та інвестиційні стратегії [29].

Ці тенденції свідчать про постійні зміни у глобальному фінансовому середовищі. Інвестори, фінансові установи та уряди повинні уважно аналізувати ці тенденції та адаптувати свої стратегії, щоб успішно функціонувати в цьому динамічному середовищі.

Глобальне фінансове регулювання в сучасному світі є однією з ключових складових економічної системи, широким комплексом заходів, спрямованих на забезпечення стабільності та функціонування світових фінансових ринків. Огляд глобального фінансового регулювання дозволяє краще розуміти важливі напрями цього процесу. Міжнародні фінансові установи, такі як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світовий банк, є однією з ключових складових глобального фінансового регулювання, важливими учасниками, які грають роль у забезпеченні фінансової стабільності та сприянні розвитку країн. Банківське регулювання, що визначає мінімальні вимоги до капіталу та ліквідності банків, є іншим ключовим напрямом глобального фінансового управління з метою підтримки стійкості фінансової системи. Регулювання фінансових ринків, контрольоване різними регуляторами, такими як Комісія з цінних паперів і бірж США (SEC) та Європейський орган з цінних паперів і ринків (ESMA), спрямоване на запобігання маніпуляціям та забезпечення прозорості ринків. Боротьба з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму також є неотдільною частиною глобального фінансового

регулювання, з фінансовими інституціями, що дотримуються строгих правил для виявлення та запобігання незаконним фінансовим операціям. Останнім часом важливою темою в глобальному фінансовому регулюванні стали криптовалюти та цифрові активи. Регулятори в усьому світі розглядають способи врегулювання цих нових форм фінансових інструментів для забезпечення їхньої легальності та безпеки [22].

Зазначене регулювання стикається з рядом викликів, таких як швидкі технологічні зміни, глобальні фінансові кризи та необхідність адаптації до нових ринкових реалій. Забезпечення балансу між стабільністю та інноваціями відіграє важливу роль у формуванні ефективного фінансового регулювання. У цілому, глобальне фінансове регулювання є складним та постійно змінюваним процесом, який вимагає співпраці між країнами та регуляторами для забезпечення стабільності та ефективності світової фінансової системи.

У глобальних фінансах існує кілька ключових національних регуляторів, які відповідають за нагляд і регулювання фінансових ринків та учасників у своїх країнах. Ці регулятори грають важливу роль у забезпеченні стабільності фінансової системи та захисту інвесторів. Ось кілька прикладів [32]:

1. США: Securities and Exchange Commission (SEC) - Комісія з цінних паперів і бірж США відповідає за регулювання цінних паперів та фінансового ринку в Сполучених Штатах.

2. Європейський союз: European Securities and Markets Authority (ESMA) - Агентство Європейського Союзу, яке забезпечує регулювання цінних паперів і фінансового ринку в Європейському союзі.

3. Китай: China Securities Regulatory Commission (CSRC) - Комісія з регулювання цінних паперів Китаю відповідає за контроль за фінансовими ринками у Китаї.

4. Японія: Financial Services Agency (FSA) - Агентство фінансових послуг Японії, яке відповідає за регулювання фінансового сектору в країні.

5. Велика Британія: Financial Conduct Authority (FCA) - Управління фінансового контролю та поведінкового контролю у Великій Британії, яке надає регуляцію для компаній, що працюють на фінансових ринках. Ці

регулятори взаємодіють між собою та з іншими міжнародними організаціями, такими як Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Фінансовий стабільності рада (FSB), для забезпечення глобальної стабільності фінансової системи.

Національні фінансові регулятори є ключовими установами у кожній країні, відповідальними за нагляд та регулювання фінансових ринків та інституцій. Їхні завдання включають забезпечення стабільності фінансової системи, захист інвесторів та споживачів, а також виконання завдань, спрямованих на забезпечення прозорості та ефективності фінансового сектору. Національні фінансові регулятори грають важливу роль у глобальних фінансах, оскільки фінансові ринки часто перетинають національні кордони, і події в одній країні можуть мати серйозні наслідки для світової фінансової системи. Напрями їхньої ролі проаналізовано на рис.2.2 [76].

Рис. 2.2 Вплив національних фінансових регуляторів на фінансові ринки

Джерело: розроблено на основі даних [76]

Важливою частиною ефективної роботи глобальної фінансової системи є співпраця та координація між національними регуляторами, оскільки проблеми в одній країні можуть швидко розповсюджуватися та впливати на інші частини світу. Загалом, національні фінансові регулятори відіграють невід'ємну роль у формуванні здорового та стабільного фінансового середовища, сприяючи розвитку економіки та забезпеченню захисту інтересів всіх учасників ринку. Важливою є також співпраця між національними регуляторами та міжнародними організаціями для вирішення глобальних викликів у сфері фінансів.

Міжнародні стандарти і норми в глобальному фінансовому ринку грають важливу роль у забезпеченні стабільності, прозорості та ефективності фінансових систем. Ось кілька ключових організацій та стандартів, які впливають на глобальний фінансовий сектор [33]:

1. Міжнародний валютний фонд (МВФ):

- МВФ встановлює міжнародні грошові стандарти та надає фінансову допомогу країнам, які зазнають фінансових труднощів.

2. Всесвітня банківська асоціація (Базельські стандарти):

- Базельські стандарти встановлюють мінімальні вимоги до капіталу та нормативи ліквідності для банків з метою забезпечення стійкості банківської системи.

3. Міжнародна організація цінних паперів (IOSCO):

- IOSCO розробляє стандарти та рекомендації для регулювання інвестиційних ринків і захисту інвесторів.

4. Міжнародна палата розрахунків (ICC):

- ICC встановлює міжнародні стандарти для здійснення міжнародних торгових операцій та розрахунків.

5. Міжнародний банк розрахунків (BIS):

- BIS відіграє роль центрального банку для центральних банків і сприяє співпраці та стабільності фінансових ринків.

6. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS):

- IFRS визначає стандарти для фінансової звітності підприємств, що полегшує порівняння фінансової інформації на міжнародному рівні.

7. Світова організація торгівлі (WTO):

- WTO регулює міжнародну торгівлю, включаючи фінансові послуги, і сприяє розробці правил для гармонізації торгівлі.

Ці організації та стандарти грають ключову роль у формуванні універсальних підходів до регулювання та взаємодії на глобальному фінансовому ринку. Їхні норми сприяють впровадженню кращих практик, захисту інвесторів і забезпеченню фінансової стабільності.

Аналіз дотримання фінансових установ міжнародних стандартів та норм є важливою частиною оцінки їхньої діяльності та стійкості. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) і міжнародні стандарти обліку (МСО) розроблені, щоб забезпечити єдність та відповідність фінансової інформації, поданої компаніями у світі. Ось кілька кроків, які можна вжити для аналізу дотримання фінансовими установами міжнародних стандартів [34]:

1. Перевірка фінансової звітності: оцінити, чи фінансова звітність установи була складена відповідно до МСФЗ. Переконайтесь, що всі обов'язкові статті були включені і подані відповідно до встановлених вимог.

2. Аудиторська діяльність: визначити, чи фінансові звіти піддавалися аудиту з незалежного аудитора. Аудит допомагає підтвердити достовірність та точність фінансової інформації.

3. Оцінка дотримання конкретних стандартів: перевірити, чи установа дотримується конкретних МСФЗ та МСО, які стосуються її галузі діяльності. Це може включати вимоги щодо розкриття інформації, оцінки та обліку активів та зобов'язань.

4. Оцінка дотримання принципів: перевірити, чи фінансові звіти відповідають основним принципам бухгалтерського обліку, таким як принципи історичної вартості, об'єктивності та консерватизму.

5. Внутрішні контрольні процедури: оцінити ефективність внутрішніх контрольних процедур, спрямованих на забезпечення відповідності фінансової звітності стандартам.

6. Комунікація та розкриття інформації: перевірити, як установа взаємодіє з зацікавленими сторонами і як вона розкриває інформацію. Транспарентність і якість дискусій є важливими факторами оцінки дотримання стандартів.

Цей аналіз допоможе визначити, наскільки фінансова установа дотримується міжнародних стандартів та норм, а також розкриє можливі ризики та важливі фактори фінансової діяльності.

Транснаціональні корпорації (ТК) та фінансові ринки грають важливу роль у сучасній глобальній економіці. Нами проаналізовано кілька факторів їх взаємодії та вплив на глобальні фінанси. Вплив діяльності транснаціональних корпорацій на глобальні фінанси розглянуто на рис. 2.3 [30].

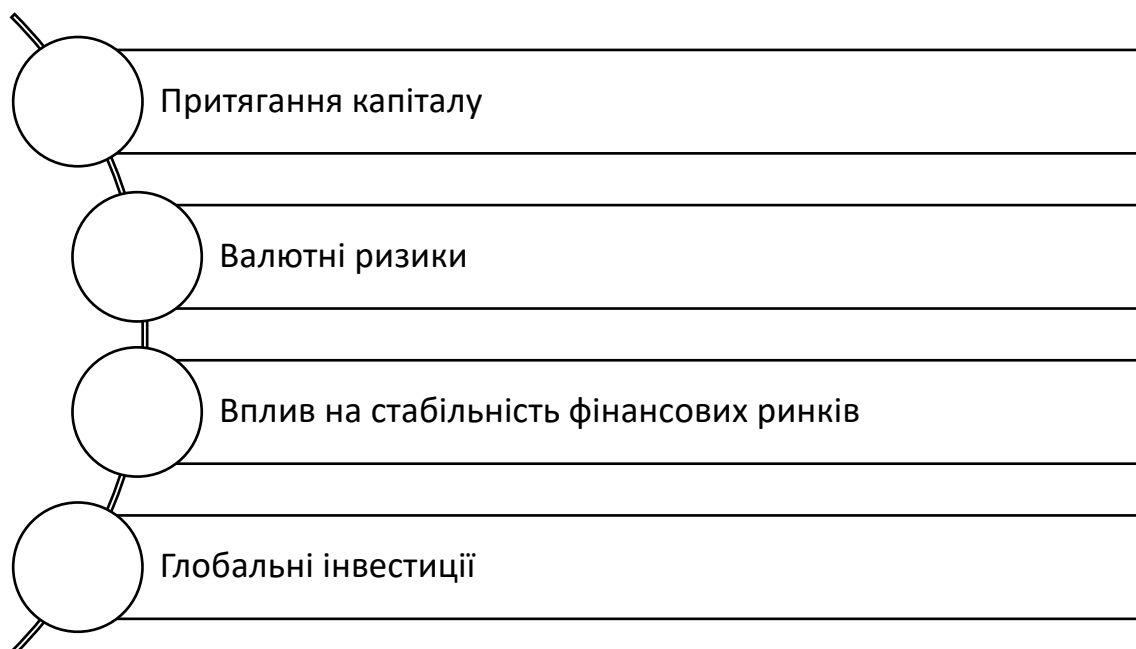

Рис. 2.3 Вплив діяльності транснаціональних корпорацій на глобальні фінанси

Джерело: розроблено на основі даних [30]

Транснаціональні корпорації впливають на глобальні фінанси у різних аспектах. Зокрема, вони активно привертають капітал з різних країн, сприяючи формуванню глобальних фінансових потоків. Однак їхні операції у різних країнах призводять до валютних ризиків, пов'язаних із змінами валютних курсів. Крім того, транснаціональні корпорації можуть впливати на стабільність фінансових ринків, особливо у випадках фінансових криз. їхня

діяльність також включає глобальні інвестиції, які можуть мати величезний вплив на розвиток економік різних країн. Таким чином, діяльність транснаціональних корпорацій відображається на глобальних фінансових процесах і може мати важливі наслідки для світової економіки.

Роль фінансових ринків у світовій економіці розглянуто на рис. 2.4 [35].

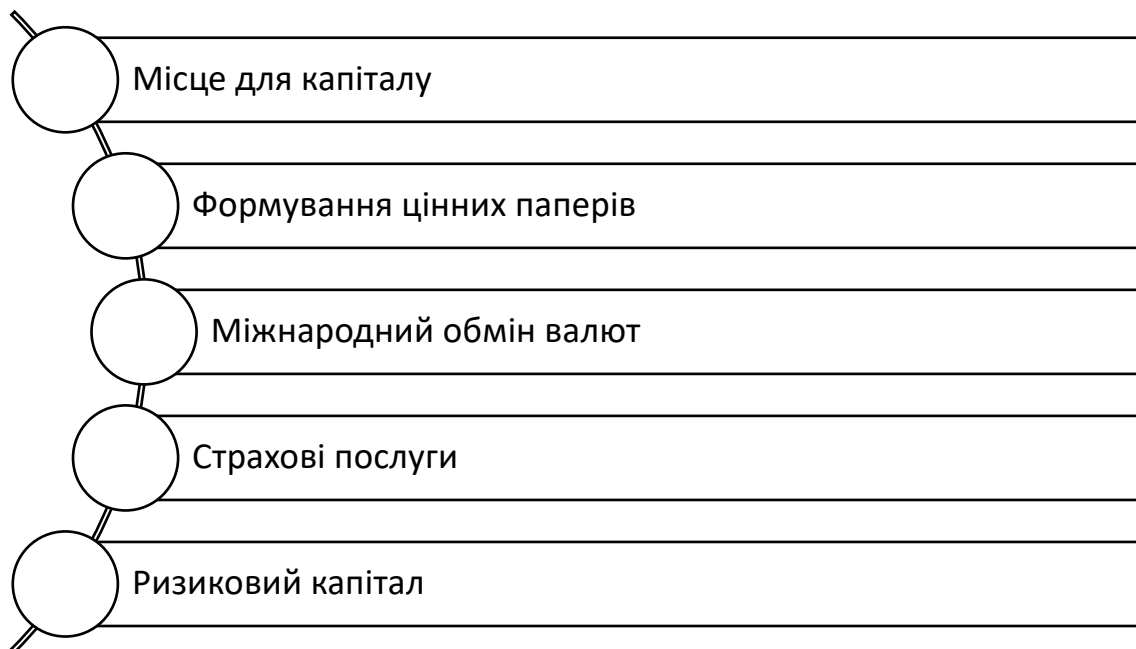

Рис. 2.4 Роль фінансових ринків у світовій економіці

Джерело: розроблено на основі даних [35]

Фінансові ринки відіграють ключову роль у глобальній економіці. Це місце для зустрічі тих, хто шукає капітал, і тих, хто готовий його надати. Створення цінних паперів на цих ринках визначає цінові параметри для різних фінансових інструментів, що впливає на інвестиційний клімат та розподіл капіталу. Особливо важливим є міжнародний обмін валют, який здійснюється через фінансові ринки. Вони сприяють світовому торговому обміну, дозволяючи конвертувати валюти та легко здійснювати операції з різними країнами. Фінансові ринки також стають джерелом ризикового капіталу для підприємств. Це важливо для новаторства та стимулювання розвитку бізнесу. Крім того, ці ринки включають страхові послуги, що сприяють зменшенню фінансових ризиків як для підприємств, так і для фізичних осіб [98].

ТНК (транснаціональні корпорації) та фінансовий ринок взаємодіють у складних та важливих способах. На основі аналізу нами розроблена система напрямів та сутності взаємодії ТНК та фінансового ринку (табл. 2.10) [67].

Таблиця 2.10

Взаємодія ТНК та фінансового ринку

Напрями взаємодії	Суть взаємодії
Інвестування	ТНК залучають фінансові ресурси через різні інструменти, такі як видача акцій, облігацій або прийняття кредитів на фінансовому ринку. Вони можуть залучати капітал для розширення бізнесу, вивчення нових ринків чи впровадження нових технологій.
Валютний ринок	оскільки ТНК діють у різних країнах, вони пов'язані з валютним ринком. Зміни в обмінних курсах можуть впливати на фінансові результати ТНК через вплив на їхні витрати та доходи в різних валютах.
Ризик курсу	фінансові ринки надають інструменти для управління ризиком курсу, що особливо важливо для ТНК. Вони можуть використовувати фінансові деривативи, такі як ф'ючерси чи опціони, для захисту від коливань валютних курсів.
Кредитування	ТНК можуть отримувати кредити на фінансовому ринку для здійснення різноманітних операцій, включаючи здійснення інвестицій, покупку активів чи фінансування робочого капіталу.
Фінансові інструменти	ТНК можуть використовувати різні фінансові інструменти для оптимізації свого фінансового стану, включаючи управління портфелем, облігації, акції, та інші фінансові інструменти.
Публічні пропозиції акцій	ТНК можуть звертатися до фінансового ринку через публічні пропозиції акцій для залучення капіталу від широкого кола інвесторів

Джерело: розроблено на основі даних [67]

Отже, взаємодія ТНК та фінансового ринку є складною та важливою для ефективного функціонування та розвитку обох сторін. Загалом, взаємодія між транснаціональними корпораціями та фінансовими ринками глибоко впливає на глобальну економіку, визначаючи тенденції розвитку, розподіл капіталу та рівень фінансової стабільності.

2.3 Аналіз банківської діяльності у забезпеченні стабільності фінансового ринку

Банківська система та фінансовий ринок взаємодіють, утворюючи основний каркас для функціонування економіки. Банки, як ключові гравці у банківській системі, забезпечують ряд функцій на фінансовому ринку. Банки приймають вклади від клієнтів, що надає їм можливість зберігання та отримання доходу. Ці вклади є основним ресурсом для банків, які використовують їх для надання кредитів. Надання кредитів, у свою чергу, стимулює економічну активність та розвиток підприємств. Банки також виконують роль посередників на фінансовому ринку, об'єднуючи тих, хто шукає капітал, і тих, хто його надає. Їхні угоди включають в себе позичання та вкладання коштів, випуск цінних паперів, обмін валют та інші фінансові операції. Фінансовий ринок, у свою чергу, надає платформу для купівлі-продажу цінних паперів, валютних операцій та інших фінансових інструментів. Це створює можливість для інвесторів отримувати прибуток, а компаніям — залучати капітал для розвитку [19].

Створюючи ефективний механізм розподілу капіталу та сприяючи розвитку економіки через фінансову посередництво та облік ризиків банківська система і фінансовий ринок взаємодіють між собою. Банківська система та фінансовий ринок є важливими складовими будь-якої національної економіки, взаємодіючи та впливаючи один на одного. Ось глибокий огляд цих ключових напрямів:

Банківська система має різні рівні, які виконують різні функції, що сприяють економічному розвитку. Комерційні банки, які надають різноманітні фінансові послуги, є основним інструментом фінансування для підприємств та приватних осіб. Центральні банки відіграють ключову роль у формуванні та реалізації монетарної політики, а також забезпечують стабільність фінансової системи. Інші типи банків, такі як інвестиційні та розвитку, спеціалізуються на певних сферах, таких як інвестиції та кредитування для довгострокових проєктів. З поглибленням цифрової трансформації з'являються віртуальні

банки та фінтех-компанії, що розширює спектр послуг та надає нові можливості для клієнтів.

Фінансовий ринок включає усі види фінансових інструментів та учасників, створюючи умови для обміну капіталом. Ринок поділяється на грошовий ринок (короткострокові фінансові інструменти) та капіталовкладення (довгострокові інвестиції). Фінансовий ринок включає біржові та позабіржові операції. Біржовий ринок забезпечує платформу для купівлі-продажу цінних паперів, таких як акції та облігації. Позабіржовий ринок охоплює угоди, які відбуваються поза офіційними біржами, включаючи фінансові деривати та кредитні угоди [90]. Ринок капіталовкладень служить для мобілізації та розподілу капіталу, що є ключовим для стимулювання інвестицій та економічного зростання. Зміни в цінах цінних паперів на фінансовому ринку можуть впливати на багатство інвесторів та навіть на стан економіки в цілому.

Для аналізу банківської діяльності та її впливу на стабільність фінансового ринку використовуються різні показники та формули. Нами розглянуто основні [91]:

1. Показники ліквідності банку:

- коефіцієнт поточної ліквідності:

$$\text{КПЛ} = \frac{\text{Активи, що можуть швидко конвертуватися в гроші}}{\text{Зобов'язання, що мають бути погашені протягом короткострокового періоду}},$$

Цей показник вимірює здатність банку виплатити свої поточні зобов'язання за допомогою активів, які можуть бути швидко конвертовані в гроші. Чим вищий КПЛ, тим більше ліквідності у банку.

- коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$\text{КАЛ} = \frac{\text{Грошові та еквівалентні гроші}}{\text{Загальна сума зобов'язань}},$$

Цей показник визначає здатність банку виплатити свої зобов'язання без продажу активів. Якщо КАЛ високий, це може свідчити про стійкість банку у стресових ситуаціях.

2. Показники фінансової стабільності:

- коефіцієнт власних коштів:

$$\text{КВК} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Загальна сума активів}},$$

Цей показник визначає відношення власного капіталу до загальної суми активів. Високий КВК свідчить про те, що банк має достатньо власного капіталу для покриття можливих втрат.

- коефіцієнт загального левериджу:

$$\text{КЗЛ} = \frac{\text{Загальна сума активів}}{\text{Власний капітал}},$$

Визначає відношення загальної суми активів до власного капіталу. Високий КЗЛ може вказувати на великі фінансові ризики.

3. Показники кредитного ризику:

- коефіцієнт покриття кредитного ризику:

$$\text{КПКР} = \frac{\text{Капітал, призначений для покриття можливих втрат від кредитного ризику}}{\text{Загальна сума кредитного ризику}},$$

Визначає, наскільки велика частина капіталу банку призначена для покриття можливих втрат від кредитного ризику.

- коефіцієнт неповернення кредитів:

$$\text{КНК} = \frac{\text{Сума неповернених коштів}}{\text{Загальна сума кредитів}},$$

Показує відсоток кредитів, які не були повернені. Високий КНК може бути ознакою поганого управління кредитами.

4. Показники прибутковості:

- рентабельність активів:

$$\text{ROA} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Загальна сума активів}} \times 100,$$

Визначає, яку частину прибутку банку генерують його активи. Висока ROA вказує на ефективне використання активів.

- рентабельність власного капіталу:

$$\text{ROE} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} \times 100,$$

Показує, яку частину прибутку генерує власний капітал. Висока ROE може свідчити про ефективне використання власного капіталу.

Ці показники допомагають оцінити різні аспекти банківської діяльності і визначити, наскільки ефективно та стабільно банк працює на фінансовому ринку.

Банківська система та фінансовий ринок взаємодіють, створюючи основу для економічного розвитку. Розвиток технологій та глобалізація

ускладнюють динаміку цих систем, вимагаючи постійного адаптування до нових викликів та можливостей. Регуляція та нагляд є ключовими елементами забезпечення стабільності та довіри до фінансової системи. Банки є важливими учасниками фінансового ринку, вони виступають як посередники у виконанні торгових операцій та надають різноманітні фінансові послуги. Крім того, на фінансовому ринку також діють інші фінансові установи, такі як страхові компанії, інвестиційні фонди та пенсійні фонди. Взаємодія між банківською системою та фінансовим ринком є важливою для забезпечення ліквідності, ефективного розподілу капіталу та підтримки фінансової стабільності в економіці.

Банки відіграють ключову роль у фінансовій системі, і їхні функції важливі для забезпечення стабільності фінансового ринку. Основні функції банків у цьому контексті включають [91]:

1. Зберігання та захист клієнтських коштів:

а) банки є основними установами для зберігання грошей та інших цінностей клієнтів;

б) забезпечують безпеку та конфіденційність зберігання коштів через застосування технологій та процедур безпеки.

2. Надання кредитів та фінансування:

а) банки надають кредити підприємствам та приватним особам, що сприяє економічному зростанню та розвитку;

б) контрольоване надання кредитів дозволяє уникати надмірного ризику та забезпечує стабільність фінансового ринку.

3. Ліквідність та функція платіжного розрахунку:

а) банки забезпечують ліквідність системи, дозволяючи клієнтам проводити операції та розрахунки.

б) забезпечують швидкі та ефективні платежі, підтримуючи ланцюг фінансових транзакцій.

4. Фінансовий посередник та інвестиції:

а) банки є посередниками між тими, хто має зайві гроші, і тими, хто потребує фінансування.

б) інвестиційні банки виконують роль фінансових консультантів та допомагають у розміщенні цінних паперів на фінансовому ринку.

5. Монетарна політика та регулювання грошового обігу:

а) центральні банки встановлюють монетарну політику для регулювання грошового обігу та контролю інфляції.

б) забезпечують стабільність грошового обігу та фінансової системи в цілому.

6. Ризиковий контроль та захист від криз:

а) банки проводять аналіз ризиків та вживають заходів для їх мінімізації.

б) заходи з регулювання та нагляду допомагають у попередженні та управлінні фінансовими кризами.

Функції банків взаємодіють, створюючи стабільну та дієздатну фінансову систему, яка є основою для економічного розвитку та стабільності.

Оцінка ліквідності банківської системи є ключовим елементом в забезпеченні стабільності фінансового ринку та впевненості в її надійності. Ліквідність банків вказує на їхню здатність вчасно виплачувати зобов'язання та виконувати фінансові зобов'язання.

Основні показники для оцінки ліквідності банківської системи включають коефіцієнт ліквідності. Цей показник визначає спроможність банку виплатити свої поточні зобов'язання з власних ліквідних активів, порівнюючи обсяг ліквідних активів (готівка, еквіваленти готівки, короткострокові цінні папери) з поточними зобов'язаннями. Банк повинен мати достатній обсяг ліквідних активів для видачі коштів в разі потреби. Крім того, важливими є коефіцієнти ліквідності 2-го та 3-го рівнів, які враховують більший спектр активів, таких як короткострокові та середньострокові позики та інші менш ліквідні активи. Ці показники визначають спроможність банку виконувати свої зобов'язання в більш складних умовах. При аналізі ліквідності також важливо розглядати строкову та довгострокову ліквідність, щоб визначити, наскільки ефективно банк може управляти фінансовими ресурсами в довгостроковій перспективі. Стрес-тестування ліквідності є ще одним важливим елементом

оцінки. Проведення стрес-тестів, які моделюють екстремальні сценарії, дозволяє оцінити реакцію банку на негативні зміни у фінансовому середовищі і визначити його здатність витримати втрати та тиск на ліквідність в умовах стресу. Додатково, важливим аспектом є аналіз короткострокових позик та зобов'язань для оцінки спроможності банку вирішувати короткострокові зобов'язання за допомогою короткострокових активів. Забезпечення балансу між джерелами та використанням коштів на короткий термін визначає стабільність фінансового стану банку.

Загальна ліквідність банківської системи важлива для підтримання довіри клієнтів та стабільності фінансового ринку. Це допомагає забезпечити, що банки можуть ефективно виконувати свої функції, навіть у складних економічних умовах.

Аналіз кредитного портфеля та управління ризиками є невід'ємною частиною діяльності банків та фінансових установ. Кредитний портфель - це сукупність усіх кредитів, які банк видав своїм клієнтам. Здійснення виваженого аналізу цього портфеля та вчасне управління ризиками дозволяють банкам мінімізувати можливі втрати та забезпечити стійкість фінансової системи [26].

1. Аналіз кредитного портфеля:

а) диверсифікація: ефективний кредитний портфель повинен бути диверсифікованим, розподіляючи ризики між різними секторами економіки та географічними регіонами.

б) якість активів: оцінка якості кредитів у портфелі є ключовою. Це включає в себе аналіз кредитної історії клієнтів, їхню здатність виплачувати кредити та забезпечення.

в) концентрація ризиків: важливо визначити концентрацію ризиків у певних сегментах чи індустріях. Велика концентрація може збільшити ризик в разі проблем в цих галузях.

2. Управління ризиками:

а) кредитний ризик: банки повинні ретельно визначати кредитний ризик, враховуючи платоспроможність клієнта, об'єм кредиту та умови видачі.

б) методи забезпечення: використання методів забезпечення (наприклад, застава чи гарантії) допомагає зменшити ризик невиконання кредитів.

в) стрес-тести: проведення стрес-тестів дозволяє визначити, як кредитний портфель веде себе в умовах економічного стресу, що допомагає уникнути негативних наслідків в разі економічних труднощів.

3. Технологічні інновації:

а) використання штучного інтелекту та аналітики: технології можуть допомогти автоматизувати процеси аналізу та управління ризиками, роблячи їх більш точними та швидкими.

б) моніторинг в реальному часі: застосування систем моніторингу в реальному часі дозволяє оперативно реагувати на зміни в умовах ринку та ризикових ситуаціях.

Аналіз кредитного портфеля та управління ризиками є невід'ємною частиною стратегії управління банківською діяльністю. Це допомагає забезпечити стійкість фінансових установ у змінних економічних умовах та зберегти довіру клієнтів і інвесторів.

Технологічні інновації мають значний вплив на банківську систему, змінюючи її функції та покращуючи якість обслуговування. Одним із основних напрямів є впровадження цифрових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та інші, які дозволяють банкам оптимізувати процеси, знижувати витрати та пропонувати інноваційні фінансові продукти.

Оцінка кібербезпеки стає критичною в контексті використання новітніх технологій у банківській галузі. Зростання кількості онлайн-транзакцій та збільшення обсягу даних підвищують ризики кібератак. Банки повинні вдосконалювати свої системи захисту, використовуючи передові технології шифрування та системи виявлення вторгнень. Інші ризики, пов'язані із технологіями, включають правові та регуляторні напрями. Розробка та впровадження нових технологій можуть стикатися з викликами, пов'язаними із законодавством щодо конфіденційності даних, захисту споживачів та боротьби із фінансовою злочинністю.

Загалом, технологічні інновації в банківській системі відкривають нові можливості, проте їх успішне впровадження вимагає комплексного підходу до управління ризиками та забезпечення кібербезпеки.

Центральні банки відіграють ключову роль у регулюванні фінансових ринків та впливають на економіку країни. Наприклад, Федеральна резервна система (FRS) США визначає процентні ставки, впливаючи на вартість позик та дисконтні ставки, та керує грошовою політикою для досягнення стабільності цін та максимальної зайнятості. Також, Європейський центральний банк (ЄЦБ) контролює євро та встановлює грошову політику для країн зони євро, сприяючи стабільності цін та економічній збалансованості. Банк Японії встановлює грошову політику для стимулювання економіки та досягнення інфляційних цілей. Крім того, Банк Канади керує процентними ставками для забезпечення стабільності цін та фінансової стабільності, а Банк Англії відповідає за монетарну політику та забезпечення стабільності фунта стерлінгів. Резервний банк Індії керує грошовою політикою для забезпечення економічної стабільності та контролю інфляції. До інших прикладів входить Бразильський центральний банк, який впливає на ставки обліку та резервні вимоги для регулювання кредитної активності, та Резервний банк Австралії, який встановлює грошову політику для забезпечення стабільності цін та економічної збалансованості. Не менш важливим є вплив Національного банку Швейцарії, який визначає курс швейцарського франка та монетарну політику для забезпечення стабільності фінансової системи. Ці центральні банки використовують різні інструменти монетарної політики, такі як процентні ставки, резервні вимоги та інші, для досягнення своїх цілей щодо економічної стабільності та регулювання фінансового ринку [20].

Пандемія COVID-19 викликала значний вплив на фінансовий ринок, викликаючи серію великих змін і викликів для світової економіки. Зниження економічної активності, пов'язане з локдаунами та обмежувальними заходами, спричинило різкі спади на фондових біржах. Багато компаній стали стикатися зі значними труднощами у зв'язку з призупиненням виробництва, скороченням витрат і втратою прибутку. Глобальні ланцюги постачання були порушені, що

привело до проблем з отриманням необхідних ресурсів для бізнесу. Багато галузей, таких як туризм, гостинності та авіація, зазнали значних збитків через обмеження переміщення та скасування подій. Центральні банки та уряди ввели низку заходів для стабілізації фінансового ринку, таких як зниження процентних ставок, програми кредитування та фіскальні заходи. Одночасно з цим, інвестори шукали безпечні активи, щоб уникнути ризиків на фондовому ринку. Загальна невизначеність та непередбачуваність викликані пандемією створили серйозні труднощі для розробки стратегій інвестування та планування бізнес-діяльності. Хоча деякі сектори виявилися стійкими, інші продовжують пристосовуватися до нових реалій, що ставить під сумнів сталий економічний зріст [10].

Значущі інституції (ЗІ) під європейським банківським наглядом увійшли в кризу, спричинену коронавірусом (COVID-19), з міцними капіталовкладеннями. Після невеликого спаду у першому кварталі 2020 року агрегований рівень загального базового капіталу (СЕТ1) досяг 15,6% у четвертому кварталі 2020 року і стабілізувався на цьому рівні у 2021 році (див. додаток Б) [92]. Витривалість банків під час кризи може бути пояснена кількома чинниками, зокрема заходами громадської підтримки, впровадженими для захисту фінансової стійкості клієнтів і полегшення доступу до кредиту, рішучою грошовою політикою та вчасними наглядовими та регулятивними заходами, вжитими відповідно до кризи. Крім того, у березні 2020 року Банківський нагляд ЄЦБ рекомендував банкам утриматися від виплати дивідендів або викупу акцій, а в грудні 2020 року – обмежити такі розподіли. Це дозволило банкам зміцнити свій капітал в умовах відносної невизначеності щодо масштабів можливих кредитних втрат. У червні 2021 року, при прогнозах макроекономічного огиду та зменшеної невизначеності, ЄЦБ вирішив не продовжувати свою рекомендацію за межі вересня 2021 року. Замість цього наглядачі повернулися до передкризової практики оцінки капіталу та планів розподілу кожного банку в рамках регулярного наглядового діалогу. Від банків очікується, що вони залишаться обережними при прийнятті

рішення щодо дивідендів і викупу акцій та уважно розглядатимуть свої капіталовкладення на середній термін і стійкість своїх бізнес-моделей.

Висновки до розділу 2

Аналіз показав, що фінансові ринки в умовах глобалізації стають все більше взаємозалежними і впливають один на одного в значущий спосіб. Розвиток інформаційних технологій та зростання міжнародної торгівлі сприяють швидкій передачі інформації та капіталу через кордони. Глобальні фінансові ринки стають платформою для інтеграції національних економік та забезпечують доступ до різноманітних інвестиційних можливостей. Однак ця взаємодія також призводить до зростання ризиків, оскільки турбулентності на одному ринку може вразити інші ринки через ланцюжок реакцій. Фінансова глобалізація може мати як позитивні, так і негативні наслідки для стабільності економік. З одного боку, вона сприяє розподілу ризиків та залученню іноземних інвестицій. З іншого боку, вона може призводити до фінансової нестабільності та посилення впливу глобальних фінансових інститутів на національні економіки. Загалом, глобалізація фінансових ринків вимагає уважного моніторингу та ефективного регулювання для забезпечення стійкості та ефективності світової фінансової системи [47].

Регулювання глобальних фінансів є складним завданням, що вимагає уваги та співпраці між країнами. На сьогоднішній день існують різні міжнародні інституції та угоди, спрямовані на стабільність світових фінансів. Однак ефективність цих механізмів залишається предметом обговорення. Важливим напрямом є необхідність удосконалення системи моніторингу та регулювання для запобігання кризам і забезпечення економічної стійкості. Регулювання також повинно враховувати розвиток технологій та нові виклики, такі як кібербезпека та фінансові інновації. Забезпечення прозорості, відповідальності та врахування інтересів всіх учасників є ключовим для підтримки стабільності та розвитку глобальних фінансів.

Банківська діяльність відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності фінансового ринку. Вона є ключовим елементом економічної інфраструктури, здатною впливати на рівень ліквідності та функціонування фінансових інститутів. Роль банків полягає в мобілізації ресурсів, забезпеченні кредиту, обслуговуванні платежів і забезпеченні безпеки фінансової системи. Одним із важливих напрямів банківської діяльності є здатність здійснювати ефективний моніторинг та управління ризиками. Банки виконують роль посередника між вкладниками та позичальниками, і їхня здатність оцінювати та управляти ризиками є ключовою для запобігання фінансовим кризам та збереження стабільності. Банківська система повинна також реагувати на зміни в економічному середовищі та глобальних ринкових умовах. Гнучкість та адаптивність банків важливі для збереження стійкості у змінливих умовах та ефективного вирішення викликів, які можуть виникнути на фінансовому ринку. Додатково, регулюючі органи мають велике значення у забезпеченні стабільності банківської системи. Ефективна система нагляду та регулювання дозволяє уникнути ризиків та забезпечити довіру вкладників та інших учасників фінансового ринку. Узагальнюючи, банківська діяльність відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності фінансового ринку через ефективний моніторинг ризиків, гнучкість до змін у глобальному середовищі та роль регулюючих органів у забезпеченні надійності та стійкості системи.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

3.1 Напрями розвитку глобального фінансового ринку

У сучасному глобалізованому світі спостерігається збільшення турбулентності на фінансових ринках, що створює унікальні виклики для забезпечення стійкості національних економік. Мегатренд фінансіалізації, проявляючись у зростанні обсягів фінансових транзакцій та домінуванні фінансового сектору над реальним, відзначає значущі зміни в структурі сучасної світової економіки. Флуктуації на фінансових ринках мають суттєвий вплив на темпи глобального зростання, тоді як глобальні фінансові потоки визначають структурні зрушення в національних економіках [53].

Актуальний процес глобалізації супроводжується стрімким розквітом економіки на всій планеті, утворенням світової господарської системи на основі вільного обігу товарів, капіталу та людей, а також розвитком інновацій. Цей явище проявляється у всіх сферах суспільства та має вплив на економічний прогрес країн, глобальну економіку, міжнародні економічні відносини і політичні процеси на різних рівнях. В умовах глобалізації виникають тенденції до формування глобального фінансового ринку, посилення впливу фінансового сектору на світову економіку, формування транснаціональних фінансових посередників, інтенсифікується приріст прямих іноземних інвестицій і нагромадження капіталу. Глобальна фінансова архітектура перетворюється з однополярної на багатополярну і багатогранну. У таких умовах зростає важливість міжнародних фінансових центрів, що визначає актуальність глибокого наукового дослідження та узагальнення їхньої діяльності [17].

У теперішньому світі, де технологічний прогрес надає нові можливості та виклики, криптовалюти визначаються як важливий елемент економічного ландшафту, який змінює спосіб, яким ми розглядаємо та взаємодіємо з

фінансовою системою. Вони вже займають центральне місце у дискусіях про майбутнє глобального фінансового ринку. Нами розглянуто перспективи розвитку криптовалют у глобальному фінансовому сегменті.

Однією з ключових переваг криптовалют є їх децентралізований характер. Технологія блокчейн, на якій ґрунтується більшість криптовалют, дозволяє проведення транзакцій без посередництва банків чи інших фінансових установ. Це може підвищити ефективність та знизити витрати у глобальних фінансах. Багато країн вже розглядають можливість впровадження власних цифрових валют національних банків, щоб покращити ефективність платежів та зменшити ризики фінансових операцій. Криптовалюти також надають можливість міжнародного обміну без складнощів, пов'язаних із зовнішньою валютою та переводами через банки. Це може полегшити та прискорити глобальну торгівлю, забезпечуючи швидке та доступне розрахунки між різними країнами. Крім того, криптовалюти можуть стати засобом для зменшення валютних ризиків, оскільки вони не піддаються валютним коливанням, характерним для традиційних валют.

Важливою перевагою криптовалют також є доступність фінансових послуг для тих, хто раніше був виключений з банківської системи. Із розвитком технологій смарт-контрактів, можливості мікрофінансування та мікроплатежів розширюються, що важливо для розвинених та розвиваючихся економік. Проте, на шляху до інтеграції криптовалют у глобальну фінансову систему є і виклики. Регулювання, боротьба зі злочинністю та захист споживачів вимагають вдосконалення. Також важливо враховувати потенційні ризики для стабільності фінансових ринків та економічної безпеки. Усе враховуючи, криптовалюти пропонують інноваційний підхід до фінансів, який може змінити глобальний фінансовий ландшафт. Зростаюча популярність та інтерес як з боку фінансових установ, так і з боку споживачів свідчать про те, що криптовалюти можуть стати важливим гравцем у глобальному економічному просторі. Однак важливо розвивати правовий та регуляторний каркас для забезпечення стабільності та безпеки у фінансовій сфері [8].

У умовах розповсюдження економічної глобалізації виявляється ряд особливостей у формуванні та розвитку міжнародних фінансових центрів (МФЦ). По-перше, спостерігається збільшення кількості світових фінансових центрів та швидкість їхнього створення. У зв'язку з глобалізацією ці процеси відбуваються набагато швидше, ніж у минулому. Наприклад, якщо Лондону знадобилося практично 300 років для виходу на міжнародний фінансовий ринок, а Нью-Йорку і Токіо – приблизно сто років, то в умовах сучасної глобалізації ці процеси відбуваються швидше. Динаміка становлення міжнародних фінансових центрів протягом останнього десятиріччя свідчить про те, що завдяки лібералізації міжнародних зв'язків, зростанню капіталовкладень та розвитку нових фінансових інструментів час, необхідний для їхнього виходу на світовий рівень, значно зменшується. Це пояснює появу нових фінансових центрів у різних регіонах світу [18].

Існує ряд переваг, які спонукають країни створювати МФЦ. По-перше, міжнародні фінансові центри позитивно впливають на фінансовий сектор країни, знімаючи обмеження з національних ринків і дозволяючи подолати вузькість національних капіталів. Вони розширюють масштаби місцевого фінансового ринку через встановлення зв'язків між національним і глобальним фінансовим ринком, сприяють значному припливу капіталу та впливають на стан валюти країни базування, дозволяючи їй акумулювати значні доходи за статтями платіжного балансу. Країни, де розташовані міжнародні фінансові центри, отримують додаткові можливості розповсюджувати свій вплив, правила і рішення на інших учасників глобальних економічних процесів.

Досвід зарубіжних країн підтверджує, що завдяки відкритості фінансового ринку та створенню фінансового центру створюються передумови для прискорення економічного зростання і соціально-економічної модернізації. Міжнародні фінансові центри роблять країну привабливішою для залучення капіталу і багатонаціональних компаній, повніше інтегрують національну економіку у світове господарство та створюють додаткові конкурентні переваги для економічної системи [11].

Функціонування міжнародних фінансових центрів відкриває широкий доступ до інформації і знань про економіку зарубіжних країн і компаній, їхні фінансові стани і ресурси. Це дозволяє більш ефективно здійснювати інвестиційну діяльність, збільшувати доходи, розширювати вплив на зарубіжні ринки, галузі і країни.

Для економіки країни позитивне значення від діяльності міжнародних фінансових центрів полягає також у тому, що організація біржової торгівлі цінними паперами і товарами призводить до підвищення попиту на валюту держав, в яких вони розташовані. Це створює можливості для використання їхньої валюти в глобальній фінансовій системі як резервної валюти, а також отримання додаткового емісійного доходу. Послуги фінансового центру, що надаються зарубіжним компаніям і фізичним особам, дозволяють державі, де він розташований, розширювати свій вплив і юридичні норми, забезпечуючи можливість впливати на їхні рішення. МФЦ сприяє розвитку різних галузей, які забезпечують його функціонування. Залучення значної кількості фахівців і працівників центру сприяє прогресу в галузях, таких як житлове будівництво, готельне господарство, харчування, торгівля, відпочинок, освіта, культура, побутове обслуговування, транспортна інфраструктура та діловий туризм. Це також сприяє розвитку суміжних галузей у місті і призводить до збільшення податкових надходжень до бюджету.

Переваги від міжнародних фінансових центрів пов'язані із зростанням зайнятості в містах, підвищенням частки висококваліфікованої праці та підвищенням професійного та культурного рівня працюючих. Наприклад, у 2021 році у секторі банківських послуг кількість працівників складала: у Industrial and Commercial Bank of China понад 439 тис. осіб, China Construction Bank – понад 349 тис. осіб, Agricultural Bank of China – 459 тис. осіб, Bank of China – 309 тис. осіб, JPMorgan Chase – понад 255 тис. осіб, Mitsubishi UFJ Financial Group – 180 тис. осіб. та ін.

Крім того, значна кількість працівників зайнята у супутніх галузях, таких як висококваліфіковані менеджери, трейдери, брокери, юристи, консультанти та аудиторі. Високі доходи цих працівників сприяють розвитку

внутрішнього ринку товарів і послуг, що сприяє зростанню виробництва і економічному розвитку міста та країни. До того ж, для міста важливі також податкові надходження від діяльності міжнародних фінансових центрів та галузей, що забезпечують функціонування центру, а також заробітної плати працівників. Загалом наявність фінансового центру підвищує імідж і привабливість міста. У 2022 році лідируючі позиції за Global Cities Index визначаються глобальними містами, такими як Нью-Йорк, Лондон, Париж, Токіо, Пекін, Лос-Анджелес, Чикаго, Мельбурн, Сінгапур і Гонконг, що практично відповідає рейтингу Міжнародних фінансових центрів (МФЦ) [88].

Нами проведено аналіз, що присутність національного міжнародного фінансового центру суттєво підвищує імідж країни, розширює геоекономічні можливості, підвищує конкурентоспроможність та приносить великий прибуток. У той самий час для створення такого центру країна повинна відповідати ряду обов'язкових умов, серед яких розвинена та стійка економіка, макроекономічна та політична стабільність, сприятлива правова та судова система, стабільна фінансова система і валюта, що забезпечує довіру іноземних інвесторів, наявність обширного фінансового ринку, ліберальна податкова система, розвинена фінансова інфраструктура (біржі, банки, страхові та інвестиційні компанії, фонди) та відповідність світовим стандартам у сфері обліку, звітності, нагляду і регулювання. Також важлива роль відводиться наявності кваліфікованих фахівців для роботи у фінансових інститутах, консультаційних, аналітичних організаціях та регулюючих органах, а також розвиненій транспортній інфраструктурі, інформаційному забезпеченні та іншим напрямками.

У разі наявності ресурсів і необхідних передумов країна, що прагне домінувати на міжнародних ринках і забезпечити свою конкурентоспроможність, створює такі центри на своїй території. Ця стратегія особливо актуальна для розвиваючих країн, які також створюють власні міжнародні фінансові центри з метою активної участі в світовому розподілі капіталу для інвестицій у реальний сектор економіки, модернізації на інноваційній основі та забезпечення міжнародної конкурентоспроможності.

В закінченні попереднього століття відбулися значущі зміни в географії фінансових центрів та їхньої ролі у світовій економіці. Зросла тенденція до створення нових регіональних міжнародних фінансових центрів, що виростили з національних центрів. З'явилися десятки регіональних та офшорних фінансових центрів, які, разом із фінансовими столицями, стали вузловими пунктами капіталу як на периферії, так і в центрі. Капітали Азії набули значення через стрімкий соціально-економічний розвиток регіональних країн. У результаті рейтинг провідних фінансових центрів поповнився Сінгапуром та Гонконгом, а в новому столітті - і Шанхаєм [101]. Усі вони утворюють нову конструкцію зональної організації фінансів із вузловими центрами різної сили, обслуговуючи глобальне господарство і створюючи цілісність, кожен з них займаючи особливе місце в системі міжнародного поділу праці та глобального руху капіталу.

Важливо зауважити, що еволюція міжнародних фінансових центрів в епоху індустріальної економіки змінилася на регульовану в умовах глобалізації економіки. Слід відзначити, що вплив держави на створення і розвиток фінансових центрів часто визначається як вирішальний фактор. Протягом останніх 25 років з'явилися фінансові центри, що були ініційовані державою. На фоні сприятливої економічної кон'юнктури, держава відіграла ключову роль у створенні фінансових центрів, зокрема в нафтовидобувних країнах, таких як Катар, Дубаї та Бахрейн. Державна політика також вплинула на формування фінансових центрів у Китаї, зокрема в Шанхаї, Пекіні та Шеньчжені, а також в інших країнах, таких як Мумбаї, Сеул, Тайбей, Варшава, Астана та інші [12].

Державне регулювання відіграє важливу роль у збереженні привілейованого становища класичних фінансових центрів. Наприклад, у Лондоні і Нью-Йорку для підвищення конкурентоспроможності своїх фінансових центрів створені спеціальні підрозділи, які відповідають за моніторинг, розробку стратегій і тактик, а також пропонують та реалізують заходи державного регулювання.

Отже, за наявності необхідних передумов країни створюють МФЦ, які зараз розповсюджені по всім регіонам світу, включаючи країни Азії, Латинської Америки, Близького Сходу і Африки. Ці країни стрімко розвиваються та прагнуть до перерозподілу впливу на глобальному фінансовому ринку, як свідчать рейтинги міжнародних фінансових центрів.

МФЦ також формуються в деяких країнах Центрально-Східної Європи з новими ринками, такими як Вільнюс, Прага, Варшава, Таллінн, Будапешт, Софія та інші. Наразі вони можуть посідати низькі рейтингові позиції, але важливим є їх ріст. Однією з тенденцій у розвитку МФЦ є процес переміщення фінансової активності з традиційних фінансових центрів до фінансових центрів в країнах з ринками, що формуються (див. додаток В).

У контексті глобалізації економіки спостерігається перетворення провідних учасників фінансового ринку, таких як Лондон і Нью-Йорк. Історично обидва міста стали фінансовими центрами наприкінці XVIII століття. Від другої половини XIX століття і до Першої світової війни Лондон виступав основним фінансовим центром, завдяки високому рівню капіталізму у Великій Британії, розвитку промисловості, сильним торговим зв'язкам і стійкості фунта стерлінгів. У той же час Нью-Йорк набував фінансового впливу, особливо після Першої світової війни, коли європейський фінансовий капітал зазнав скорочення. Під час Другої світової війни і до 1960-х років Нью-Йорк зберігав своє монопольне становище на світовому фінансовому ринку, але пізніше Нью-Йорк обійшов Лондон у рейтингу глобальних фінансових центрів (МФЦ) з 2018 року.

Рейтингові позиції МФЦ визначаються за допомогою різних індексів, таких як Індекс глобальних фінансових центрів (GFCI). Проаналізувавши дані (див. додаток Д) [21], як протягом останніх років змінюються позиції 10 найбільших МФЦ світу. Також слід відзначити, що з 2015 року серед лідерів є регіональні фінансові центри, зокрема азійські міста Сінгапур, Гонконг і Шанхай, які динамічно розвиваються і черговий раз займають третє місце після головних лідерів. Ці фінансові центри є магнітами для міжнародних

інвесторів, бізнесу та фінансових установ, сприяючи економічному зростанню та обміну капіталом у світовому масштабі.

Міжнародні фінансові центри, (див. додаток Ж) [78], грають ключову роль у глобальній економіці, надаючи послуги у сферах банківської справи, страхування, інвестицій, торгівлі цінними паперами та іншими фінансовими операціями. Вони також є центром для багатьох міжнародних корпорацій і фінансових установ. Фінансові центри сприяють економічному зростанню та розвитку, але також можуть стикатися з питаннями, пов'язаними з фінансовою стабільністю і регулюванням. В умовах глобалізації світової економіки значущою тенденцією у розвитку міжнародних фінансових центрів (МФЦ) є зростання конкуренції між ними, що призводить до підвищення їхньої ефективності. Ключовими факторами у цій конкурентній боротьбі є бізнес-середовище, рівень людського капіталу, якість інфраструктури, розвиток фінансового сектору та репутаційні фактори впливу на привабливість кожного конкретного міжнародного фінансового центру (МФЦ) [78].

Нами порівняно фінансові центри Нью-Йорка і Лондона як провідних фінансових центрів і визначино виняткову позицію нових фінансових центрів, таких як Сінгапур, Гонконг, Сеул, Дубай, Шанхай, Сідней, які стрімко розвиваються. Важливим чинником, що забезпечує конкурентоспроможність таких центрів, є використання новітніх фінансових технологій. Інформаційна революція, яка охопила всесвіт з кінця ХХ століття, перейшла в стадію глобальної інформатизації, впливаючи на розвиток фінансових ринків. Саме фінансові центри стають фокусами для розробки та впровадження нових цифрових та фінансових технологій [40].

Fintech суттєво впливає на різноманітні фінансові послуги, такі як мікрофінансування, блокчейн, платежі, особисті фінанси, цифровий банкінг, страхування, управління капіталом, ринки капіталу, грошові перекази тощо. Крім того, Fintech розширює доступ до фінансових послуг, зменшуючи ризики та дефіцит інформації. Використання таких технологій стає невід'ємною умовою для досягнення ефективного розвитку та забезпечення конкурентних переваг в сучасних умовах [48].

Основним інфраструктурним елементом глобальної міжбанківської взаємодії є система SWIFT, яка обробляє фінансові транзакції та сприяє розвитку спеціальної мережі для заявок, продажів терміналів і програмного забезпечення. Також значну роль у забезпеченні міжнародних розрахунків відіграє трансєвропейська телекомунікаційна автоматизована система міжнародних розрахунків в режимі реального часу TARGET. Інформаційне забезпечення, надане такими відомими компаніями, як Thomson Reuters, Bloomberg, Dow Jones & Company, Tenfore та інші, має велике значення для функціонування фінансових ринків. Ці компанії також надають фінансову інформацію для учасників глобальних фінансових ринків та забезпечують real-time доступ до котирувань світових фондових бірж, таких як NASDAQ, Nyse, CME, COMEX, CBOT, NYMEX, Eurex, Euronext, LME, ринку CForeshè та інших.

На сьогоднішній день лідерство у розвитку фінансових технологій належить переважно американським та китайським фінансовим центрам. Першу десятку за рейтингом займають Нью-Йорк, Сан-Франциско, Лос-Анджелес, Лондон, Шанхай, Пекін, Шеньжень, Бостон, Чикаго та Гонконг. Фінансові центри грають ключову роль у розвитку фінансових інновацій, створенні та поширенні фінансових інструментів і технологій, що має значний вплив на подальший розвиток фінансової глобалізації. В умовах глобалізації економіки спостерігається важлива тенденція трансформації МФЦ у потужні інформаційно-аналітичні та організаційно-управлінські комплекси. Ці центри об'єднують велику кількість організацій у єдину систему, що включає не лише функції міжнародного ринку позичкового капіталу, але й обслуговування міжнародних валютно-фінансових відносин, страхування, аудиторські та інші послуги. Фірми, такі як McKinsey & Company, EY, Deloitte Touche Tohmatsu Limited, взаємодіють з МФЦ в різних напрямках [49].

МФЦ також здійснюють аналітичну роботу, проводячи дослідження стану та перспектив світового господарства та економіки країн. Значущим стає розвиток аналітичних центрів, таких як Moody's, Standard and Poor's, Fitch, які здійснюють міждисциплінарні дослідження та підготовку індексів і рейтингів.

У світлі швидкого росту МФЦ та збільшення конкуренції між ними важливими стають співробітництво та консолідація. Географічно захищені центри стають вразливими в умовах глобалізації, що обумовлює необхідність об'єднання через злиття, поглинання та створення стратегічних альянсів. Це важливо для захисту від ризиків втрати провідних позицій і веде до створення глобальних фінансових центрів, які взаємодіють з міжнародними фінансовими організаціями та розвиненими країнами для реорганізації світової фінансової системи [25].

Аналіз динамічного розвитку міжнародних фінансових центрів визначається зростанням їхньої діяльності. Фахівці виділяють ризики, пов'язані з цим процесом. Глобалізація фінансового сектору та зв'язки між ринками можуть призвести до глобального поширення неплатежів і банкрутств, а міжнародні фінансові центри можуть прискорити цей процес. Зростання кількості міжнародних компаній і конкуренція між ними можуть збільшити самостійність фінансового сектору від економіки країни. Лібералізація руху капіталів дозволяє фінансовим центрам уникати державного нагляду, що може сприяти офшоризації та тінізації операцій. Космополітична спрямованість фінансового капіталу може відривати його від національних інтересів та створювати дисбаланси між реальним і фінансовим секторами економіки. Це вимагає уваги та аналізу діяльності міжнародних фінансових центрів як на рівні країни, так і глобально [94].

На сучасному етапі розвитку світової економіки спостерігаються кілька ключових тенденцій у сфері міжнародних фінансових центрів (МФЦ), які суттєво впливають на їхню динаміку та функції. Декілька важливих висновків можна зробити щодо цих тенденцій [27]:

1. Глобалізація та конкуренція: міжнародні фінансові центри стають все більше глобальними гравцями, конкуруючи один з одним за привабливість для міжнародних бізнесів та інвестицій. Це спонукає мфц до активного розвитку та пошуку інноваційних підходів для забезпечення свого статусу.

2. Цифрова трансформація: зростання важливості технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект, та фінтех, перетворює фінансові послуги та

роботу фінансових центрів. Сучасні мфц активно впроваджують цифрові інновації для поліпшення ефективності та безпеки фінансових операцій.

3. Строгість регулювання: відзначається тенденція до посилення регулювання в сфері фінансів після світової фінансової кризи 2008 року. Міжнародні фінансові центри намагаються вирішити цю проблему, забезпечуючи високий рівень фінансової стабільності та дотримання стандартів прозорості [69].

4. Сталий розвиток: сучасні мфц активно долучаються до ініціатив зі сталого розвитку. Зростає увага до екологічної відповідальності та соціальної участі, що відображає сучасні тренди у світовій економіці.

5. Нові географічні центри: з'являється тенденція до розширення мережі міжнародних фінансових центрів за межі традиційних локацій, зокрема в азії та африці, відзначаючи ріст їхнього впливу та значення.

Узагальнюючи, сучасні міжнародні фінансові центри пристосовуються до глобальних тенденцій, впроваджуючи інновації та удосконалюючи свої функції для забезпечення ефективної роботи в умовах зростаючої конкуренції та строгого регулювання.

3.2 Фактори впливу на фінансовий ринок

Фінансовий ринок є складним і динамічним середовищем, де взаємодіють різноманітні фактори. Макроекономічні фактори впливу на фінансовий ринок та бюджетно-фінансова політика держави взаємодіють і грають важливу роль у формуванні економічного середовища. Ці фактори тісно пов'язані і взаємодіють, визначаючи стабільність та ефективність фінансового сектору країни. Макроекономічні фактори, такі як валютний курс, інфляція та рівень безробіття, можуть суттєво впливати на фінансовий ринок. Наприклад, зміни валютного курсу можуть впливати на вартість іноземних інвестицій та експортно-імпортні операції. Інфляція може впливати на реальну вартість грошей та інвестиційний клімат. Рівень безробіття відображає стан економіки та споживчу активність, що в свою чергу впливає на фінансові ринки [28].

Макроекономічні фактори грають ключову роль у визначенні стану та розвитку фінансового ринку. Одним із основних макроекономічних факторів є економічний ріст чи занепад країни чи регіону. Цей фактор має великий вплив на різні сфери фінансового ринку. Нами проаналізовано, як саме економічний ріст чи занепад впливає на фінансовий ринок (див. рис. 3.1) [95].

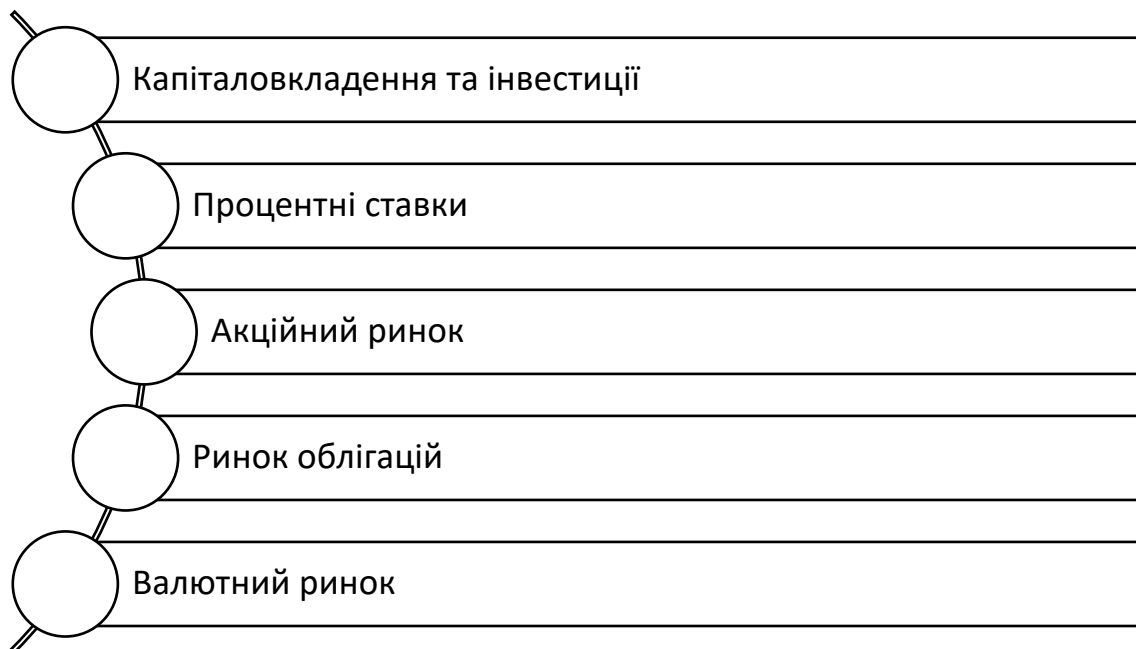

Рис. 3.1 Макроекономічні фактори впливу на розвиток фінансового ринку

Джерело: розроблено на основі даних [95]

Капіталовкладення та інвестиції під час періодів економічного росту стають важливими моментами для підприємств, які часто мають більше можливостей для розвитку та розширення. Це в свою чергу призводить до збільшення обсягів капіталовкладень та інвестицій, що, в свою чергу, стимулює фінансовий ринок. Процентні ставки також відіграють важливу роль у економічному контексті. Політика центральних банків змінюється в залежності від економічної ситуації. Під час періодів спаду економіки, центральні банки знижують процентні ставки для стимулювання позикової активності та розвитку, тоді як під час економічного зростання вони можуть підвищувати ставки для запобігання перегріву економіки. На акційному ринку, у періоди економічного росту, компанії часто демонструють кращі фінансові показники, що призводить до зростання цін акцій на фондовому ринку. Під час

економічного занепаду, ціни акцій можуть знижуватися через погіршення фінансових результатів підприємств. Валютний ринок також реагує на економічний ріст. Зростання економіки супроводжується підвищенням вартості національної валюти, тоді як економічний занепад може призводити до її ослаблення. На ринку облігацій зміни в економічному середовищі можуть впливати на ставки облігацій. При сприятливих умовах емітенти можуть випускати облігації з низькими процентними ставками, а під час економічного спаду інвестори можуть шукати безпечних активів, таких як облігації, збільшуючи їхні ціни та знижуючи ставки [68]. Враховуючи ці фактори, можна зрозуміти, як економічний ріст чи занепад мають прямий вплив на фінансовий ринок. Важливо враховувати ці фактори при аналізі інвестиційних можливостей та управлінні портфелем, оскільки вони визначають ризики та можливості, з якими зіштовхується інвестор.

Інфляція та вартість життя є ще одними ключовими макроекономічними факторами, які мають значний вплив на фінансовий ринок. Ці явища пов'язані між собою та взаємодіють, створюючи складну економічну ситуацію. Нами розглянуто, як інфляція та вартість життя впливають на різні сфери фінансового ринку. Інфляція — це зростання загального рівня цін на товари та послуги в економіці. Вона має важливий вплив на фінансовий ринок, особливо на інвестиційний клімат та рішення фінансових учасників. Одним з ключових напрямів впливу інфляції є її вплив на реальний дохід населення та купівельна спроможність. Зі зростанням інфляції гроші втрачають свою купівельну силу, що може призвести до зменшення заощаджень та втрати вартості фінансових активів. Це стимулює людей та компанії шукати інвестиційні інструменти, які можуть більше захищати їх від дії інфляції, такі як нерухомість, золото чи інші реальні активи. Для фінансового ринку інфляція також може впливати на ставки центральних банків. Якщо інфляція зростає надто швидко, центральні банки можуть підняти процентні ставки, щоб зменшити економічний зріст та зберегти стабільність. Зростання ставок може призвести до зменшення витрат на інвестиції та споживання, що має додатковий вплив на фінансовий ринок [74].

Вартість життя визначає загальний рівень економічного добробуту населення. Вона включає в себе різні компоненти, такі як зарплати, ціни на житло, освіту та медичні послуги. Зміни в вартості життя можуть впливати на фінансовий ринок через різні канали. Зростання вартості життя може стимулювати витрати споживачів та підтримувати зростання економіки. Однак, якщо це зростання не супроводжується відповідним збільшенням доходів, воно може призвести до збільшення фінансового тиску на домогосподарства. Вартість життя також впливає на ринок праці. Збільшення витрат на житло може призвести до вимушеного зростання зарплат, що може вплинути на вартість виробництва товарів і послуг та, в кінцевому рахунку, на ціни на ринку. Інфляція та вартість життя взаємодіють, формуючи складний економічний контекст для фінансового ринку. Фінансові учасники повинні бути свідомі цих факторів та враховувати їх при прийнятті інвестиційних рішень. Стабільність цін та економічна зрілість важливі для збереження здоров'я фінансового ринку та сприяють його сталому розвитку.

Як показав аналіз, бюджетна політика держави визначає обсяги державних витрат та податкову політику. Збалансована бюджетна політика може сприяти стабільності економіки та фінансових ринків. Державні витрати на інфраструктуру, освіту та інновації можуть підтримувати економічний розвиток. Однак великий бюджетний дефіцит може призвести до збільшення боргового тягара держави, що впливає на довгострокову стабільність. Фінансова політика держави охоплює регулювання банківської системи та ринків цінних паперів. Це включає в себе встановлення правил та стандартів для фінансових установ, а також монетарну політику, регулювання обсягу грошової маси в обігу. Монетарні інструменти, такі як процентні ставки, можуть використовуватися для контролю інфляції та стимулювання економічного росту [82].

Зважаючи на вищенаведене, успішне управління макроекономічними факторами та бюджетно-фінансовою політикою держави є ключовим для досягнення стабільності та сталого розвитку фінансового ринку. Ефективна співпраця між урядовими органами, центральним банком та іншими

учасниками фінансового ринку є важливою для забезпечення економічної стійкості та збалансованого розвитку.

В сучасному світі, де глобалізація зростає, геополітичні події та фактори взаємодіють з ринковими процесами, включаючи фінансовий ринок. Один із ключових геополітичних факторів, який має величезний вплив на фінансовий ринок, - це політична стабільність. Політична стабільність є основоположним елементом, що забезпечує сприятливе середовище для економічного розвитку та функціонування фінансових ринків. Коли країна чи регіон стикається з політичною нестабільністю, це може призвести до серйозних коливань на фінансовому ринку. Однією з основних причин, чому політична стабільність є важливою для фінансового ринку, є те, що неспокій в політиці може призвести до невизначеності та непередбачуваності. Інвестори та підприємці віддають перевагу стабільним умовам для роботи та інвестування, оскільки це зменшує ризик збитків та сприяє створенню довіри. Коливання в політичному середовищі можуть мати різноманітні наслідки для фінансового ринку. Зміни в уряді, нові законодавчі ініціативи та геополітичні конфлікти можуть впливати на ціни акцій, облігацій, валют та сировинних товарів. Наприклад, антиурядові протести, корупційні скандали або загострення відносин між країнами можуть викликати негативний реакцію ринку. З іншого боку, стабільна політика може сприяти розвитку ринків та залученню інвестицій. Інвестори, шукаючи безпеки та вигідності, можуть надавати перевагу тим ринкам, де панує політична стабільність [54].

Геополітичні фактори також можуть впливати на вартість грошових одиниць. Наприклад, зміни в зовнішньополітичній стратегії країни можуть спричинити зміни в обмінних курсах. В заключенні, політична стабільність є невід'ємною частиною фундаментального аналізу фінансових ринків. Розуміння геополітичних процесів та їх впливу на політичну стабільність може допомогти інвесторам та учасникам ринку адекватно оцінювати ризики та можливості, що виникають у змінливому світі глобальних фінансів. Геополітичні події та міжнародні торгові відносини мають великий вплив на фінансовий ринок. Глобалізація підвищила взаємозалежність економік країн, і

тепер політичні рішення можуть суттєво впливати на фінансові ринки у всьому світі. Особливу роль у цьому відіграють санкції. Санкції – це інструмент міжнародного тиску, що використовується для впливу на поведінку країн чи їхніх лідерів. Вони можуть бути економічними, фінансовими, політичними, торговельними тощо. У контексті фінансового ринку санкції можуть мати кілька ключових впливів:

1. Валютні ринки: санкції можуть призвести до коливань на валютних ринках. Заборона торгівлі певною валютою чи обмеження доступу до фінансових ресурсів веде до змін в обсягах валютних операцій та курсів валют.

2. Економічна нестабільність: санкції можуть викликати збільшення економічної нестабільності в країні. Це може призвести до росту ризиків для інвесторів, зменшення іноземних інвестицій та інших фінансових труднощів.

3. Курси акцій: санкції можуть впливати на курси акцій компаній, особливо тих, які є об'єктом санкцій чи мають бізнесні відносини з такими країнами.

4. Енергетичні ринки: якщо санкції впливають на експорт чи імпорт енергетичних ресурсів, це може викликати коливання на ринках нафти, газу та інших сировин.

5. Криптовалюти: санкції можуть також впливати на використання криптовалют, оскільки вони часто розглядаються як альтернативний засіб уникнення обмежень традиційних фінансових систем.

6. Фінансові інструменти: санкції можуть обмежувати доступ до фінансових інструментів, таких як кредити чи інші фінансові послуги, що може вплинути на фінансові можливості компаній та громадян.

Геополітичні події, зокрема санкції, стали невід'ємною частиною світового фінансового ландшафту. Їхній вплив може бути складним і розподілятися через різні сегменти фінансового ринку. Інвестори, компанії та економічні аналітики повинні уважно слідкувати за геополітичними та торговими розвитками для ефективного управління ризиками та власними фінансами.

Ще одним із основних напрямів цього впливу є геополітичні конфлікти. Геополітичні конфлікти охоплюють різноманітні ситуації, такі як територіальні суперечки, військові дії, торговельні санкції та інші форми напруження між країнами чи регіонами [97]. Ці конфлікти можуть мати різні наслідки для фінансового ринку, які важливо розглядати. По-перше, геополітичні конфлікти можуть спричинити нестабільність на ринках. Наприклад, рішення про введення санкцій проти певної країни може викликати коливання цін на товари та валюту. Інвестори стають більш обережними і шукають безпечніше пристанище для своїх інвестицій, що може призвести до змін у фінансовому портфелі. По-друге, конфлікти можуть впливати на глобальну торгівлю та економічну активність. Застосування торговельних санкцій може обмежити доступ до ринків та впливати на виробництво та експорт певних товарів. Це може викликати зміни у фінансових показниках компаній та галузей, що знову ж таки впливає на інвестиції та фінансовий ринок в цілому. По-третє, геополітичні події можуть впливати на ціни сировини. Якщо конфлікт відбувається у регіоні, де видобувається чи транспортується важлива сировина, це може призвести до перебоїв у постачанні та збільшення цін на ці сировини. Це, в свою чергу, може вплинути на вартість виробництва для багатьох компаній та галузей.

Зрештою, фінансовий ринок є чутливим до будь-яких змін у світовій політиці та геополітиці. Інвестори та учасники ринку повинні уважно слідкувати за геополітичними розвитками та адаптувати свої стратегії відповідно до нових умов. Врахування геополітичних факторів у прийнятті фінансових рішень є ключовим елементом для успішної навігації на сучасних світових фінансових ринках.

Монетарна політика визначає стратегії та заходи, які приймаються центральним банком для управління грошовою масою та впливу на економіку. Цей вид політики має значний вплив на фінансовий ринок, який включає в себе грошовий ринок, ринок цінних паперів, ринок валют та ринок кредитів. Нами проаналізовано, як монетарна політика впливає на фінансовий ринок, а також на загальний економічний клімат. Один із основних інструментів монетарної

політики - це рівень процентних ставок. Центральний банк може змінювати ставки для регулювання грошового обігу в економіці. Збільшення процентних ставок може призвести до зменшення попиту на кредити, оскільки вартість позичення зростає. Це може впливати на ринок цінних паперів, оскільки інвестори можуть шукати альтернативні інвестиції, такі як облігації, замість акцій. Зменшення попиту на кредит також може вплинути на ринок нерухомості, оскільки вартість іпотек може зрости. Додатково, монетарна політика впливає на ліквідність грошового ринку. Збільшення чи зменшення обсягу грошей в обігу може впливати на кількість доступних коштів для банків та підприємств. Висока ліквідність може сприяти зниженню процентних ставок, що робить кредити більш доступними. З іншого боку, низька ліквідність може призвести до високих процентних ставок та обмеженого доступу до кредитів. Монетарна політика також має великий вплив на ринок валют. Зміни у рівні процентних ставок можуть зробити одну валюту більш привабливою для інвесторів, що впливає на її обмінний курс. Збільшення процентних ставок може призвести до зростання вартості валюти, що впливає на експорт імпорто-орієнтованих економік. Нарешті, монетарна політика може впливати на загальний рівень інфляції в економіці. Зміна рівня грошової маси може викликати інфляцію чи дефляцію. Це, в свою чергу, може впливати на рішення інвесторів та споживачів щодо розміщення коштів [75].

Отже, монетарна політика грає ключову роль у формуванні фінансового ринку. Рішення центрального банку щодо процентних ставок, ліквідності та грошової маси мають далекосяжний вплив на різні сегменти фінансового ринку та визначають загальний економічний контекст. Ефективне управління монетарною політикою є важливим інструментом для забезпечення стабільності та економічного зростання.

Фінансовий ринок є складною та динамічною системою, яка визначає економічний розвиток країни. На ньому взаємодіють різні суб'єкти, такі як компанії та фінансові інституції, що впливає на їх фінансову стійкість. Одним із ключових напрямів є вивчення показників фінансової стійкості цих суб'єктів. Показники фінансової стійкості, такі як коефіцієнти ліквідності, показники

забезпеченості капіталом, та заборгованість, є важливим інструментом для оцінки фінансового здоров'я компаній та інституцій. Вони дозволяють визначити, наскільки ефективно управління фінансами, які перспективи для розвитку та які ризики можуть виникнути в результаті неправильних фінансових стратегій. Динаміка індексів акцій та облігацій відображає ринкову активність та інвестиційний клімат. Підвищення індексів акцій може свідчити про позитивний настрій інвесторів, тоді як падіння може вказувати на ризики або невпевненість на ринку. Облігації, які виступають як інструменти залучення капіталу, дозволяють оцінити рівень довіри інвесторів до емітента. Курси валют та ринок сировини є важливими компонентами фінансового ринку, оскільки вони впливають на експорт, імпорт та загальний економічний клімат. Зміни в курсах валют можуть мати величезний вплив на прибутковість компаній, що здійснюють міжнародну торгівлю. Ринок сировини відображає постійні зміни в глобальних економічних умовах та може визначати економічні тренди та прогнози [55].

Вивчення цих фінансових показників дозволяє ефективно аналізувати стан фінансового ринку та передбачати можливі економічні тенденції. Оцінка фінансової стійкості, динаміки індексів та ринку сировини відкриває можливості для розробки стратегій інвестування та управління ризиками. Важливою умовою для успішної роботи на фінансовому ринку є постійне вдосконалення аналітичних навичок та здатність адаптуватися до швидких змін у світі фінансів.

Фінансовий ринок є складним та динамічним середовищем, де інвестори та трейдери використовують різноманітні методи для аналізу ринкової ситуації та прийняття рішень. Один із найпоширеніших методів аналізу є технічний аналіз, який базується на вивченні графіків цін, обсягів та інших технічних показників. Нами розглянуто ключові напрями технічного аналізу, такі як графіки цін, обсягів, тренди та патерни цінової динаміки. Графіки цін є основним інструментом технічного аналізу. Вони відображають динаміку цін на певний актив протягом певного періоду часу. Графіки можуть бути лінійними, свічковими або баровими, і кожен тип має свої переваги. Лінійні

графіки найпростіші, але вони можуть не відображати повної інформації про ціни. Свічкові та барові графіки надають більше деталей, включаючи відкриття, закриття, максимум та мінімум цін за певний період. Обсяги графіків показують кількість активів, які були куплені чи продані протягом певного періоду. Великі обсяги можуть свідчити про суттєві зміни в ринковому настрої, такі як різкі зміни цін. Обсяги допомагають підтверджувати сигнали та патерни, які можуть вказувати на майбутні тенденції руху цін. Одним з ключових концепцій технічного аналізу є тренди. Тренд визначається загальним напрямком цінового руху. Тренд може бути висхідним (вгору), низхідним (вниз) або горизонтальним (бічним). Трейдери використовують трендові лінії та індикатори, щоб ідентифікувати поточний тренд та визначати моменти входу чи виходу з позицій. Патерни цінової динаміки є ще однією важливою частиною технічного аналізу. Це специфічні формації на графіках, які можуть передбачати майбутні рухи цін. Деякі популярні патерни включають "голова і плечі", "прямокутник", "трикутник" та інші. Розпізнавання цих патернів може допомогти трейдерам приймати рішення щодо входу та виходу з ринку.

Технічний аналіз є потужним інструментом для аналізу фінансових ринків. Графіки цін, обсяги, тренди та патерни цінової динаміки надають трейдерам та інвесторам засоби для прийняття обґрунтованих рішень. Важливо враховувати, що технічний аналіз повинен використовуватися разом з іншими методами аналізу та завжди враховувати ризики фінансових операцій [56].

В сучасному світі фінансовий ринок є однією з ключових складових глобальної економіки, впливаючи на розвиток країн, бізнес-середовище та побутове життя громадян. Взаємодія на фінансовому ринку визначається не лише економічними чинниками, але й комплексом правових регулюючих заходів, таких як податкова політика та фінансове регулювання. Податкова політика грає вирішальну роль у функціонуванні фінансового ринку. Податки стають інструментом впливу на інвестиційний клімат, рівень споживання та загальний розвиток економіки. Різні податкові ставки та пільги впливають на

рішення інвесторів та підприємств, формуючи їхню стратегію інвестування та розвитку. Зміни в податковій політиці можуть викликати коливання на фінансовому ринку, адаптація до яких вимагає уважного аналізу та стратегічного планування. Регуляторна політика визначає рамки функціонування фінансових інститутів та ринків. Регуляторні органи встановлюють правила, які регулюють діяльність банків, страхових компаній, фондових бірж та інших учасників ринку. Це робиться для забезпечення стабільності та надійності фінансової системи, запобігання фінансовим кризам та забезпечення захисту прав та інтересів інвесторів. Однак, надмірна регуляція може стати перешкодою для інновацій та розвитку [79].

Правила та стандарти фінансового регулювання є основним інструментом контролю за діяльністю учасників ринку. Їх встановлення сприяє створенню єдиної системи правил, які регулюють взаємодію різних фінансових інститутів. Наприклад, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку дозволяють порівнювати фінансові звіти компаній з різних країн, сприяючи прозорості та впевненості інвесторів. В сучасному швидкому темпі змін технологій та глобалізації, фінансовий ринок і правове середовище повинні постійно адаптуватися до нових викликів. У підсумку, фінансовий ринок і правове середовище взаємодіють та взаємопов'язані, визначаючи умови функціонування економіки. Вони вимагають уважного розгляду, забезпечуючи баланс між необхідністю регулювання та збереженням простору для інновацій та розвитку.

Фінансовий ринок є складною системою, яка реагує на різноманітні фактори та події. Тригери ринкових змін можуть бути різними, але деякі події можуть викликати значні коливання на ринку. Одним із таких видів тригерів є події, що мають політичний характер. Політичні події мають суттєвий вплив на фінансовий ринок, оскільки вони можуть викликати нестабільність та невизначеність, що призводить до змін у поведінці інвесторів та ринкових учасників. Наприклад, політичні кризи, вибори, зміни управління та геополітичні конфлікти можуть призвести до різких рухів на ринку. Під час політичних криз інвестори зазвичай реагують збільшенням рівня

невизначеності та ризику. Це може викликати масовий вивід капіталу з ринку або, навпаки, швидке інвестування в "безпечні" активи, такі як золото або державні облігації. Також може спостерігатися значний вплив на валютний ринок, оскільки інвестори шукають захист від коливань національних валют [96].

Крім того, результати виборів можуть викликати реакцію ринку, оскільки інвестори аналізують можливі економічні та фінансові політики нового уряду та їх вплив на бізнес та ринкові умови. Невизначеність у виборчому процесі також може призвести до коливань на ринку перед виборами. Геополітичні конфлікти та напружені міжнародні відносини також можуть мати серйозний вплив на фінансовий ринок. Санкції, тарифи та інші торгові обмеження можуть викликати зміни в цінах акцій, валютних курсах та ринках сировини. Узагальнюючи, події з політичного сектору можуть слугувати суттєвими тригерами ринкових змін, викликаючи реакцію інвесторів та впливаючи на різні напрями фінансового ринку. Інвесторам важливо бути уважними до таких подій та враховувати їхні наслідки при прийнятті фінансових рішень.

3.3 Екологічна політика та її вплив на фінансовий ринок

Взаємодія екологічної політики та фінансового ринку є важливим напрямом для досягнення сталого розвитку та забезпечення екологічної стійкості. Фінансовий ринок впливає на екологію через розподіл капіталу, інвестиційні рішення та створення фінансових інструментів, тоді як екологічна політика регулює діяльність підприємств і визначає стандарти екологічної відповідальності. Нами розглянуто основні напрями взаємодії між екологічною політикою та фінансовим ринком (див. рис. 3.2) [9].

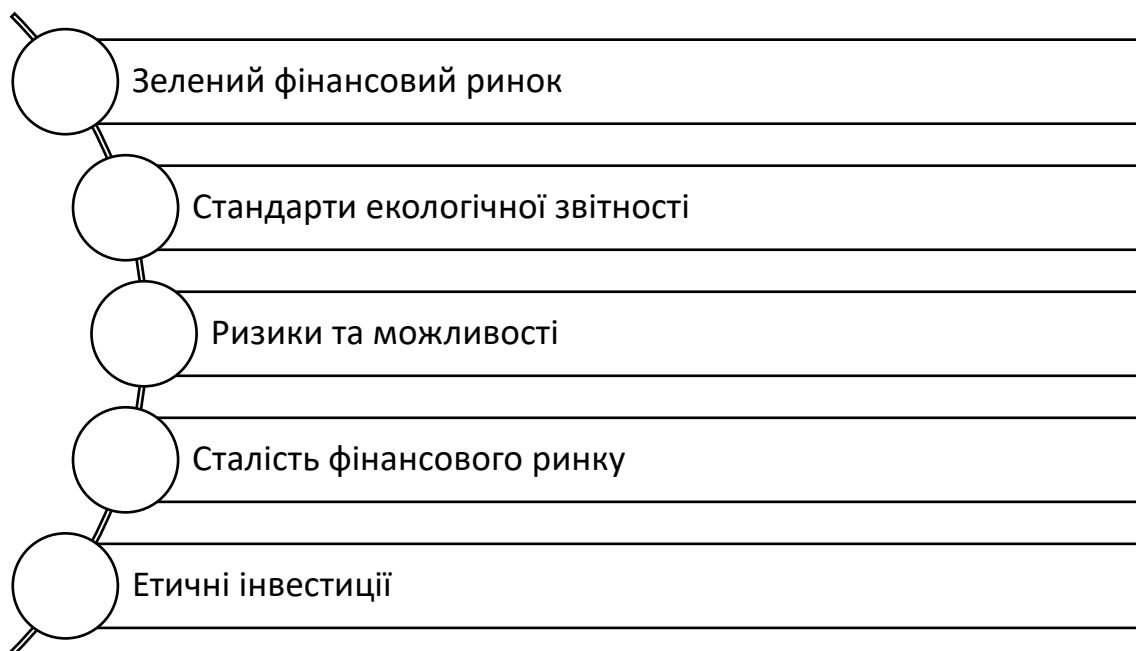

Рис. 3.2 Основні напрями взаємодії між екологічною політикою та фінансовим ринком

Джерело: розроблено на основі даних [9]

Зелений фінансовий ринок є одним із основних шляхів взаємодії у сучасному економічному середовищі. Розвиток цього ринку включає виникнення екологічно орієнтованих інвестицій, облікових стандартів та фінансових інструментів, спрямованих на зниження впливу підприємств на довкілля. Для підтримки зеленого фінансового ринку уряди можуть встановлювати податкові пільги та інші стимули для екологічно чистих інвестицій. Однак, крім цього, важливим елементом взаємодії екології і фінансового ринку є встановлення стандартів екологічної звітності для підприємств. Зобов'язання підприємств повідомляти про свій вплив на довкілля визначає їхню привабливість для інвесторів та може впливати на їх фінансовий стан. Важливо враховувати екологічні ризики, такі як зміни клімату, які можуть мати прямий вплив на фінансовий ринок. Збільшення екологічних катастроф може призвести до фінансових затрат, особливо для компаній, які не враховують екологічні аспекти у своїй стратегії. З іншого боку, виникнення нових технологій та ринків, пов'язаних із зеленими технологіями, може створювати нові можливості для інвесторів. Зменшення екологічних ризиків сприяє стабільності бізнес-середовища, що в свою чергу користується

фінансовому ринку. Зростання екологічної свідомості також призводить до збільшення попиту на етичні інвестиції, які стають важливим фактором у розподілі капіталу на фінансовому ринку [13].

Взаємодія між екологічною політикою та фінансовим ринком важлива для створення сталого, екологічно чистого економічного середовища. Спільні зусилля урядів, фінансових установ, підприємств та інвесторів можуть сприяти створенню зеленого фінансового ринку, що підтримає сталість та екологічну відповідальність у світі фінансів та економіки. Створення зеленого фінансового ринку вимагає інтеграції екологічних принципів у фінансові рішення, а також впровадження конкретних механізмів, що сприяють сталості та екологічній відповідальності.

Екологічна політика має значний вплив на діяльність підприємств та секторів економіки, враховуючи не лише природоохоронний сектор, але й соціальний та економічний. Нами розглянуто ключові напрями впливу екологічної політики на підприємства та сектори економіки (див. табл. 3.2) [23, 37].

Таблиця 3.2

Вплив екологічної політики на підприємства та сектори економіки

1. Зменшення викидів та енергоефективність	Екологічна політика зобов'язує підприємства дбати про скорочення викидів та раціональне використання ресурсів. Заохочення до впровадження новітніх технологій та енергоефективних процесів призводить до зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та зниження витрат на енергію.
2. Стратегічне планування	Завдяки екологічній політиці підприємства змушені враховувати екологічні чинники у стратегічному плануванні. Це може включати розробку інноваційних продуктів, що менше навантажують природу, або розробку екологічно чистих технологій.
3. Витрати на дотримання стандартів	Дотримання стандартів екологічної безпеки може призвести до збільшення витрат для підприємств. Однак це також може сприяти створенню нових можливостей у вигляді створення нових ринків для продукції, що відповідає вимогам екологічних стандартів.

4. Інновації та ринкові можливості	Зміни в екологічній політиці можуть стати поштовхом для інновацій у підприємстві. Розвиток екологічно чистих технологій та продуктів може відкрити нові ринкові можливості, забезпечуючи конкурентні переваги для підприємств.
5. Ризики та репутаційні питання	Невідповідність екологічним стандартам може призвести до серйозних ризиків для підприємств, включаючи штрафи та судові позови. Крім того, підприємства можуть втратити клієнтів через негативний вплив на репутацію.
6. Співпраця з громадськістю та урядом	Підприємства повинні взаємодіяти з громадськістю та урядом для вирішення екологічних проблем. Така співпраця може включати участь у програмах відновлення довкілля, спонсорство екологічних проектів або діалог з громадськістю для врахування їхніх потреб та поглядів.
7. Управління відходами та циркулярна економіка	Екологічна політика сприяє впровадженню принципів циркулярної економіки, що передбачає мінімізацію відходів та використання ресурсів в утриманні життєвого циклу товарів. Підприємства повинні розробляти стратегії управління відходами та здійснювати перехід до більш сталого виробництва.

Джерело: складено на основі [23, 37]

Усі ці напрями показують, що екологічна політика впливає на різні напрями діяльності підприємств та секторів економіки. З одного боку, це може становити виклик для підприємств, а з іншого — створювати нові можливості для сталого розвитку та конкурентоспроможності. Перехід до екологічно орієнтованого бізнесу стає важливим напрямом в сучасній економіці, сприяючи збалансованому розвитку, збереженню природи та підвищенню якості життя.

Зростання свідомості щодо змін клімату та екологічних проблем породжує потребу в ефективних стратегіях для збереження природних ресурсів та зниження впливу людської діяльності на навколишнє середовище. У цьому контексті, велика увага приділяється взаємодії екологічної політики та фінансового ринку, зокрема застосуванню концепції "зелених інвестицій". Зелені інвестиції – це вид інвестицій, спрямований на підтримку проектів та

підприємств, які сприяють збереженню природних ресурсів, зменшенню викидів шкідливих речовин та розвитку екологічно чистих технологій. Фінансовий ринок відіграє ключову роль у сприянні зеленим інвестиціям, забезпечуючи необхідний капітал для розвитку екологічно орієнтованих проектів. Зелені інвестиції включають [31]:

а) зелені акції та облігації: компанії та установи можуть випускати цінні папери, прибуток від яких використовується для екологічних ініціатив.

б) екологічні фонди: фонди, спрямовані виключно на зелені проекти, надають інвесторам можливість вкладати кошти в екологічно чисті ініціативи.

в) корпоративні соціально-екологічні ініціативи: компанії можуть впроваджувати екологічно орієнтовані стратегії в свою діяльність, що робить їх привабливими для інвесторів, що цінують сталість та екологічну відповідальність.

Зелені інвестиції визначаються як фінансові ресурси, спрямовані на проекти та підприємства, що сприяють екологічній сталості та зменшенню впливу на навколишнє середовище. Цей вид інвестування орієнтований на стимулювання екологічно відповідальних та сталого розвитку спрямованих ініціатив. Цей підхід має свої переваги та виклики, які нами розглянуто в табл. 3.3 [42].

Таблиця 3.3

Переваги та виклики зелених інвестицій

Переваги	Виклики
Екологічна сталість	Фінансові обмеження
Інновації	Невизначеність ризиків
Стимулювання ринку	Довгострокові результати
Ефективність використання ресурсів	Наявність альтернативних проектів
Сприяння корпоративній відповідальності	Питання соціальної прийнятості

Джерело: складено на основі [42]

Зелені інвестиції мають ряд переваг, серед яких важливою є екологічна сталість, так як інвестиції реалізують проекти, які сприяють збереженню

природи та зменшенню викидів, сприяючи збереженню природних ресурсів та підтримці екосистем. Зелені інвестиції також сприяють інноваціям, розвиваючи нові технології та інновації, спрямовані на покращення ефективності використання ресурсів та зменшення негативного впливу на довкілля. Стимулювання ринку є ще однією вагомою перевагою. Заохочуючи інвестиції в зелені проекти, створюється попит на відповідні товари та послуги, що активізує ринок зелених технологій та продуктів. Ефективне використання ресурсів також входить в число переваг зелених інвестицій. Вони сприяють розвитку проектів, спрямованих на зменшення відходів, використання альтернативних джерел енергії та ефективне використання ресурсів. Крім того, зелені інвестиції сприяють корпоративній відповідальності. Вони допомагають підприємствам виконувати соціальні та екологічні стандарти, підвищуючи їхню репутацію та привабливість для інвесторів [44].

Аналіз даних табл. 3.3 показав, що зелені інвестиції стикаються з викликами. Наприклад, реалізація зелених проектів може вимагати значних фінансових зусиль, що може бути викликом для підприємств та інвесторів. Також існує невизначеність ризиків, пов'язаних із зеленими інвестиціями, особливо через новизну технологій чи невизначеність регулятивних змін. Довгострокові результати є ще одним викликом, оскільки багато зелених інвестицій вимагають часу для досягнення позитивних екологічних та фінансових результатів. Наявність альтернативних проектів та конкуренція за інвестиції також можуть ускладнити вибір між різними зеленими проектами. Необхідно також враховувати питання соціальної прийнятності деяких зелених проектів, зокрема, їх вплив на місцеву спільноту та робочі місця. Усі ці фактори варто враховувати при прийнятті рішення про зелені інвестиції для забезпечення ефективності та сталості.

Зелені інвестиції визначають новий напрямок для фінансового ринку, сприяючи сталому розвитку та зниженню негативного впливу на навколишнє середовище. Вони роблять акцент на екологічно відповідальних проектах, що відображає рост усвідомленості суспільства та бізнесу щодо потреби в

екологічних ініціативах. Зелені інвестиції також сприяють переходу до низьковуглецевої економіки та створюють нові можливості для розвитку інноваційних технологій та підприємництва. Однак для досягнення справжнього позитивного впливу необхідно сприяти розвитку ефективних механізмів моніторингу та оцінки впливу зелених інвестицій, а також створювати сприятливі умови для їхнього розвитку на різних рівнях – від державного до корпоративного [57].

Стискаючись зі значущими екологічними проблемами, такими як зміна клімату, виснаження природних ресурсів та забруднення довкілля, екологічна політика стає все більш важливою для забезпечення сталого розвитку. Однак ключову роль у досягненні цієї мети відіграє не лише державне регулювання, але й фінансовий ринок. Нами розглянуто взаємодію між екологічною політикою та фінансовим ринком, зосереджуючись на ролі останнього в розвитку зелених технологій.

Екологічна політика має все більше значення розвитку суспільства та бізнесу, визначаючи стандарти та вимоги щодо екологічної відповідальності. Державні програми та міжнародні домовленості, такі як Паризька угода, визначають зобов'язання країн у сфері зменшення викидів та розвитку зелених технологій. Зелені технології, такі як відновлювана енергія, ефективне використання ресурсів та технології очищення довкілля, є ключовим елементом для здійснення переходу до сталого розвитку. Однак їхній розвиток потребує значних інвестицій, і саме тут фінансовий ринок грає важливу роль. Фінансовий ринок може допомогти вирішувати екологічні проблеми, сприяючи розвитку зелених технологій. Зелені інвестиції, які спрямовані на створення, впровадження та підтримку екологічно чистих технологій, стають пріоритетом для багатьох інвесторів. Фінансові установи можуть пропонувати фінансування та кредитування для проектів, спрямованих на зменшення викидів та покращення екологічної ефективності.

Для підтримки зелених інвестицій фінансові установи можуть використовувати зелені облікові стандарти та створювати інвестиційні продукти, спеціалізовані на підтримці проектів, спрямованих на захист

навколишнього середовища. Це стимулює попит на зелені технології та відображає зростання інтересу до сталого розвитку на фінансовому ринку. Незважаючи на позитивний вплив, існують ризики та виклики для фінансового ринку в контексті зелених інвестицій. Наприклад, нестабільність ринку зелених технологій, зміни в регулюванні та технологічні ризики можуть впливати на прибутковість інвестицій. Взаємодія екологічної політики та фінансового ринку є ключовим елементом для досягнення сталого розвитку. Фінансовий ринок, через зелені інвестиції та розвиток фінансових продуктів, може допомагати сприяти розвитку зелених технологій. Однак успіх цієї взаємодії залежить від ефективності регулювання, впровадження стандартів та готовності фінансового сектора взяти на себе відповідальність за майбутнє нашої планети.

Зелені інвестиції стають все більш популярними в сучасному світі, оскільки компанії та інвестори спрямовують свої зусилля на зниження впливу на навколишнє середовище та створення сталої економіки. Нами розглянуто кілька кейс-студій успішних зелених інвестицій (див. табл. 3.4) [50].

Таблиця 3.4

Кейс-студії успішних зелених інвестицій

Компанія	Контекст	Інвестиції	Результат
Tesla, Inc.	Tesla є лідером в галузі виробництва електромобілів та інновацій у використанні альтернативних джерел енергії.	Великі суми інвестицій в дослідження та виробництво батарей для електромобілів та сонячних батарей.	Зростання попиту на електромобілі, а також впровадження технологій для сонячної енергетики, призвело до ринкового успіху та позитивного впливу на зменшення викидів CO ₂ .

Компанія	Контекст	Інвестиції	Результат
Vestas Wind Systems	Vestas є однією з провідних компаній у виробництві вітряних турбін для виробництва електроенергії.	Великі інвестиції в дослідження та розробку нових технологій вітроенергетики та виробництво високоефективних турбін.	Збільшення виробництва електроенергії з вітряної енергії та створення тисяч робочих місць, сприянням сталому розвитку.
Google	Google вирішив забезпечити 100% використання відновлювальних джерел енергії для своїх даних центрів та операцій.	Закупівля великих обсягів відновлювальної енергії, будівництво власних сонячних та вітряних електростанцій.	Забезпечення великої частки власного енергетичного споживання відновлювальною енергією, що призвело до зменшення вуглецевого сліду компанії.
The Green Investment Bank (Велика Британія)	Уряд Великої Британії створив TGIB для фінансування проектів, спрямованих на зменшення викидів парникових газів.	Надання фінансової підтримки проектам в області відновлювальної енергії, енергоефективності та інших зелених ініціатив.	Створення умов для розвитку та реалізації широкого спектру проектів, спрямованих на зменшення екологічного впливу та стимулювання економіки.

Джерело: складено на основі [50]

Аналіз визначив, що зелені інвестиції Tesla, Inc. мають значущий вплив на розвиток електромобільної та сонячної енергетики. Tesla, яка є лідером в цій галузі, активно вкладає великі суми в дослідження та виробництво батарей для електромобілів та сонячних батарей. Ці інвестиції стимулюють інновації та підтримують зростання попиту на електромобілі, сприяючи їхній широкій

інтеграції на ринку транспортних засобів. Водночас, впровадження сучасних технологій сонячної енергії допомагає зменшити залежність від традиційних джерел енергії та покращує екологічну сталість. Цей підхід є важливим не лише для Tesla, а й для всього енергетичного та автомобільного секторів, сприяючи переходу до більш екологічно чистих технологій та зменшенню викидів CO₂ в атмосферу. Таким чином, зелені інвестиції Tesla визначають нові стандарти у виробництві та використанні транспортних засобів, роблячи значний внесок у сталість та ефективність енергетичних рішень для майбутніх поколінь.

Vestas Wind Systems визначається своєю великою роллю у виробництві вітряних турбін, що є ключовим компонентом в сфері вітроенергетики. Як провідна компанія в цій галузі, Vestas вкладає значні інвестиції в дослідження та розробку новітніх технологій для підвищення ефективності використання вітроенергії. Ці інвестиції сприяють створенню високоефективних вітряних турбін, які забезпечують велике виробництво електроенергії з вітряних ресурсів. За допомогою високотехнологічних турбін Vestas сприяє зменшенню залежності від традиційних джерел енергії та зменшенню викидів парникових газів. Відзначається не лише виробництвом технологічно вдосконалених вітряних турбін, але і великим внеском у розвиток галузі вітроенергетики. Vestas Wind Systems є суттєвим учасником у переході до сталого виробництва енергії та сприяє сталому розвитку шляхом забезпечення надійних та високоефективних рішень для виробництва електроенергії з використанням вітру.

Google відіграє важливу роль у сфері зелених інвестицій, спрямовуючи свої зусилля на забезпечення сталості та відповідальності у використанні енергії. Компанія прийняла важливе стратегічне рішення забезпечити 100% використання відновлювальної енергії для своїх даних центрів та операцій. Інвестиції Google включають великі закупівлі відновлювальної енергії та будівництво власних сонячних та вітряних електростанцій. Це призводить до значного зменшення вуглецевого сліду компанії та забезпечення значної частки власного енергетичного споживання відновлювальною енергією.

Google ставить собі за мету відігравати прикладну роль у використанні чистих енергетичних технологій та сприяти розвитку ринку відновлювальної енергії. Їхні ініціативи в галузі зелених інвестицій підтверджують їхню зобов'язаність до сталого розвитку та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

The Green Investment Bank (Велика Британія) відіграє важливу роль у фінансуванні проектів, спрямованих на зменшення викидів парникових газів та сприяння сталому розвитку. Ця банківська установа була створена урядом Великої Британії з метою сприяти екологічно чистим ініціативам та технологіям. Інвестиції The Green Investment Bank охоплюють широкий спектр проектів в галузі відновлювальної енергії, енергоефективності та інших зелених ініціатив. Це може включати фінансування сонячних електростанцій, вітряних ферм, проекти з енергоефективності будівель та інші ініціативи, спрямовані на зменшення впливу на довкілля. The Green Investment Bank є ключовим гравцем у створенні умов для розвитку та реалізації проектів, спрямованих на зменшення екологічного впливу та стимулювання економіки. Її діяльність підтримує трансформацію виробництва енергії та інших галузей у більш сталі та екологічно безпечні напрямки.

Ці кейс-студії свідчать про те, що зелені інвестиції не тільки приносять прибуток інвесторам, але і сприяють сталому розвитку, зниженню впливу на навколишнє середовище та формуванню зеленої економіки.

Висновки до розділу 3

Аналіз перспектив розвитку глобального фінансового ринку показав, глобальний фінансовий ринок стоїть перед низкою викликів і можливостей, які обумовлені різноманітністю економічних, технологічних та геополітичних факторів. Зростання цифрових технологій і блокчейн-інновацій надає нові можливості для розвитку фінансових послуг та оптимізації операцій. Глобальний фінансовий ринок стає більш інтегрованим завдяки посиленню міжнародної співпраці та розвитку міжнародних стандартів. У той же час,

посилення регулювання і нагляду відбувається з метою забезпечення стабільності та захисту інвесторів. Фінансові установи активно адаптуються до нових реалій, вдосконалюючи свої стратегії та використовуючи аналітику даних для прийняття рішень. Зростає роль стаління фінансових технологій (FinTech) та розширюється участь нефінансових гравців у сфері фінансів. Глобальний фінансовий ринок також стикається з ризиками, пов'язаними з економічною нестабільністю, кібербезпекою та змінами клімату. Для досягнення стійкого розвитку важливо вдосконалювати механізми управління ризиками та сприяти сталому фінансуванню. Узагальнюючи, глобальний фінансовий ринок рухається в напрямку інновацій, цифровізації та співпраці, при цьому потрібно уважно враховувати ризики та забезпечувати стійкість системи в умовах постійних змін.

На фінансовому ринку існує безліч факторів, що взаємодіють та впливають на його функціонування. Серед найважливіших можна виділити економічні показники, політичні події, макроекономічні тенденції, стан глобальних ринків, інноваційні технології, рівень інфляції та безробіття, а також дії центральних банків та регуляторів. Крім того, психологічний стан інвесторів, їхні сподівання та реакції на новини і події також грають значущу роль у формуванні фінансового ринку. Взаємодія цих факторів створює складну та динамічну систему, в якій навіть невеликі зміни можуть мати значний вплив на ціни активів та загальний стан фінансового ринку.

Екологічна політика суттєво впливає на фінансовий ринок, визначаючи нові стандарти та вимоги для підприємств. Заходи з обмеження викидів та підтримка відновлювальних джерел енергії стимулюють інвестиції в зелені технології та екологічно чисті виробництва. Компанії, які відповідно адаптують свої бізнес-процеси, можуть отримати конкурентну перевагу та здобути підтримку інвесторів. Введення строгих екологічних норм може створити фінансові труднощі для певних секторів, зокрема тих, що пов'язані з використанням вугілля та інших неекологічних ресурсів. Це може спричинити зниження капіталізації певних компаній та викликати нестабільність на фінансовому ринку. Важливою частиною екологічної політики є здатність

компаній ефективно взаємодіяти з новими регулюючими вимогами. Оптимальне поєднання екологічних і економічних інтересів може стати ключовим фактором для сталого розвитку та забезпечення стійкості фінансового ринку в умовах змін клімату та росту екологічних викликів.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження фінансового ринку в умовах глобалізації нами зроблені наступні висновки: фінансовий ринок це складова економічної системи, де відбувається обмін грошима, цінними паперами та іншими фінансовими інструментами. Він забезпечує перерозподіл капіталу та ризиків, стимулюючи економічне зростання, складаючись з різних сегментів: грошовий, цінних паперів, валютний та деривативний. Грошовий ринок охоплює угоди короткострокового кредитування, а ринок цінних паперів - обіг акцій та облігацій. Ринок валют відповідає за обмін іноземних валют, а деривативний - за угоди з ф'ючерсами та опціонами. Фінансовий ринок важливий для залучення капіталу, управління ризиками та формування цінових механізмів, впливаючи на економічне зростання та фінансову стабільність.

Важливим є розвиток та значення глобальний фінансовий ринок, в умовах глобалізації, взаємодіючи із економікою, технологіями та культурою. Його розвиток відображає взаємозалежність країн у фінансах. Ключова роль це надання капіталу для економічного зростання через міжнародні інвестиції та кредитування. Фінансові ринки дозволяють компаніям залучати капітал для розширення та інвесторам - диверсифікувати портфель. Глобальний фінансовий ринок призводить до системних ризиків через транснаціональні зв'язки, що підсилює взаємозалежність та ризики. Аналіз показав, що його взаємодія має як позитивні, так і негативні наслідки для розвитку економік у глобальному контексті.

Особливостями фінансового ринку, як показав аналіз є висока динаміка та залежність від різноманітних факторів, таких як економічна кон'юнктура, політичні події та інші. Ринок визначається високою ступенем конкуренції, що сприяє ефективному розподілу капіталу та зростанню економіки. Важливою рисою є ризик, пов'язаний з коливаннями цін та можливістю втрати капіталу. Учасники ринку, такі як брокери, інвестори та фінансові інститути, взаємодіють, формуючи цінові механізми та визначаючи напрями руху ринку.

Фінансовий ринок відіграє ключову роль у функціонуванні глобальної економіки, сприяючи обміну капіталом та ресурсами між різними країнами.

Проаналізувавши взаємозв'язок між фінансовим ринком та глобалізацією, ми визначили, що глобалізація суттєво впливає на фінансові ринки, змінюючи їх структуру та взаємозв'язок. Зростання економічної взаємодії призводить до збільшення залежності ринків один від одного, і події в одному регіоні можуть мати глибокий вплив на інші. Глобалізація наголошує на важливості вивчення та аналізу міжнародних фінансових ринків, що стає ключовим управлінським фактором у ризик-менеджменті. Однак цей процес також створює виклики для регулювання, оскільки ринки стають складнішими та вразливими до зовнішніх факторів. Тому ефективне управління глобальними економічними змінами вимагає спритності та співпраці між країнами та регуляторами, зокрема адаптації та зміцнення систем управління для забезпечення стійкості світової фінансової системи.

Регулювання глобальних фінансів викликає суперечливі враження. З одного боку, наявні міжнародні механізми сприяють стабільності та уникненню криз. З іншого боку, їхня недостатня ефективність стає причиною фінансових нерівностей і кризових ситуацій. Потреба у глобальній координації та реформах стає важливішою, особливо в умовах зростаючої взаємозалежності економік.

Після проведеного аналізу банківської системи, нами досліджено її ключову роль у фінансовому ринку, надаючи послуги, такі як прийом депозитів, надання кредитів та обслуговування клієнтів. Однією з основних функцій є забезпечення ліквідності, сприяючи стабільності ринку та уникненню фінансових криз. Банки також виконують роль регуляторів економіки через кредитування підприємств та населення, контролюючи рівень кредитної активності для уникнення економічних збурень. Важливо враховувати ризики, такі як кредитний, процентний та ліквідності, з метою ефективного моніторингу та регулювання для забезпечення стабільності фінансового ринку. Оптимізація управління ризиками та прозорість є ключовими завданнями для стабільності банківської системи.

На основі проведеного аналізу напрямів розвитку глобального фінансового ринку можна стверджувати про попит на подальший розвиток, спрямований на вдосконалення технологій та цифрові інновації. Зростаюча важливість сталого розвитку призводить до змін в інвестиційних стратегіях, з урахуванням екологічних та соціальних факторів. Ділова модель є більш глобальною та взаємозалежною, а регулюючі органи активно працюють над забезпеченням стабільності та прозорості ринку. Важливою є також роль криптовалют та блокчейн-технологій у фінансовому секторі, які можуть змінити традиційні підходи до операцій. Загалом, фінансовий ринок переживає період трансформації, обумовленої технологічними, екологічними та соціальними викликами, що вимагає стратегічних рішень та гнучкості в адаптації до нових реалій.

Нами досліджено складне і динамічне середовище фінансового ринку піддається впливу різноманітних факторів. Серед найважливіших факторів є економічні показники, такі як зростання ВВП, рівень безробіття та інфляція. Світова політична ситуація і геополітичні події також мають великий вплив на фінансовий ринок. Інші важливі чинники включають монетарну політику центральних банків, процентні ставки, технічні інновації та зміни в регулюючому середовищі. Психологічний фактор і поведінка учасників ринку впливають на його стабільність і коливання цін. Зрозуміння цих факторів допомагає аналізувати та прогнозувати рухи на фінансовому ринку.

Після проведеного аналізу екологічної політики, ми дійшли висновку, що вона виявляє значний вплив на фінансовий ринок. Зростаюча увага до екологічних проблем призводить до змін в інвестиційних стратегіях та створює нові можливості для розвитку зелених технологій. Компанії, що приділяють увагу сталому розвитку, отримують позитивний фінансовий вигляд завдяки підвищеній популярності серед інвесторів та споживачів. З іншого боку, неврахування екологічних факторів призводить до фінансових ризиків через строгіші нормативи та втрату ринкової конкурентоспроможності. Таким чином, екологічна політика стає необхідним чинником, що впливає на стратегії компаній та динаміку фінансового ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Gutkevych S., Jureniene V., Sheremet O., Jurene S. Current priorities of economy: Lithuania-Ukraine. Monograph. Kharkiv: "Disa Plus", 2020. – 116p.
2. Гуткевич С. О. Інвестування: міжнародний досвід. Монографія / С. О. Гуткевич, П. О. Сидоренко, А. С. Соломко, Р. Смик, В. Рябенко; за заг. ред. проф. Гуткевич С. О. – Харків «Діса плюс», 2017. – Т 2. - 216 с.
3. Вселенська О. Глобалізація та її вплив на фінансовий ринок: аналіз сучасних тенденцій. Економіка і регіон, 2(56). - 2017. - С. 64-72.
4. Гаврилюк О. (2017). "Фінансовий ринок України: стан і тенденції розвитку." Київ: КНЕУ.
5. Глобалізація та її вплив на розвиток фінансових ринків / Під ред. М.С. Ігнатової. - Київ: Наукова думка. - 2016. - 240 с.
6. Глобальні фінанси та міжнародний бізнес: підручник / за заг. ред. С.В. Соболя - Київ, 2018.
7. Глобальні фінанси: виклики та можливості для України. Збірник матеріалів науково-практичної конференції (2017). Київ: Національний університет "Києво-Могилянська академія".
8. Голод Є. "Фінансовий ринок України: стан та перспективи розвитку." Київ: Видавництво КНЕУ. - 2018. - С. 27-31.
9. Григорович Т. "Вплив екологічної політики на фінансовий стан підприємств." Економічний вісник університету, 2(25). - 2019. - С. 64-75.
10. Гриценко М. "Фінансові аспекти сталого розвитку в контексті екологічної політики." Економічний аналіз, 41(2). - 2020. - С. 78-91.
11. Гуткевич С. О. Інвестиційна привабливість: сутність, показники і чинники впливу / С. О. Гуткевич, О. В. Пулій // Інтелект ХХІ. – Інвестиційно-інноваційна діяльність. – 2019. – № 2. – С. 88-93.
12. Д'Антоніо М. Globalization and Financial Markets: The Role of the International Monetary System. New York: Routledge, 2015.

13. Дзерин В. "Екологічна політика: вплив на сталість економіки та фінансовий ринок." Економічний аналіз, 28(2). - 2019. - С. 120-133.
14. Дзюблюк І.Г. "Глобальні фінанси: сучасний стан та тенденції розвитку": зб. тез доп. Всеукр. Наук. Інтернет-конф. - Київ, 2019.
15. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). (Офіційний веб-сайт: <https://www.ebrd.com/>)
16. Завадська Н.І. "Глобалізація та світові фінанси: виклики для розвинених та розвиваючихся країн" - Київ, 2018.
17. Замірко Я.О. Глобалізація та її вплив на фінансові ринки // Фінансовий простір. - 2017. - № 4. - С. 20-25.
18. Зеленська О. Фінансовий ринок України в умовах глобалізації. Фінанси України, 5. - 2019. - С. 66-78.
19. Іванова, І. (2019). "Банківська система в умовах глобалізації." Львів: СПД-ФО Паливода. - 2019. - С. 14-19.
20. Інституційні аспекти регулювання світових фінансів: монографія / За ред. І.І. Ігнатенка - Київ, 2021. - С. 34-35.
21. Інтернаціоналізація фінансів: теорія та практика. Збірник наукових праць . Київ: Інститут економіки та прогнозування. - 2017. - С. 66-78.
22. Касьянова, О. "Банківська система України: стан та перспективи розвитку." Київ: Науковий світ. - 2018. - С. 5-7.
23. Коваленко, І. "Екологічна політика в умовах глобалізації: фінансовий вимір." Фінансовий простір, 1(15), - 2018. – С. 45-54.
24. Коваль О.Г. Глобалізація та її вплив на фінансові інститути // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Економіка». - 2018. - № 33. - С. 96-100.
25. Коваль, В. Регулювання глобальних фінансів: проблеми та перспективи. Економічний журнал, (4), - 2020. – С. 45-58.
26. Коваль, Ю. "Банківська діяльність: теорія та практика." Київ: Знання. – 2015. – С. 14-19.
27. Колосова Н.В. "Міжнародні фінанси: теорія і практика" - Київ, 2019. – С. 34-37.

28. Комітет з питань фінансового ринку та банківської діяльності Верховної Ради України. (Офіційний веб-сайт: <https://finmarket.rada.gov.ua/>)
29. Комітет з фінансової стабільності (КФС) - <https://fsa.gov.ua/> - Звіти та документи про фінансову стабільність в Україні.
30. Кравченко І. Міжнародні фінанси: теорія та практика. Київ: Видавництво "Наукова думка". – 2018. – С. 2-3.
31. Кравченко І. "Фінансові інструменти реалізації екологічної політики в Україні." Фінансовий аналіз, 45(1), 2021. – С. 56-67.
32. Курносова О.М. "Міжнародні фінанси: навч. посібник" - Київ, 2020. – С. 76-77.
33. Кушнірук О. "Банківська діяльність в Україні: проблеми та перспективи." Київ: Центр навчальної літератури. – 2016. – С. 23-29.
34. Лазарєв Ю.В. "Глобальні фінанси: сучасний стан та перспективи розвитку" - Харків, 2017. – С. 7-11.
35. Лисиченко Т. "Стабільність фінансового ринку України: проблеми та шляхи вирішення." Економіка та управління підприємствами в умовах глобалізації, 3(15), 2019. – С. 48-55.
36. Литвин О. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні глобальних фінансів. Економічний аналіз, (1), 2016. – С. 76-89.
37. Литвиненко О. "Екологічна політика та її вплив на фінансовий ринок країни." Екологія і економіка, 4(29), 2018. – С. 112-124.
38. Ляшенко І.І. "Міжнародні гроші та кредит: навч. посібник" - Київ, 2021. – С. 18-23.
39. Мороз О. Вплив глобальних фінансів на економіку України. Економіка та суспільство, (3), 2019. – С. 112-125.
40. Національний банк України. (Офіційний веб-сайт) - <https://bank.gov.ua/> - Додаткова інформація та статистика про банківську систему України.
41. Острівський В. Глобальні фінанси та їх вплив на економіку країн світу. Київ: Видавництво "Економічна думка". – 2018. – С. 4-6.

42. Павленко, Л. "Екологічна політика та її вплив на фінансовий сектор: аналіз світового досвіду." Економіка і управління підприємствами, 4(22), 2017. – С. 120-135.
43. Петренко, М. Вплив глобальних фінансів на розвиток країн світу. Економічний аналіз, (2), 2020. – С. 50-63.
44. Петренко, О. "Взаємозв'язок екологічної політики та фінансового ринку в Україні." Економіка та держава, 10, 2020. – С. 92-97.
45. Петрова Л.А. "Регулювання світових фінансів: міжнародний та національний аспекти" - Львів, 2020. – С.45-57.
46. Покровський, В. "Роль банків у забезпеченні фінансової стабільності в Україні." Фінансовий простір, 2(24), 2018. – С. 82-88.
47. Родріго Р.Г. Фінансова глобалізація: теорія та практика. - Київ: КНЕУ, 2017. - 248 с.
48. Савицька Г.В. "Міжнародні фінанси: лекції та практикум" - Київ, 2018. – С. 31-38.
49. Савчук Л. (2021). Сучасні тенденції у регулюванні глобальних фінансів: виклики та можливості для України. Фінансовий вісник, (2), 18-27.
50. Семенов В. (2016). "Екологічна політика як чинник впливу на інвестиційний клімат." Інвестиції: практика та досвід, 10, 68-74.
51. Солодчук В. Глобалізація та її вплив на фінансовий ринок. Економічний часопис, 4(14), 2018. – С. 45-50.
52. Статистичні звіти та публікації Міністерства фінансів України - <https://index.minfin.com.ua> - Аналітичні матеріали та фінансова статистика.
53. Стігліц Дж. Глобалізація: небезпеки та перспективи. - Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. - 320 с.
54. Федосов В.О. Глобалізація та її вплив на фінансові ринки: світовий досвід та українські реалії // Економічний простір. - 2019. - № 88. - С. 42-51.
55. Шапіро Я. Глобалізація фінансових ринків та її вплив на розвиток економіки: український вимір // Фінансовий простір. - 2020. - № 2. - С. 8-15.

56. Шевченко Л. "Фінансовий менеджмент банку: теорія і практика." Київ: КНЕУ. – 2016. – С.13-19.
57. Шевченко Н. "Фінансовий ринок та екологічна безпека: сучасний стан та перспективи розвитку." *Фінансова система*, 3(22), 2017. – С. 87-98.
58. Шевчук О. Міжнародні фінансові інституції та їхній вплив на глобальні фінанси. *Фінансовий простір*, (2), 2019. – С. 30-42.
59. Шинкарук С. "Банківська система України: сучасний стан та перспективи розвитку." Київ: ННІ фінансів та банківської справи. – 2017. – С. 5-12.
60. Шпак А. Фінансовий ринок в умовах глобалізації: теорія та практика. Київ: Науковий світ. – 2010. – С. 26-31.
61. Allen, F., & Gale, D. (2007). *Understanding financial crises*. Oxford University Press, p.18-26.
62. Baliuk, I. O. (2017) Prospects for the development of the international debt market. *Ekonomichni tendentsii rynku: finansovi instrumenty*, 75, p. 143-156 [in Ukrainian].
63. Basel Committee on Banking Supervision. (2017). *Basel III: Finalising post-crisis reforms*. Bank for International Settlements, p.78-89.
64. Bhattacharya, S., & Thakor, A. V. (2005). *Modern Banking Theory and Practice*. Springer, p.18-26.
65. BIS Quarterly Review, December 2013, 2016, 2019. Retrieved from: <http://www.bis.org/publ/qtrpdf> (accessed April 20, 2021).
66. Bodie, Z., Kane, A., & Marcus, A. J. (2014). *Investments*. McGraw-Hill Education, p.112-126.
67. Brealey, R. A., Myers, S. C., & Allen, F. (2017). *Principles of Corporate Finance*. McGraw-Hill Education, p.65-66.
68. Brueggeman, W. B., & Fisher, J. D. (2016). *Real Estate Finance and Investments*. McGraw-Hill Education, p.39-42.
69. Brunnermeier, M. K. (2009). Deciphering the liquidity and credit crunch 2007–2008. *Journal of Economic Perspectives*, 23(1), p. 77-100.

70. Chance, D. M., & Brooks, R. (2012). Introduction to Derivatives and Risk Management. Cengage Learning, p. 9-14.
71. Claessens, S., Dell'Ariccia, G., Igan, D., & Laeven, L. (2010). Cross-country experiences and policy implications from the global financial crisis. *Economic Policy*, 25(62), p. 267-293.
72. Claessens, S., Kose, M. A., & Terrones, M. E. (2012). How do business and financial cycles interact? *Journal of International Economics*, 87(1), p. 178-190.
73. Damodaran, A. (2012). Investment Valuation: Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset. John Wiley & Sons, p. 47-54.
74. Dornbusch, R., Fisher, S., & Startz, R. (2019). Macroeconomics. McGraw-Hill Education, p. 91-94.
75. Eichengreen, B. (2018). The international monetary system: past, present, and future. World Scientific, p. 3-9.
76. Fabozzi, F. J., Modigliani, F., & Jones, F. J. (2010). Foundations of Financial Markets and Institutions. Pearson, p. 29-32.
77. Financial Stability Board. (2019). Holistic framework for systemic risk in the financial system. Retrieved from <https://www.fsb.org/work-of-the-fsb/policy-frameworks/systemic-risk/> , p.17-19.
78. GFCI 32 Top 15, URL: [https://www.longfinance.net/publications/long-finance-reports/the-global-financial-centres-index-32/-](https://www.longfinance.net/publications/long-finance-reports/the-global-financial-centres-index-32/)
79. Harrington, S. E., & Niehaus, G. R. (2013). Risk Management and Insurance. McGraw-Hill Education, p. 16-17.
80. Higgins, R. C. (2015). Analysis for Financial Management. McGraw-Hill Education.
81. Hull, J. C. (2017). Options, Futures, and Other Derivatives. Pearson, p. 47-54.
82. International Monetary Fund (IMF). (Офіційний веб-сайт: <https://www.imf.org/>)

83. Kaminsky, G. L., & Reinhart, C. M. (1999). The twin crises: the causes of banking and balance-of-payments problems. *American Economic Review*, 89(3), p. 473-500.
84. Kashyap, A. K., Rajan, R. G., & Stein, J. C. (2016). Rethinking capital regulation. Federal Reserve Bank of Kansas City, p. 393-475.
85. Lhabitant, F. S. (2018). *Handbook of Hedge Funds*. John Wiley & Sons, p. 73-78.
86. Ling, D. C., & Archer, W. R. (2015). *Real Estate Principles: A Value Approach*. McGraw-Hill Education, p. 32-37.
87. Madura, J. (2011). *Financial Markets and Institutions*. South-Western Cengage Learning, p. 65-72.
88. Madura, J. (2017). *International Financial Management*. Cengage Learning, p. 18-23.
89. Malkiel, B. G. (2015). *A Random Walk Down Wall Street*. W. W. Norton & Company, p. 4-7.
90. McDonald, R. L. (2013). *Derivatives Markets*. Pearson, p. 28-29.
91. Mishkin, F. S. (2010). *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets*. Pearson, p. 15-22.
92. Mishkin, F. S. (2015). Over the cliff: From the subprime to the global financial crisis. *Journal of Economic Perspectives*, 25(1), p. 49-70.
93. Mishkin, F. S., & Eakins, S. G. (2015). *Financial Markets and Institutions*. Pearson, p. 46-52.
94. O'Brien, R., & Williams, M. (2016). *Global Political Economy: Evolution and Dynamics*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, p. 82-89.
95. Obstfeld, M., Shambaugh, J. C., & Taylor, A. M. (2019). Financial stability, the trilemma, and international reserves. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 1(2), p. 121-149.
96. Perepelytsia, M. (2015) Types of financial obligations of the state. *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu*, 1, p. 74-78 [in Ukrainian].

97. Rajan, R. G. (2017). Fault lines: How hidden fractures still threaten the world economy. Princeton University Press, , p. 9-12.
98. Rejda, G. E. (2018). Principles of Risk Management and Insurance. Pearson, p. 13-14.
99. Ross, S. A., Westerfield, R. W., & Jordan, B. D. (2019). Fundamentals of Corporate Finance. McGraw-Hill Education, p. 42-50.
100. Shapiro, A. C. (2013). Multinational Financial Management. John Wiley & Sons, p. 73-78.
101. Sheng, A. (2015). From Asian to Global Financial Crisis: An Asian Regulator's View of Unfettered Finance in the 1990s and 2000s. Cambridge: Cambridge University Press, p. 69-78.
102. Shiller, R. J. (2015). Irrational Exuberance. Princeton University Press, p. 30-35.
103. Stulz, R. M. (2018). Risk Management and Derivatives. South-Western Cengage Learning, p. 11-19.
104. Sundaresan, S. M. (2020). Fixed Income Markets and Their Derivatives. Academic Press, p. 23-30.
105. Veronesi, P. (2018). Fixed Income Securities: Valuation, Risk, and Risk Management. John Wiley & Sons, p. 73-78.
106. Zhylienکو, S. & Liakhovets', O. (2014) Approaches to the definition of "debt obligations". Biznes –Inform, 1, p. 42-46 [in Ukrainian].

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ОСНОВНІ ГРАВЦІ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Таблиця А.1

Основні учасники фінансового ринку

Учасники фінансового ринку	Банки	Інвестиційні фонди	Брокери та трейдери
Роль учасників	Банки виступають як фінансові посередники, що забезпечують різноманітні фінансові послуги, такі як зберігання, кредитування та обслуговування платежів.	Інвестиційні фонди збирають кошти від інвесторів та інвестують їх у різноманітні фінансові інструменти для отримання прибутку.	Брокери та трейдери проводять операції купівлі-продажу фінансових інструментів на ринку від імені клієнтів або для власного портфеля.
Функції учасників	Зберігання коштів клієнтів, надання кредитів, управління ризиками та ліквідністю.	Диверсифікація портфеля, управління ризиками та максимізація прибутку для інвесторів.	Виконання торгівельних операцій, забезпечення ліквідності та отримання прибутку через купівлю-продаж активів.
Взаємодія учасників	Забезпечують ліквідність та фінансові послуги, взаємодіючи з клієнтами та іншими учасниками ринку. Вони можуть надавати кредити та фінансувати різноманітні проекти.	Інвестують гроші інвесторів у різноманітні активи, допомагаючи диверсифікувати ризики та забезпечити зростання капіталу.	Виконують функцію посередників у торгівлі фінансовими інструментами, створюючи ланцюг взаємодії між покупцями та продавцями.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ КАПІТАЛУ

(left-hand scale: EUR billions; right-hand scale: percentages)

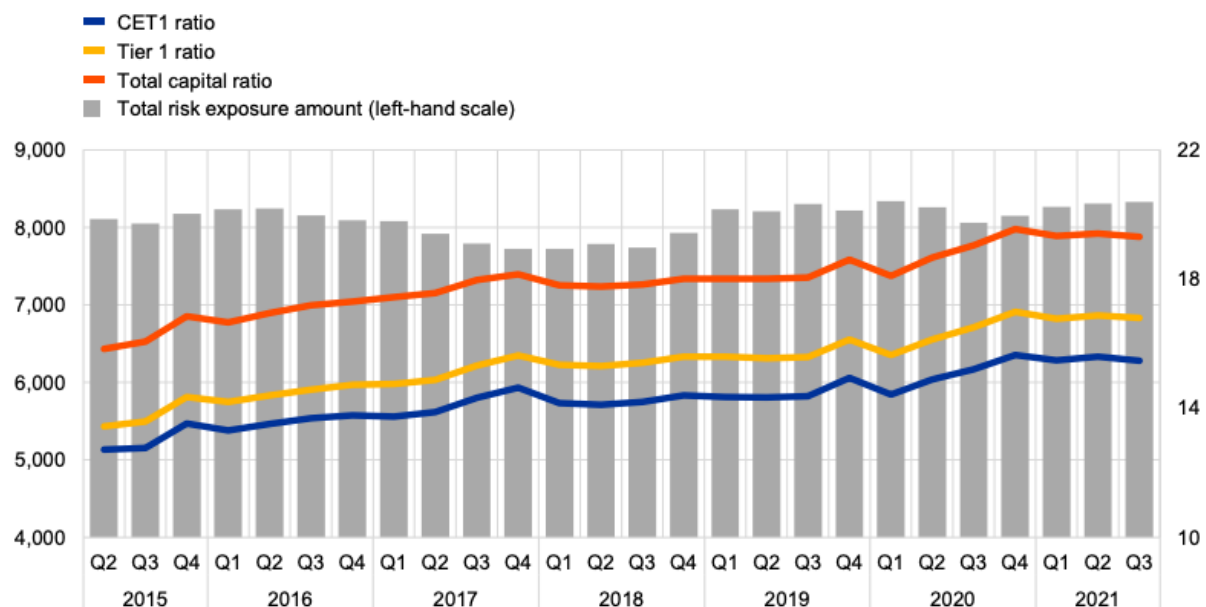

Рис. Б.1 Відношення капіталу ЗІ (перехідне визначення)

REGIONAL MFC INSIGHTS

Таблиця В.1

Регіональний розподіл найбільших МФЦ

Центр	GFCI 32 рейтинг	GFCI 32 значення показника	Зміна рейтингу (+ / -)	Зміна показника (+ / -)	Регіон
Нью-Йорк	1	760	0	0	1 Північна Америка
Лондон	2	731	0	0	5 Західна Європа
Сінгапур	3	726	3	3	14 Азія / Тихоокеан-ський регіон
Гонконг	4	725	-1	0	10 Азія / Тихоокеан-ський регіон
Сан-Франциско	5	724	2	2	13 Північна Америка
Шанхай	6	723	-2	0	9 Азія / Тихоокеан-ський регіон
Лос-Анджелес	7	722	-2	0	9 Північна Америка
Пекін	8	721	0	0	11 Азія / Тихоокеан-ський регіон
Шеньчжень	9	720	1	0	13 Азія / Тихоокеан-ський регіон
Париж	10	719	1	0	13 Західна Європа
Сеул	11	718	1	0	13 Азія / Тихоокеан-ський регіон
Чикаго	12	717	1	0	13 Північна Америка
Сідней	13	716	10	0	34 Азія / Тихоокеан-ський регіон
Бостон	14	715	0	0	12 Північна Америка
Вашингтон	15	714	0	0	12 Північна Америка
Токіо	16	713	-7	0	5 Азія / Тихоокеан-ський регіон
Дубай	17	712	0	0	21 Близький Схід та Африка
Франкфурт	18	711	-2	0	17 Західна Європа
Амстердам	19	710	0	0	23 Західна Європа
Женева	20	709	5	0	31 Західна Європа

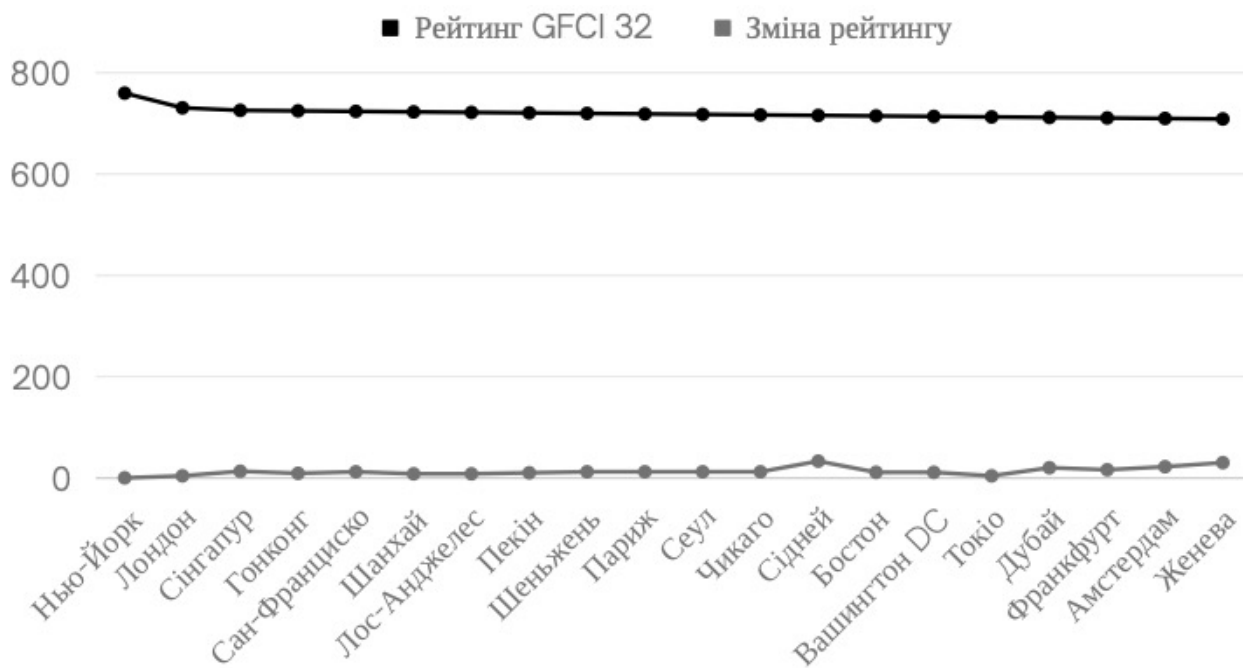

Рис. В.1 Рейтинг GFCI 32 та його зміни

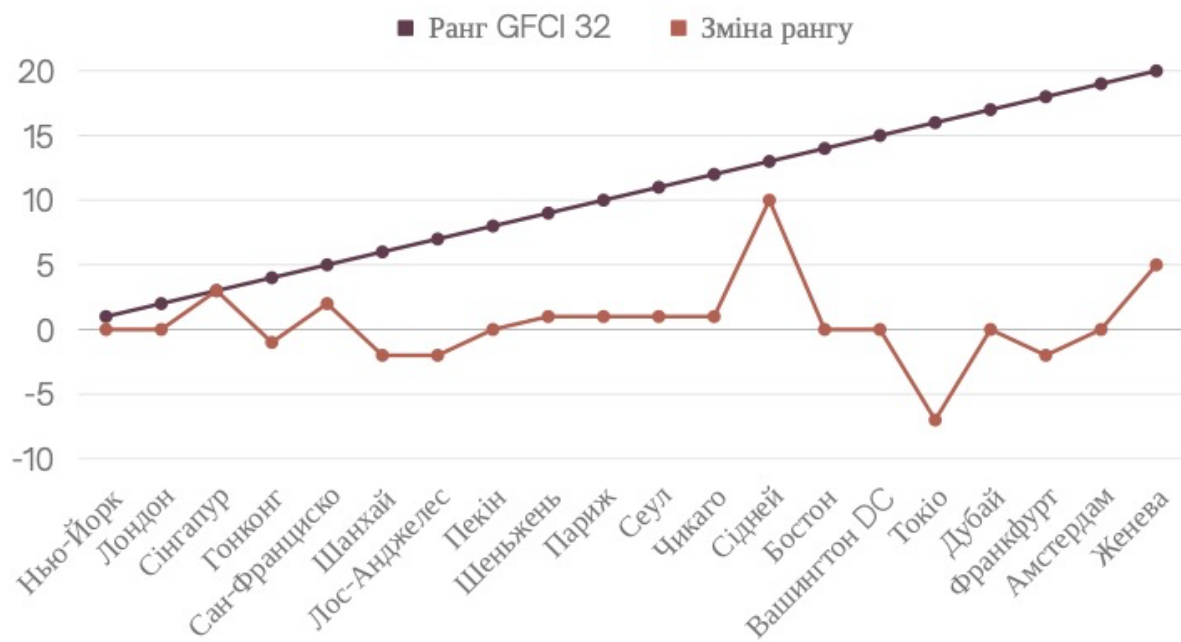

Рис. В.2 Ранг GFCI 32 та його зміни

ГЛОБАЛЬНІ ФІНАНСОВІ ЦЕНТРИ: ТОП-10 GFCI

Таблиця Д.1
Топ-10 міжнародних фінансових центрів за індексом GFCI

GFCI 09.2022	GFCI 09.2021	GFCI 09.2020	GFCI 09.2019	GFCI 09.2018	GFCI 09.2015
Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Лондон
Лондон	Лондон	Лондон	Лондон	Лондон	Нью-Йорк
Сингапур	Гонконг	Шанхай	Гонконг	Гонконг	Гонконг
Гонконг	Сингапур	Токіо	Сингапур	Сингапур	Сингапур
Сан-Франциско	Сан-Франциско	Гонконг	Шанхай	Шанхай	Токіо
Шанхай	Шанхай	Сингапур	Токіо	Токіо	Сеул
Лос-Анджелес	Лос-Анджелес	Пекін	Пекін	Сидней	Цюрих
Пекін	Пекін	Сан-Франциско	Дубай	Пекін	Торонто
Шеньчжень	Токіо	Шеньчжень	Шеньчжень	Цюрих	Сан-Франциско
Париж	Париж	Цюрих	Сидней	Франкфурт	Вашингтон

**ФІНАНСОВІ ЦЕНТРИ: ТОП-15 ЗА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
(GFCI 32)**

Таблиця Ж.1
Провідні 15 Міжнародних Фінансових Центрів за сферою
конкурентоспроможності (за GFCI 32)

Місце	Бізнес- серидовище	Людський капітал	Інфраструктура	Розвиток фінансового сектору	Репутація та загальні чинники
1	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк	Нью-Йорк
2	Лондон	Лондон	Лондон	Лондон	Лондон
3	Сінгапур	Сан-Франциско	Сінгапур	Шеньчжень	Сідней
4	Амстердам	Лос-Анджелес	Шанхай	Сеул	Сан-Франциско
5	Сан-Франциско	Сеул	Сеул	Чикаго	Чикаго
6	Лос-Анджелес	Бостон	Гонконг	Сінгапур	Сінгапур
7	Вашингтон	Сінгапур	Пекін	Гонконг	Бостон
8	Гонконг	Гонконг	Амстердам	Шанхай	Мельбурн
9	Сеул	Шанхай	Осло	Бостон	Гонконг
10	Чикаго	Вашингтон	Сан-Франциско	Вашингтон	Вашингтон
11	Париж	Цюріх	Шеньчжень	Лос-Анджелес	Лос-Анджелес
12	Бостон	Пекін	Париж	Франкфурт	Сеул
13	Дубай	Париж	Токіо	Париж	Пекін
14	Стокгольм	Сідней	Дубай	Сан-Франциско	Париж
15	Осло	Шеньчжень	Бостон	Пекін	Франкфурт